

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3
โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์
ของ
มารีสา วัตรจุวงศ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
พฤษภาคม 2549
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๓๓.๑๕๐
๔๔๖๐
๘.๓

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3
โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
มารีสา วรตฤจิวงศ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
พฤษภาคม 2549

๒ ๑๑ ๒๕๔๙

๒๗ ต.ค. ๒๕๔๙

มาริสา วรุตรุจิวงศ์.(2549). องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร.สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยา
การศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษา
สารนิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบใน
การเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร องค์ประกอบจำแนก
เป็น 3 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
บุคลิกภาพ และความฉลาดทางอารมณ์ องค์ประกอบด้านครอบครัว ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่าง
นักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และฐานะทางเศรษฐกิจของ
ผู้ปกครอง และองค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ปี
การศึกษา 2548 จำนวน 210 คน เป็นนักเรียนชาย 97 คน และนักเรียนหญิง 113 คน เครื่องมือที่
ใช้ในการค้นคว้า ได้แก่ แบบสอบถามองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของ
นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ
การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษาพบว่า

1. องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วง
ชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 8
องค์ประกอบ ได้แก่ นักเรียนหญิง (X_2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_4) บุคลิกภาพ (X_9) ความ
ฉลาดทางอารมณ์ (X_{10}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว (X_{11}) ลักษณะทาง
กายภาพในโรงเรียน (X_{12}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{13}) และ สัมพันธภาพระหว่าง
นักเรียนกับเพื่อน (X_{14})
2. องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วง
ชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 1
องค์ประกอบ ได้แก่ นักเรียนชาย (X_1)
3. องค์ประกอบที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่
3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ อายุ (X_3) ฐานะทาง

เศรษฐกิจของผู้ปกครอง (X_5) ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง : ต่ำกว่าปริญญาตรี (X_6) ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง : ปริญญาตรี (X_7) และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง : สูงกว่าปริญญาตรี (X_8)

4. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 4 องค์ประกอบ โดยเรียงลำดับจากองค์ประกอบที่มีอิทธิพลมากที่สุดไปหาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{14}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{13}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว (X_{11}) และบุคลิกภาพ (X_9) ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบนี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ได้คิดเป็นร้อยละ 77.50

5. สมการพยากรณ์ความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ

5.1 สมการพยากรณ์ ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = .316 + .453X_{14} + .190 X_{13} + .143X_{11} + .005X_9$$

5.2 สมการพยากรณ์ ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = .609X_{14} + .198 X_{13} + .201X_{11} + .072X_9$$

FACTORS AFFECTING LEARNING RESPONSIBILITY OF THE THIRD LEVEL,
SECONDARY GRADE 1-3 STUDENTS OF HORWANG SCHOOL
IN JATUJAK DISTRICT, BANGKOK

AN ABSTRACT
BY
MARISA WARATRUJIWONG

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Educational Psychology
At Srinakharinwirot University
May 2006

Marisa Waratrujiwong.(2006). *Factors Affecting Learning Responsibility Of The Third Level , Secondary 1 – 3 Students At Horwang School in Jatujak District , Bangkok*. Master Project, M.Ed. (Educational Psychology). Bangkok : Graduate School, Srinakarinwirot University. Project Advisor : Assist. Prof. Promptida Sankamkrue.

The purpose of this research was to study factors affecting learning responsibility of the third level, secondary 1 - 3 students at Horwang School in Jatujak District , Bangkok. There were three dimensions to the factors. The first dimension of them was personal factors ; gender , age , learning achievements , personality , and emotional quotient. The second dimension was family factors ; interpersonal relationships between students and their family member, guardians' educational level and guardians' economic background. The third dimension was school environment factors ; physical learning environment, interpersonal relationships between students and their teachers and interpersonal relationships between students and their peer groups.

There were the 210 samples : 97 males and 113 females were the third level, secondary 1 - 3 students at Horwang School in Jatujak District , Bangkok in academic year 2005. The research instrument was questionnaires about the factors affecting learning responsibility. The data was analyzed by The Pearson Product Moment Correlation Coefficient and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The results were as follows :

1. There was a significantly positive correlation between learning responsibility of the third level, secondary 1 – 3 students at Horwang school in Jatujak District , Bangkok and 8 factors ; gender : female (X_2) , learning achievements (X_4), personality (X_9) , emotional quotient (X_{10}) , interpersonal relationships between students and their family member (X_{11}) , interpersonal relationships between students and their teachers (X_{13}) physical learning environment (X_{12}) and interpersonal relationships between students and their peer groups (X_{14}) at .01 level.

2. There was significantly negative correlation between learning responsibility of the third level, secondary 1 – 3 students at Horwang School in Jatujak District , Bangkok and 1 factor ; gender : male (X_1) at .01 level.

3. There was no significant correlation between learning responsibility of the third level, secondary 1 – 3 students at Horwang School in Jatujak District , Bangkok and 5 factors ; age (X_3) , guardians' economic background (X_5) , guardians' educational level : under graduated (X_6), guardians' educational level : graduated (X_7) and guardians' educational level : above graduated (X_8).

4. There were 4 significant factors affecting learning responsibility of the third level, secondary 1 – 3 students at Horwang School in Jatujak District , Bangkok ranking from the most affect to the least affect were interpersonal relationships between students and their peer groups (X_{14}) ,interpersonal relationships between students and their teachers (X_{13}), interpersonal relationships between students and their family member (X_{11}) and personality (X_9) at .01 level. These 4 factors could predict to learning responsibility of the third level, secondary 1 – 3 students at Horwang School in Jatujak District , Bangkok by about a percentage of 77.50.

5. The predicted equation of learning responsibility of the third level, secondary 1 – 3 students at Horwang School in Jatujak District , Bangkok was significantly at .01 level in terms of raw scores and standard scores were as follows :

5.1 In term of raw scores were :

$$\hat{Y} = .316 + .453X_{14} + .190 X_{13} + .143X_{11} + .005X_9$$

5.2 In term of standard scores were :

$$Z = .609X_{14} + .198 X_{13} + .201X_{11} + .072X_9$$

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3
โรงเรียนหอวัง กรุงเทพมหานคร ของ มาริสา วรตฤจิวงศ์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรหมธิดา แสนคำเครือ)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

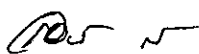
(รองศาสตราจารย์ เวรณี กรีทอง)

คณะกรรมการสอบ

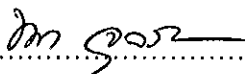
ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรหมธิดา แสนคำเครือ)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ เวรณี กรีทอง)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

(อาจารย์ ดร.พาสณา จุลรัตน์)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. สมชาย ชูชาติ)

วันที่ 19 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2549

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถอย่างยิ่งของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ รองศาสตราจารย์เวณี กรีทอง และอาจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์ กรรมการสอบปากเปล่า ที่กรุณาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ตั้งแต่เริ่มดำเนินการจนเสร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์เวณี กรีทอง อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และอาจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์ ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือพร้อมทั้งให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์สุกัญญา สันติพัฒนาชัย ผู้อำนวยการโรงเรียนหอวัง ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ และคุณครูประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1- ปีที่ 3 ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ คุณวรรณิ์ เจียรนวนนท์ ผู้อุปถัมภ์โรงเรียนนานาชาติคอนคอร์เดียน ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์และสนับสนุนการเรียน จนกระทั่งประสบความสำเร็จในการศึกษาในครั้งนี้

ขอขอบใจนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณ เพื่อนๆ จิตวิทยาการศึกษา ภาคพิเศษ รุ่นรหัส 47 ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือ และให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา

ขอขอบใจ เด็กหญิง ภรภัทร วรตรุจิวงศ์ ที่เป็นแรงบันดาลใจให้ผู้วิจัยได้ศึกษาต่อในระดับปริญญาโท

และที่สำคัญที่สุด ผู้วิจัยขอโน้มรำลึกพระคุณอันยิ่งใหญ่ของคุณแม่อรสา อุนยะวงศ์ คุณพ่อสามารถ สุขสาธุ และคุณนพฤทธิ์ วรตรุจิวงศ์ ที่ให้การสนับสนุนการเรียน และให้ทุนทรัพย์ ตลอดจนให้ความรักความห่วงใย และให้กำลังใจที่ดีเยี่ยมจากครอบครัวของผู้วิจัย จนกระทั่งประสบความสำเร็จในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คุณค่าและประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบแต่ผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอน และปลูกฝังคุณธรรม ความดี ตลอดจนประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้กับผู้วิจัยตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบัน

มารีสา วรตรุจิวงศ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบด้านการเรียน.....	11
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบด้านการเรียน.....	11
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบด้านการเรียน.....	16
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	18
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศ.....	18
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเพศ.....	18
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศ.....	18
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอายุ.....	20
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอายุ.....	20
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	20
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	22
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ.....	23
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ.....	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ.....	28
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์.....	30
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์.....	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์.....	32

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว...	34
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว.....	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว.....	34
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับการศึกษาของผู้ปกครอง.....	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับการศึกษาของผู้ปกครอง.....	35
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับ สมาชิกในครอบครัว.....	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกใน ครอบครัว.....	36
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพ.....	38
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพ.....	38
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพ.....	39
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู..	40
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู.....	40
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู.....	41
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน	42
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน.....	42
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน.....	44
3 การดำเนินการวิจัย.....	48
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	48
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	48
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	62
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์และการแปลผลข้อมูล.....	64

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 (ต่อ) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	73
บทย่อ.....	73
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	73
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	73
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	73
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	74
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	75
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
อภิปรายผลของการศึกษาค้นคว้า.....	76
ข้อเสนอแนะ.....	87
บรรณานุกรม.....	89
ภาคผนวก.....	99
ภาคผนวก ก หนังสือขอความร่วมมือเพื่อการวิจัยและหนังสือขอเชิญ ผู้เชี่ยวชาญ.....	100
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม.....	103
ภาคผนวก ค คำอำนาจจำแนกรายข้อและคำความเชื่อมั่นของ แบบสอบถาม.....	122
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	129

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และบุคลิกภาพ.....	66
2	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง และสัมพันธภาพ ระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว ลักษณะทางกายภาพในโรงเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และด้านความรับผิดชอบในการเรียน.....	67
3	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่มีต่อความรับผิดชอบในการเรียนของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง.....	69
4	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความรับผิดชอบในการเรียน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3.....	70
5	แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3	71
6	แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม บุคลิกภาพ.....	123
7	แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว.....	124
8	แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ลักษณะทางกายภาพ.....	125
9	แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู.....	126
10	แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน.....	127
11	แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ความรับผิดชอบในการเรียน.....	128

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา และปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า คือ ประชากรของประเทศจะต้องมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม เพราะความรับผิดชอบต่อสังคมสามารถช่วยให้เราอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข มีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน เมื่อบุคคลมีความรับผิดชอบต่อปัญหาต่าง ๆ ในสังคม เช่น ปัญหาการทุจริต การคอร์รัปชันในวงการต่าง ๆ ย่อมต้องลดลงสังคมก็จะอยู่อย่างสงบ เพราะทุกคนรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน และปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคม และถ้าบุคคลใดที่ขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนย่อมเกิดผลเสียต่อสังคมและตนเอง เพราะฉะนั้นการปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคมจะต้องทำในวัยเด็กเพื่อให้เกิดความสำนึกในหน้าที่ รับผิดชอบต่อภาระกระทำของตน ประพฤติตนอยู่ในขอบเขตของสังคม มีความรับผิดชอบต่อสังคม และการทำงาน โรงเรียนมีบทบาทสำคัญยิ่งในการปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียน (คณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.2539: 8)

การทำงานให้สำเร็จผลแน่นอนและสมบูรณ์ตามเป้าหมายนั้น จะต้องใช้ความรู้ความสามารถ พร้อมทั้งคุณสมบัติที่สำคัญๆ ในตัวบุคคลหลายประการ เช่น ความตั้งใจที่มั่นคง ความคิดสร้างสรรค์ ความอุตสาหพยายาม ความรับผิดชอบต่อ ความรอบคอบระมัดระวัง ตลอดจนความสุจริตเป็นธรรม นำมาปฏิบัติงานโดยพร้อมสรรพ และโดยเต็มกำลังอย่างสม่ำเสมอ การปฏิบัติดังนี้ย่อมจะรู้สึกร่าเริงว่าหนัก แต่ก็จะเป็นไปเพียงในระยะต้น ๆ เมื่อได้พยายามปฏิบัติให้เคยชินจนเป็นปรกติแล้วก็จะเกิดความคล่องแคล่วชำนาญ ทำงานได้สะดวกคล่องตัวไม่รู้สึกว่าเป็นภาระหนักกายหนักใจประการใด งานที่เคยเห็นว่ายากหรือมากมาย ก็จะปฏิบัติได้โดยง่ายและรวดเร็ว ทุกอย่าง ทั้งได้รับผลสมบูรณ์ที่พึงประสงค์ด้วย แต่โดยทางตรงข้าม ถ้าปฏิบัติงานอย่างหย่อนยานตามสบาย ผลร้ายจะเกิดตามมา เพราะการประพฤติดังนั้นจะบั่นทอนความรู้ความสามารถทุกอย่างให้ลดถอยลงเป็นลำดับ รวมทั้งความคิดอ่านก็จะสั่นตัวเสื่อมทรามลงด้วย งานที่ง่ายก็จะกลายเป็นยาก และที่ยากหน่อยก็จะทำไม่ไหว ลงท้ายจะทำไม่สำเร็จ ต้องเสียดายและเสียคนไปในที่สุด (พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นักศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร 19 กรกฎาคม ๒๕๒๔) ดังที่ สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2514 : 76) กล่าวว่า การกระทำทุกอย่างจะดีหรือเลวขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบต่อสังคม บุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมย่อมเอาใจใส่ในหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

กับตนเองและผู้อื่น ส่วนบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่ำย่อมไม่สนใจในหน้าที่การงานปล่อยปละละเลย เป็นผลให้ตนเองและสังคมเสียหายได้

ความรับผิดชอบไม่ได้ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด แต่เป็นสิ่งที่ต้องเรียนรู้และได้จากการอบรม โดยตรง กล่าวคือ ถ้าการฝึกอบรมเป็นไปในทางที่ใช้เวลานานเกินไป ความรับผิดชอบของเด็กจะตึงเกินไปด้วยความเครียดและความวิตกกังวลที่เกิดจากการกระทำผิด จะขัดขวางการปรับตัวที่ดีของเด็ก และในทางกลับกันความรู้สึกผิดที่ไม่ได้รับการพัฒนาจะนำไปสู่ความรับผิดชอบที่ย่อหย่อน (วิวัฒน์ รักษาเคน.2531: 1 ; อ้างอิงจาก Justin.1950)

คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบนี้ไม่ได้เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิดและไม่ได้เกิดขึ้นเอง โดยอัตโนมัติความรับผิดชอบต้องมีการปลูกฝังให้แก่เด็กอย่างต่อเนื่องใช้เวลาในการพัฒนาการ จะต้องมีการฝึกหัดจนเป็นนิสัยทุกวันให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก ความรับผิดชอบบังคับให้เกิดขึ้นไม่ได้ มันเกิดจากภายในตัวเด็กเอง จากการที่ได้รับการพุ่มพักโอบอุ้มขึ้นโดยพ่อแม่ที่บ้านและจากสังคมทั่วไป วัลลภา ธนอมศิริ (กนกวรรณ การุณ.2547: 3 ; อ้างอิงจาก วัลลภา ธนอมศิริ. 2539)

สำนักงานคณะกรรมการแห่งชาติได้ประกาศนัยพื้นฐาน 5 ประการและได้จัดจรรยาบรรณ ความรับผิดชอบ การพึ่งตนเอง และความซื่อสัตย์ไว้อันดับหนึ่งความรับผิดชอบมีหลายประการ เช่น ความรับผิดชอบด้านการทำงาน ความรับผิดชอบด้านการเรียน ความรับผิดชอบต่อครอบครัว เป็นต้น ความรับผิดชอบด้านการเรียนเป็นคุณลักษณะที่มีความสำคัญและควรปลูกฝังให้นักเรียน ในทางตรงกันข้ามหากนักเรียนมีพฤติกรรมที่แสดงถึงความไม่รับผิดชอบในการเรียน ซึ่งก่อให้เกิด ความเสียหายต่อการเรียนทำให้การเรียนไม่บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ จะเห็นได้ว่า ถ้านักเรียนมีความ รับผิดชอบด้านการเรียนต่ำก็必将ส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำไปด้วย ความรับผิดชอบด้านการเรียน จึงเป็นคุณลักษณะพื้นฐานของบุคคลที่มีความสำคัญและจำเป็นต้องปลูกฝังให้กับเด็ก เพราะเด็กแต่ละคนมีภาระหน้าที่ที่จะต้องเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมต่อสวัสดิภาพของสังคมที่ตนดำรงอยู่ในฐานะพลเมือง ที่ดีของประเทศหรือฐานะที่ดีของโรงเรียน (จรรยา สุภาพ. 2520 :84)

ความรับผิดชอบด้านการเรียนยังได้กำหนดไว้ในหลักสูตรปฐมศึกษาพุทธศักราช 2521 โดยได้ กำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนวิชาจริยศึกษากลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยไว้ว่า "เพื่อให้ผู้เรียนมีความ รับผิดชอบ และการกระทำของตนสามารถปฏิบัติได้จนเป็นนิสัย"(กรมวิชาการ. 2543 :17) ฉะนั้นครูจึง มีบทบาทที่สำคัญในการปลูกฝังความรับผิดชอบด้านการเรียนให้เกิดขึ้นกับเด็ก

ดังนั้นความรับผิดชอบเป็นจริยธรรมสำคัญประการหนึ่งที่ต้องปลูกฝัง โดยกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษา โดยมุ่งส่งเสริมพัฒนาการของเด็กให้เป็นพลเมืองดี มีค่านิยม ในด้านความรับผิดชอบตามหน้าที่ของพลเมืองดี การปลูกฝังความรับผิดชอบสามารถกระทำได้ โดย ทุกฝ่ายต้องประสานความคิดและให้ความร่วมมืออย่างจริงจัง นับตั้งแต่สถาบันครอบครัว สถาบัน

ศาสนา สถาบันโรงเรียนตลอดจนสถาบันสังคม ความรับผิดชอบเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่งที่สำคัญของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาประเทศ จำเป็นที่ทุกฝ่ายจะต้องช่วยกันฝึกและดูแลให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมในการแสดงออกที่ถูกต้องเหมาะสมตามระบบระเบียบของสังคมที่เขาดำรงอยู่ เพื่อให้สังคมมีความสุข สามารถพัฒนาเยาวชนเหล่านี้เป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อไป(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.2539:84)

เนื่องด้วยเพื่อนของผู้วิจัยได้ทำงานอยู่ที่โรงเรียนหอวัง และได้ปรารภถึงปัญหาที่เกี่ยวข้องกับผลการเรียนของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 3 แก่ผู้วิจัย ส่วนใหญ่พบว่านักเรียนในช่วงชั้นที่ 3 ขาดความรับผิดชอบในการเรียน รวมทั้งขาดความรับผิดชอบในการทำงานรายบุคคลและการทำงานกลุ่ม เนื่องมาจากการไม่ตั้งใจเรียน เกียจคร้าน ความยากของเนื้อหาที่เรียน การบ้านมากในหลายวิชา มีปัญหากับเพื่อนร่วมงานสาเหตุจากการเกียจงานกันรับผิดชอบ ผู้วิจัยจึงได้ทำการสำรวจปัญหาเบื้องต้นกับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง จำนวน 210 คนโดยใช้คำถามปลายเปิดจำนวน 2 ข้อ ดังนี้

คำถามข้อแรกถามว่า “ ในขณะที่ท่านปฏิบัติงานท่านมีปัญหาหรือไม่ ถ้ามีด้านใดบ้าง ” คำตอบที่นักเรียนตอบมากที่สุด คือ ด้านปัญหาการเรียน ไม่สนใจเรียนเท่าที่ควร จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ได้แก่ ไม่ได้ทบทวนบทเรียน เล่นเกม หรือทำกิจกรรมอย่างอื่น ปัญหาการทำงานรายบุคคล จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 22.38 ได้แก่ ทำการบ้านไม่ทัน ปัญหาเพื่อนร่วมงานไม่ให้ความร่วมมือ จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 10.95 ได้แก่ การเกียจงานที่ได้รับมอบหมายในกลุ่ม ปัญหาเรื่องเพื่อน จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67 ได้แก่ ความไม่เข้าใจกัน ปัญหาครอบครัว จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.38 ได้แก่ บิดาและมารดาหย่าร้าง ปัญหาสุขภาพ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.38 ได้แก่ มีโรคประจำตัว โรคฉี่หนู ปัญหาไม่พอใจที่นั่งในห้องเรียน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ .95 ได้แก่ ครูจัดที่นั่งให้ไม่เหมาะสม มองกระดานดำไม่เห็น ปัญหาการเงิน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ .95 ได้แก่ ปัญหาเศรษฐกิจที่บ้าน และตอบว่าไม่มีปัญหาใดเลย จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 3.34

ข้อสองใช้คำถามว่า “ท่านคิดว่าปัญหาดังกล่าวในข้อ 1 เกิดจากสาเหตุใดบ้าง” คำตอบที่นักเรียนตอบมากที่สุดคือ ปัญหาการเรียน เกิดจากการขาดความรับผิดชอบ ได้แก่ การขาดความรับผิดชอบในการเรียนของตน ไม่เอาใจใส่ในการเรียนของตน เกียจคร้าน ความยากของบทเรียน ไม่เข้าใจบทเรียน ครูสอนเร็วเกินไป ไม่มีสมาธิในการเรียน ปัญหาเพื่อนร่วมงานไม่ให้ความร่วมมือ เกิดจากการเอาตัวเอียงกัน และปัญหาการเงิน เกิดจากการใช้จ่ายเงินอย่างฟุ่มเฟือย

จากผลการสำรวจดังกล่าวพบว่า นักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับความรับผิดชอบในการเรียนมากที่สุด ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2539: 84) ให้ความหมายความรับผิดชอบใน

การศึกษาเล่าเรียนว่า หมายถึง การตั้งใจศึกษาเล่าเรียนด้วยความขยันหมั่นเพียร ละเอียดรอบคอบ อดทน ซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย โดยมีพฤติกรรมดังนี้ การตั้งใจเรียน เข้าห้องเรียนตรงเวลา เข้าห้องเรียนทุกชั่วโมง ส่งงานอาจารย์ทันตามกำหนด ผลการเรียนรู้สม่ำเสมอทุกภาคการศึกษา ผลการเรียนรู้ขึ้นทุกภาคการศึกษา ไม่เคยทุจริตในการสอบ ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทุกชั่วโมง รู้สึกอยากเรียน แล ตรวจงานที่ทำเสร็จแล้ว การที่นักเรียนไม่มีความรับผิดชอบด้านการเรียนทำให้เกิดผลเสียต่อนักเรียนทุกด้านโดยเฉพาะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียน และอาจไม่ประสบความสำเร็จในการทำงานในอนาคตได้ ดังที่ สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2514:76) กล่าวว่า การกระทำทุกอย่างจะดีหรือเลวขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบของบุคคล บุคคลที่มีความรับผิดชอบสูง ย่อมเอาใจใส่ต่อหน้าที่ของตนทั้งส่วนที่เกี่ยวข้องกับตนและเกี่ยวข้องกับผู้อื่น ส่วนบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่ำ ไม่สนใจหน้าที่การงาน ปล่อยปละละเลย เป็นผลให้ตนเองและสังคมเสียหาย ความรับผิดชอบจึงเป็นคุณลักษณะที่พึงปรารถนาของสังคม และเป็นคุณลักษณะพื้นฐานของบุคคลอันจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน กับความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนนโยบายแก่ผู้บริหารได้ มีข้อมูลเบื้องต้น ในการจัดการด้านการพัฒนานักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร เพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร มีความรับผิดชอบในการเรียนมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ คือ นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2548 จำนวน 210 คน เป็นนักเรียนชาย 97 คน และนักเรียนหญิง 113 คน ซึ่งใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

2.1 ตัวแปรอิสระ แบ่งออกเป็น 3 ตัวแปร ได้แก่

2.1.1 องค์ประกอบด้านส่วนตัว ได้แก่

- 2.1.1.1 เพศ
- 2.1.1.2 อายุ
- 2.1.1.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ✓
- 2.1.1.4 ความฉลาดทางอารมณ์
- 2.1.1.5 บุคลิกภาพ ,

2.1.2 องค์ประกอบด้านครอบครัว ได้แก่

- 2.1.2.1 ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง,
- 2.1.2.2 ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง
- 2.1.2.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว

2.1.3 องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่

- 2.1.3.1 ลักษณะทางกายภาพของการเรียน .
- 2.1.3.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
- 2.1.3.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความรับผิดชอบในการเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความรับผิดชอบในการเรียน หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนได้เหมาะสมกับเวลาและโอกาส ได้แก่ ความเพียรพยายาม เอาใจใส่ต่อการเรียน เข้าห้องเรียนสม่ำเสมอ ตรงต่อเวลา เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม หรือทำแบบฝึกหัด อย่างเต็มความสามารถ ยอมรับใน

สิ่งที่ตนกระทำไม่ว่าผลงานนั้นจะออกมาทางด้านบวกหรือด้านลบ และพยายามแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องสมบูรณ์ด้วยตนเอง

2. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียน หมายถึง สิ่งที่มีผลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ องค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ดังนี้

2.1 องค์ประกอบด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความฉลาดทางอารมณ์ และบุคลิกภาพ ดังนี้

2.1.1 เพศ ได้แก่ เพศหญิง และ เพศชาย

2.1.1 อายุ หมายถึง อายุจริงของนักเรียนตั้งแต่เกิดถึงปัจจุบันนับตามปฏิทินสากล

2.1.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ที่วัดได้จากคะแนนเฉลี่ยสะสม (GPA)

2.1.4 ความฉลาดทางอารมณ์ หมายถึง ความสามารถในการแสดงออกทางอารมณ์ของนักเรียนต่อตนเองและผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม และสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ เก่ง ดี และมีความสุข ดังนี้

2.1.4.1 ความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง หมายถึง ความสามารถในการรู้จักตนเอง มีแรงจูงใจ สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาและแสดงออกได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น

2.1.4.2 ความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี หมายถึง ความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง รู้จักเห็นใจผู้อื่นและมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

2.1.4.3 ความฉลาดทางอารมณ์ด้านมีความสุข หมายถึง ความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข

2.1.5 บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะเฉพาะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ที่สะท้อนให้เห็นถึงความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมเพื่อตอบสนองสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ซึ่งก่อให้เกิดเอกลักษณ์เฉพาะบุคคลในการวิจัยนี้แบ่งตามแบบสำรวจการกระทำกิจกรรมของ เจนกินส์ (Jenkins Activity Survey) ซึ่งจำแนกออกเป็น 2 แบบได้แก่

2.1.5.1 บุคลิกภาพแบบเอ เป็นลักษณะบุคลิกภาพของนักเรียนที่รักความก้าวหน้าฝ่าฟันอุปสรรค โกรธง่าย ทำงานให้ประสบความสำเร็จ ทำงานด้วยความรวดเร็วไม่ชอบการรอคอย

2.1.5.2 บุคลิกภาพแบบบี เป็นบุคลิกภาพของนักเรียนที่ค่อนข้างเฉื่อยชา จิตใจเยือกเย็น ทำงานไปเรื่อยๆ ไม่หวังผลสำเร็จในการทำงานไม่ชอบฝ่าฟันอุปสรรคอดทนรอคอยได้

2.2 องค์ประกอบด้านครอบครัว ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว การศึกษาของผู้ปกครอง และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว ดังนี้

2.2.1 ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง หมายถึง รายได้ประจำของบิดา มารดา หรือผู้ปกครองที่ดูแลนักเรียน คิดเป็นบาทต่อเดือน

2.2.2 ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง หมายถึง วุฒิการศึกษาที่สำเร็จสูงสุดของ บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ในที่นี้แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่

2.2.2.1 สูงกว่าปริญญาตรี

2.2.2.2 ปริญญาตรี

2.2.2.3 ต่ำกว่าปริญญาตรี

2.2.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัวหมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อสมาชิกในครอบครัว ได้แก่ บิดา มารดา พี่ น้อง และญาติที่อาศัยอยู่ในบ้าน และการปฏิบัติตนของสมาชิกในครอบครัวต่อนักเรียน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ดังนี้

2.2.3.1 การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อสมาชิกในครอบครัว ได้แก่ การเคารพ เชื้อพ้อง การปฏิบัติตามคำสั่งสอนทั้งทางด้านการใช้ชีวิตส่วนตัว การเงินและการเรียน การช่วยเหลืองานภายในบ้าน

2.2.3.2 การปฏิบัติตนของสมาชิกในครอบครัวต่อนักเรียน ได้แก่ การให้ความรักความเอาใจใส่ การดูแลสุขภาพ การอบรมสั่งสอน เป็นที่ปรึกษาทั้งเรื่องส่วนตัวและการศึกษา

2.3 องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง สภาพในสถานศึกษาที่มีผลต่อนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพของการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ดังนี้

2.3.1 ลักษณะทางกายภาพของการเรียน หมายถึง การจัดสถานที่และบรรยากาศในการเรียนการสอนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน ได้แก่ ห้องขนาดกว้างเพียงพอกับจำนวนนักเรียน มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก ไม่มีกลิ่นและเสียงรบกวน และมีสื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ทันสมัยและเพียงพอกับจำนวนนักเรียน

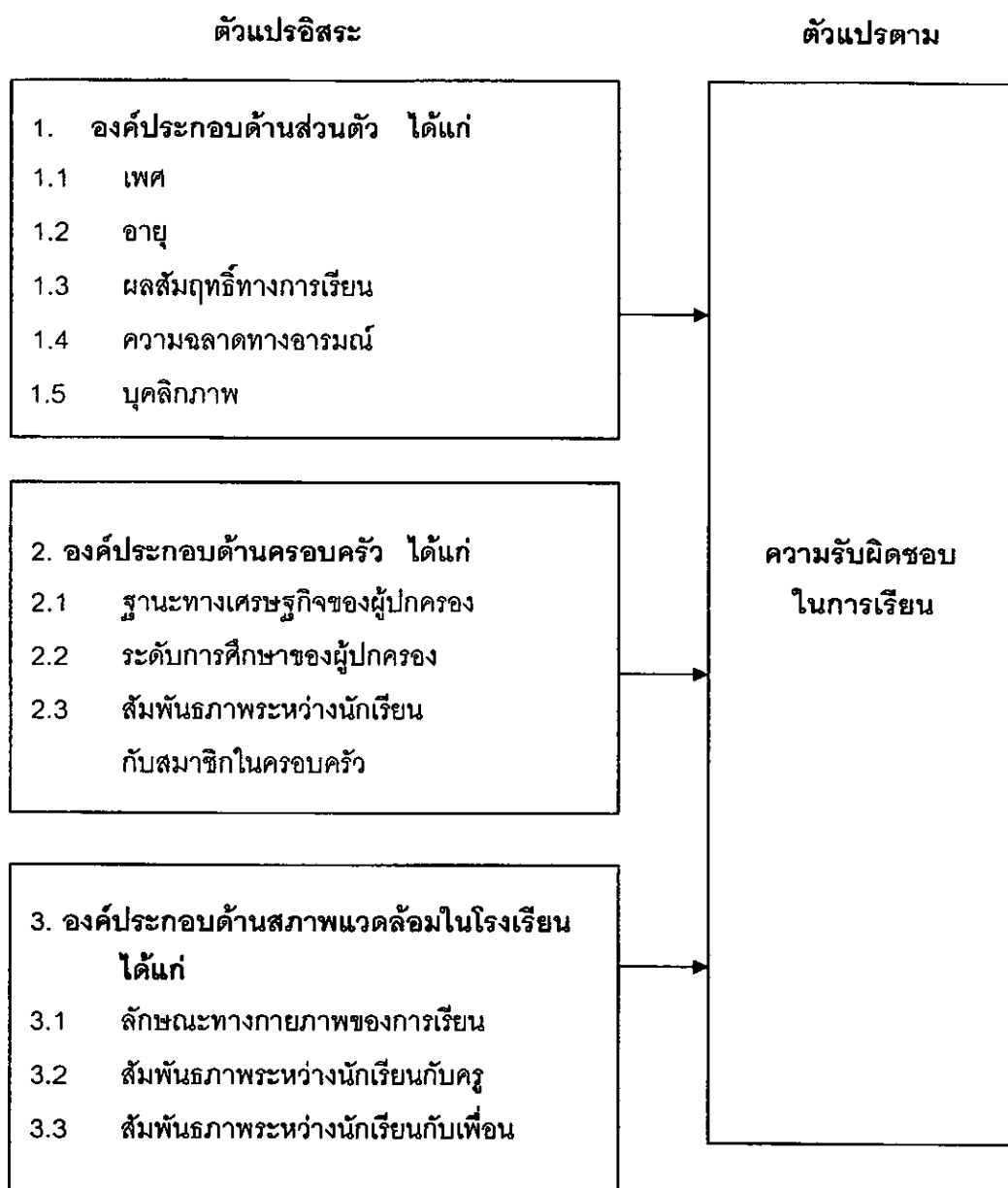
2.3.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครู และการปฏิบัติตนของครูต่อนักเรียน ทั้งในและนอกห้องเรียนเพื่อทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ดังนี้

2.3.2.1 การปฏิบัติของนักเรียนต่อครู ได้แก่ การให้ความเคารพ การเชื่อฟัง และปฏิบัติตามคำสั่งด้วยความเต็มใจ ช่วยเหลืองานครูตามกำลังความสามารถ การตั้งใจเรียน การซักถามปัญหาทั้งทางด้านการเรียน และปัญหาส่วนตัว

2.3.2.2 การปฏิบัติของครูต่อนักเรียน ได้แก่ การให้การดูแลเอาใจใส่นักเรียนทั้งในห้องและนอกห้องเรียน เข้าใจความรู้สึกและความต้องการของนักเรียน ให้ความอบอุ่น และความเป็นกันเอง ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนต่อปัญหาทั้งทางด้านการเรียนและส่วนตัว

2.3.2.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนและเพื่อนที่มีต่อกัน เพื่อทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ได้แก่ การมีความห่วงใย การให้ความสนิทสนมกัน การมีความรักใคร่สามัคคีกัน การช่วยเหลือซึ่งกันและกันทั้งทางด้านการเรียน และทางด้านส่วนตัว และการร่วมมือกันทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยความเต็มใจ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

องค์ประกอบด้านส่วนตัวมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ เพศ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความฉลาดทางอารมณ์ และบุคลิกภาพ องค์ประกอบด้านครอบครัวมี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว และองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

และสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน น่าจะมีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของ
นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. องค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัวและด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับ
ความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร
2. องค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัวและด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมีอิทธิพลต่อ
ความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น โรงเรียนหลวง กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งครอบคลุมหัวข้อต่างๆ ดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในการเรียน
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในการเรียน
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในการเรียน
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนหลวง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในการเรียน

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในการเรียน

1.1.1 ความหมายของความรับผิดชอบ

การมีวินัยในตนเองนั้นสามารถปรับพฤติกรรมในการแสดงออกให้เกิดการมีความรับผิดชอบเกิดขึ้นในตนเอง โดยมีความมุ่งมั่นตั้งใจ ที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความพากเพียร ละเอียดรอบคอบ เอาใจใส่ต่องาน เคารพระเบียบและยอมรับผลของการกระทำของตนเอง โดยนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้ จูร์ริตน์ นันท์ยทวิกุล (2538 : 24) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง คุณลักษณะหนึ่งของบุคคลที่แสดงออกในลักษณะการตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเอาใจใส่ มีความละเอียดรอบคอบ มีการวางแผน มีความขยันหมั่นเพียร อดทน เพื่อให้งานนั้นบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ยอมรับผลการกระทำไม่ว่าจะเป็นผลดีหรือผลเสียและพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น กรรณภรณ์ ดวงแจ่มกาญจน์ (2541: 34) สรุปว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพันและละเอียดรอบคอบเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย และแม้ว่าผลงานที่ออกมาจะประสบความล้มเหลว ก็ยอมรับผลแห่งการกระทำนั้นด้วยความเต็มใจ

ฟังก์และแวนแนลส์ (คำนี้ อยู่เลิศ. 2541 : 19 ; อ้างอิงจาก 2095 Funk and Wagnall. 1961) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ คือ การแสดงออกถึงความรับผิดชอบในการกระทำของตนเอง มีความซื่อสัตย์ไว้ใจได้สามารถจัดการกับการใช้จ่ายและทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ ทั้งยังคงสามารถสนองต่อหน้าที่ ข้อตกลงตามที่ตั้งไว้ในอุดมคติ กฎของศีลธรรม และหลักธรรมอีกด้วย

ฟลิปโป (กรรณารณ์ ดวงแจ่มกาญจน์. 2541 : 32; อ้างอิงจาก Flippo.1996) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ คือ ความผูกพันในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ซึ่ง บรรานและโคห์น (Browne and Cohn.1958 :58) กล่าวถึง ลักษณะความรับผิดชอบว่า คือ ความคิดริเริ่ม ความไม่ย่อท้อ ต่ออุปสรรคการทำงานอย่างแข็งขันมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความปรารถนาที่จะทำงานให้ดีกว่าเดิม ผู้ที่มีความรับผิดชอบต้องเป็นผู้ที่สามารถปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย มีความซื่อสัตย์สุจริต และตรงต่อเวลา

สมบุรณ์ สิงค์คำป้อง (2542: 42) สรุปว่า ความรับผิดชอบเป็นการยอมรับในการกระทำของตนเอง การยอมรับการกระทำด้วยความเต็มใจ ไม่ว่าจะผลดีหรือผลร้าย ไม่ว่าจะถูกหรือผิด ไม่ปิดความรับผิดชอบไปให้ผู้อื่นและพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เกิดผลที่ดีขึ้น ความรับผิดชอบทำให้นักคณปฏิบัติตามหน้าที่

อมรรรณ แก้วผ่อง (2542 : 65) สรุปว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ความสนใจความตั้งใจของบุคคลในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเพียรพยายาม และละเอียดรอบคอบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย การรักษาสถิตินาที่ของตน ยอมรับผลการกระทำของตนทั้งในด้านที่เป็นผลดีและผลเสียทั้งพยายามปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้นทั้งต่อตนเอง และต่อสังคม

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบด้านการเรียน หมายถึง การที่นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ในด้านการเรียนด้วยความเอาใจใส่ มีความขยันหมั่นเพียรอดทนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค รู้จักวางแผนการทำงาน และแบ่งเวลาในการเรียน มีความละเอียดรอบคอบ การเข้าห้องเรียนตรงเวลา การปรึกษาครูเมื่อมีปัญหาทางการเรียน การส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงตามเวลาที่กำหนด และพยายามปรับปรุงแก้ไขการทำงานให้ดีขึ้น

1.1.2 ประเภทของความรับผิดชอบ

กรมสามัญศึกษา (2526 : 68-92) จำแนกความรับผิดชอบได้เป็น 4 ด้าน ดังนี้

(1) ความรับผิดชอบในการศึกษาเล่าเรียน หมายถึง การที่นักเรียนศึกษาเล่าเรียนจนประสบความสำเร็จตามที่มุ่งหมาย ด้วยความขยันหมั่นเพียร อดทน เข้าห้องเรียนและส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงตามเวลาที่นัดหมาย เมื่อมีปัญหาหรือไม่เข้าใจบทเรียนก็พยายามศึกษาค้นคว้าซักถามอาจารย์ให้เข้าใจ เมื่อทำแบบฝึกหัดผิดก็ยอมรับว่าทำผิด แล้วพยายามแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องด้วยตนเองอยู่เสมอ มีผลการเรียนผ่านในทุกวิชาทุกภาคเรียน

(2) ความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา หมายถึง การที่นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของสถานศึกษา รักษาผลประโยชน์ เกียรติยศ ชื่อเสียงของสถานศึกษา ช่วยกันรักษาความ

สะอาดของสถานศึกษา ไม่ขีดเขียนโต๊ะเรียน ผนังห้องเรียน ห้องน้ำ แต่งเครื่องแบบนักเรียนเรียบร้อย ไม่ทะเลาะวิวาทกับนักเรียนโรงเรียนอื่น คอยตักเตือนเพื่อนนักเรียนที่จะหลงผิด อันจะทำให้โรงเรียนเสียชื่อเสียง เมื่อโรงเรียนต้องการความร่วมมือหรือความช่วยเหลือก็เต็มใจให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของโรงเรียนตามความสนใจและความสามารถของตน เพื่อสร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียน เช่น เป็นนักกีฬา นักแต่งคำขวัญเรียงความ และอื่นๆ

(3) ความรับผิดชอบต่อครอบครัว หมายถึง การที่นักเรียนมีความตั้งใจ ช่วยเหลืองานต่างๆภายในบ้าน เพื่อแบ่งเบาภาระซึ่งกันและกันตามความสามารถของตน และรู้จักแสดงความคิดเห็น และปฏิบัติตนเพื่อความสุข และชื่อเสียงของครอบครัว ช่วยแก้ปัญหาการที่สมาชิกในครอบครัวไม่เข้าใจกัน เมื่อมีปัญหาปรึกษาและให้พ่อแม่ทราบปัญหาของตนทุกเรื่อง ช่วยครอบครัวประหยัดไฟฟ้า น้ำ อาหาร สิ่งของเครื่องใช้ภายในบ้าน

(4) ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การที่นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนและสังคม บำเพ็ญประโยชน์และสร้างสรรค์ความเจริญให้ชุมชนอย่างเต็มความสามารถ ช่วยสอดส่องพฤติกรรมของบุคคลที่จะเป็นภัยต่อสังคม ให้ความรู้ ความสนุกเพลิดเพลินแก่ประชาชนตามความสามารถของตน ช่วยคิดและแก้ปัญหาต่างๆ ของสังคม เช่น ความสกปรก การรักษาสาธารณสุข สมบัติ และการรับบริการจากสถานบริการต่างๆ ของรัฐ

1.1.3 ความสำคัญของความรับผิดชอบ

อนุวัติ คุณแก้ว (2538 : 52) กล่าวว่า ความรับผิดชอบเป็นลักษณะหนึ่งที่มีความสำคัญมาก เพราะจะทำให้หน้าที่หรืองานที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบประสบความสำเร็จและเสร็จตามเวลาที่กำหนด ซึ่งมีผลทำให้เป็นคนที่มีคุณภาพ ดังนั้นหลักสูตรในปัจจุบันจึงกำหนดให้มีการปลูกฝังและพัฒนาให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสำคัญของความรับผิดชอบ สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบเป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นต้องปลูกฝังหรือเสริมสร้างให้กับนักเรียน ทั้งนี้เพราะบุคคลที่มีความรับผิดชอบจะมีความเพียรพยายาม อดทน และตั้งใจทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้เพื่อเกิดความก้าวหน้าต่อตนเองและสังคม

1.1.4 ลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบ

จรัสรัตน์ นันทยทวิกุล (2538 : 4-5) สรุปลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบไว้ดังนี้

(1) มีความเอาใจใส่ หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงถึงการปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจจริง โดยมุ่งมั่นที่จะผลักดันให้ประกอบกิจกรรมด้วยความสนใจ เต็มใจทำอย่างสม่ำเสมอ

จุดหมายปลายทาง มีใจจดจ่อ มีสมาธิเพื่อให้งานในหน้าที่ของตนหรืองานที่ได้รับมอบหมายเสร็จเรียบร้อย ติดตามงาน ไม่ละเลยทอดทิ้ง หรือหลีกเลี่ยงและหาทางป้องกันไม่ให้เกิดความบกพร่อง เสื่อมเสียในงานที่ตนรับผิดชอบอยู่

(2) มีความละเอียดรอบคอบ หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงถึงการรู้จักใคร่ครวญ ในงานที่ทำ เพื่อให้ถูกต้องและสมบูรณ์ รู้จักคิดก่อนทำว่างานนั้นจะมีผลดีผลเสียอย่างไรบ้าง วิเคราะห์ ปัญหาและอุปสรรคที่จะเกิดขึ้น และหาทางป้องกันไว้ล่วงหน้า และเมื่อทำงานเสร็จแล้วต้องตรวจทานดู ว่าถูกต้องเรียบร้อยดีหรือยัง

(3) มีความขยันหมั่นเพียร หมายถึง ความพยายามอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ได้รับ ผลสำเร็จในงานที่ทำ และทำด้วยความกระตือรือร้น เอาใจใส่อย่างต่อเนื่องไม่ชอบอยู่เฉยหรือว่างงาน ริเริ่มงาน แสวงหางานใหม่อยู่เสมอ

(4) มีความอดทน หมายถึง ความสามารถของร่างกาย ความคิด และจิตใจที่จะทน ต่อการปฏิบัติต่อกิจกรรมต่างๆ ได้นานๆ จนทำให้สำเร็จได้โดยไม่คำนึงถึงอุปสรรคใดๆ มีร่างกายที่ แข็งแรง มีจิตใจที่เข้มแข็ง ควบคุมตนเองได้ดีเมื่อเกิดความเหนื่อยอ่อนหรือเกียจคร้าน

(5) มีความตรงต่อเวลา

(6) การยอมรับผลการกระทำของตนเอง หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกถึง การติดตามผลงานที่ได้ทำไปแล้ว ถ้าไม่ก็ต้องพยายามแก้ไขปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น

(7) การปรับปรุงงานของตนให้ดียิ่งขึ้น หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงถึงการ ติดตามผลงานที่ได้ทำไปแล้ว ถ้าไม่ดีก็ต้องพยายามแก้ไขปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น

นาคล ภวนะวิเชียร (2540 : 70-71) กล่าวถึง ลักษณะพฤติกรรมหลักที่แสดงถึง ความรับผิดชอบว่าประกอบด้วยพฤติกรรมหลัก 5 ประการ คือ

(1) ตระหนักถึงความสำคัญของหน้าที่ ประกอบด้วยพฤติกรรมต่างๆ คือ

- (1.1) รับผิดชอบต่อสิ่งที่กระทำ
- (1.2) ยอมรับว่าหน้าที่เป็นสิ่งที่ตนต้องทำ
- (1.3) รู้สึกชอบต่อการกระทำหน้าที่
- (1.4) รู้สึกว่าหน้าที่ของตนเป็นสิ่งสำคัญ

(2) ทำหน้าที่ด้วยความเต็มใจโดยไม่ต้องมีการบังคับมีพฤติกรรมดังนี้ คือ

- (2.1) สนุกใจทำหน้าที่
- (2.2) ควบคุมตนเองได้

(3) ทำหน้าที่ด้วยความตั้งใจ เอาใจใส่ พฤติกรรมส่วนนี้มีพฤติกรรมเสริม คือ

- (3.1) วางแผนในการทำหน้าที่ของตน
- (3.2) มีระเบียบวินัย

- (3.3) มีความซื่อสัตย์
- (3.4) มีความละเอียดรอบคอบ
- (3.5) มีสติ
- (4) ทำหน้าที่ต่อเนืองจนงานเสร็จ พฤติกรรมเหล่านี้มีพฤติกรรมเสริม คือ
 - (4.1) มีความอดทน
 - (4.2) มีความเพียร
 - (4.3) มีการเตรียมการ และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น
 - (4.4) มีมนุษยสัมพันธ์
 - (4.5) รักษาสุขภาพให้แข็งแรง
- (5) ยอมรับผลการกระทำของตน ประกอบด้วยพฤติกรรม ดังนี้
 - (5.1) ติดตามผลการกระทำของตน
 - (5.2) มีเหตุผล
 - (5.3) ปรับปรุงการทำงานของตน

จากเอกสารดังกล่าว สรุปได้ว่าความรับผิดชอบเป็นคุณลักษณะพื้นฐานที่สำคัญที่ทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในการเรียนและการทำงาน บุคคลที่มีความรับผิดชอบจะมีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน มีความเพียรพยายาม อดทนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความปรารถนาที่จะทำงานให้ดีขึ้น มีการวางแผนในการทำงาน มีความละเอียดรอบคอบ รู้จักตั้งจุดมุ่งหมายในการทำงานและสามารถปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

1.1.5 วิธีการปลูกฝังและพัฒนาความรับผิดชอบ

เสรี อินทร์คง (2535 : 58) ได้สรุปข้อเสนอแนะในการปลูกฝังความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การงานของบุคคลว่า ควรฝึกให้มีนิสัยรับผิดชอบตั้งแต่ในวัยเด็กทั้งที่บ้านและทางโรงเรียน โดยเริ่มให้ทำงานง่ายๆเหมาะสมกับวัย และความสามารถของแต่ละบุคคล และเมื่อมอบหมายให้ทำแล้ว ก็ควรให้เด็กได้รับผิดชอบอย่างเต็มที่ มีประสบการณ์ในการทำงานด้วยตนเอง เพื่อให้เด็กเกิดความเชื่อมั่น หัดไม่ให้บิดความรับผิดชอบในหน้าที่การงานของตนให้แก่ผู้อื่น ให้ทำงานสำเร็จเป็นชิ้นเป็นอัน โดยไม่ละทิ้งงานที่ทำไว้แล้ว ชี้แจงให้เด็กรู้จักขอบเขตหน้าที่การงานของตนว่ามีอะไรบ้าง เพื่อมิให้ไปก้าวก่ายงานของคนอื่นๆ และต้องมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น ซึ่งทั้งหมดนี้จะเป็นการปลูกฝังให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การงาน

เฮิร์ลอค (Hurlock 1978 : 244) กล่าวว่า การพัฒนาความรับผิดชอบให้กับเด็กควรจะเริ่มด้วยการให้ทำงานที่ง่ายก่อน เพื่อให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นในตนเองมีประสบการณ์ในการทำงานด้วยตนเองและต้องใช้เวลาในการฝึกความรับผิดชอบเป็นระยะเวลานานพอสมควร

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การพัฒนาความรับผิดชอบให้กับนักเรียน จะต้องคำนึงถึงวิธีการที่เหมาะสม โดยเริ่มพัฒนาตั้งแต่เด็ก ให้ได้รับประสบการณ์การทำงานด้วยตนเอง และมีการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งการให้คำแนะนำที่ถูกต้อง

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในการเรียน

1.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

เบคอน (Bacon, 1989 : 1289 – A) ศึกษาพบว่า นักเรียนจะแสดงความรับผิดชอบในการเรียนด้วยคุณลักษณะ 6 ประการ คือ

- (1) การทำกิจกรรมการเรียน
- (2) การเชื่อฟังครู
- (3) การตั้งใจเรียน
- (4) การเรียนหรือการศึกษาค้นคว้า
- (5) การพยายามเรียน
- (6) การทำงานที่ได้รับมอบหมายหรือที่เลือกกระทำ

1.2.2 งานวิจัยในประเทศ

สมคิด ไชยยันบุรณ์. (2510 : 26 – 27) ได้วิจัยเพื่อศึกษาบุคลิกภาพบางด้านของนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูงกับนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ใช้แบบสอบถาม High School Personality Questionnaire แบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูง จำนวน 26 คน เป็นชาย 16 คน หญิง 10 คน ผลวิจัยปรากฏว่า

- (1) นักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูงมีความมั่นคงทางอารมณ์ มีความสามารถในการรับผิดชอบ และมีความสามารถในการบังคับตนเองมากกว่านักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ
- (2) นักเรียนชายที่มีความสามารถในการเรียนสูง มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีความสามารถในการรับผิดชอบ และมีความสามารถในการบังคับตนเองมากกว่า แต่มีการแสดงออกทางอารมณ์น้อยกว่านักเรียนชายที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ
- (3) นักเรียนชายที่มีความสามารถในการเรียนสูง มีความสามารถในการบังคับตนเองมากกว่านักเรียนหญิงที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ

(4) นักเรียนชายที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ สภาพจิตใจอ่อนกว่านักเรียนหญิงที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ และนักเรียนในกลุ่มนี้แสดงลักษณะความเป็นตัวของตัวเองได้ดีกว่านักเรียนชาย

กษิมา วิริยะ (สุวารินทร์ โจน์ขจรภักดิ์. 2547 : 18 ; อ้างอิงจาก กษิมา วิริยะ. 2526) ศึกษาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานเรื่องการพึ่งพาตนเอง ความขยันหมั่นเพียรและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 ในเขตการศึกษา 8 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานเรื่องการพึ่งพาตนเอง ความขยันหมั่นเพียรและความรับผิดชอบอยู่ในระดับที่พึงประสงค์แต่มีบางความคิดรวบยอดที่อยู่ในระดับไม่พึงประสงค์ ได้แก่ การใช้ความรู้ความสามารถของตนในด้านการศึกษา การทำงานโดยไม่เลือกงาน และไม่ดูถูกงานที่สุจริต การตรงต่อเวลาในการนัดหมาย และการยอมรับรับผิดชอบในการกระทำของในงานที่ได้รับมอบหมาย นักเรียนชายและหญิงมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานเรื่องการพึ่งพาตนเอง ความขยันหมั่นเพียรและความรับผิดชอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับเศรษฐกิจสังคมแตกต่างกัน มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานดังกล่าวไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนนักเรียนชายและหญิง และสภาพเศรษฐกิจสังคมของผู้ปกครองไม่มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันต่อความคิดรวบยอดเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานเรื่องการพึ่งพาตนเอง ความขยันหมั่นเพียรและความรับผิดชอบ

พรชัย รอดสมจิตร. (2527 : 67 – 68) ได้ศึกษาความสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ และที่อยู่ในครอบครัวปกติในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาอายุ 6 – 12 ปี ที่อยู่ในครอบครัวปกติในกรุงเทพมหานคร กับเด็กที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ จำนวน 450 คน ผลการศึกษาพบว่าเด็กนักเรียนที่อยู่ในครอบครัวปกติ มีความสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเองในเรื่องการเรียนรู้ มีความอดทนขยันหมั่นเพียร เคารพเชื่อฟังครู และอดทนต่ออุปสรรคสูงกว่าเด็กที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ของกรมประชาสงเคราะห์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเด็กนักเรียนที่อยู่ในครอบครัวปกติ มีความสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อสังคมสูงขึ้นตามระดับอายุ 6 – 12 ปี

วิวัฒน์ รักษาเคน. (2531 : 79 – 81) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนหญิงมีความสามารถในการแก้ปัญหาสูงกว่านักเรียนชาย

นาคล ภวนะวิเชียร. (2540 : ง) ศึกษาค่านิยมด้านความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่ได้รับการส่งเสริมด้วยกระบวนการที่พัฒนาตามแนวคิดของไอเซ็นและ

แรทส์ ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการเสริมสร้างค่านิยมที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปสร้างเสริมค่านิยมเป้าหมายให้แก่นักเรียนได้ โดยพบว่านักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมตามกระบวนการที่พัฒนาขึ้น มีพัฒนาการในค่านิยมด้านความรับผิดชอบมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วม กิจกรรมดังกล่าวทั้งในด้านความรู้ ความรู้สึกที่ดี และพฤติกรรมที่แสดงถึงค่านิยมนั้น

จากงานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบด้านการเรียนเป็นคุณลักษณะที่สำคัญที่ส่งผลให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในด้านการเรียน ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีความรับผิดชอบด้านการเรียนดี จะมีความตั้งใจและเอาใจใส่ในการเรียนขยันอ่านหนังสือและทบทวนบทเรียน รู้จักแบ่งเวลาในการเรียน และพยายามศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการศึกษาค้นคว้า

2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศ

2.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเพศ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (พชรภา วรแสง.2546 :37; อ้างอิงจาก พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน.2525) ได้ให้ความหมายของ "เพศ"ว่า หมายถึง ลักษณะที่ใหัรู้ว่าเป็นหญิงหรือชาย ส่วนเวบสเตอร์ (พชรภา วรแสง.2546 :37; อ้างอิงจาก Webster's dictionary.1976) กล่าวว่าเพศ หมายถึง

- (1) การแบ่งสิ่งมีชีวิตโดยเฉพาะมนุษย์ออกเป็นเพศชาย หรือเพศหญิง
- (2) ลักษณะโครงสร้างของร่างกายของสิ่งมีชีวิตซึ่งเกิดจากการสืบพันธุ์ของมารดาโดยการแยกและการรวมกันของโครโมโซม จนแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงเป็นชายหรือหญิง
- (3) ขอบเขตของพฤติกรรมระหว่างบุคคลโดยเฉพาะระหว่างชาย หญิงโดยเกี่ยวข้องโดยตรงกับการอยู่ร่วมกัน

ความแตกต่างระหว่างเพศนั้น เด็กจะเริ่มเรียนรู้บทบาททางเพศจากบิดามารดาในระยะแรก จากเพื่อนในระยะต่อมา และเด็กจะมีการเรียนรู้การแสดงบทบาทตามเพศ ตามวัฒนธรรมของสังคม เช่น เพศหญิง จะต้องมีการแสดงออกเหมือนแม่ มีความสุภาพ เก็บตัว ควบคุมกริยาได้ดีกว่าเพศชาย

2.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศ

21.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

สมาร์ท (Smart. 1967 : 536 – 537) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก และสัมพันธภาพที่มีต่อครอบครัว ซึ่งพบว่าความรับผิดชอบนั้นแม้จะเริ่มต้นในวัยเด็กก็ตาม แต่จะพัฒนาการสู่

วิจัยจากวัยรุ่นผู้ใหญ่อื่นๆ ซึ่งจากผลการวิจัยอันเดียวกัน พบว่าเด็กหญิงจะมีความรับผิดชอบสูงกว่าเด็กชาย

บัดเตอร์เวิร์ท (วิวัฒน์ รักษาเคน. 2531: 56; อ้างอิงจาก Butterwarth. 1974) ได้ศึกษาความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 600 คน โดยสุ่มจากโรงเรียนต่างๆ ในแคลิฟอร์เนียก็พบว่า นักเรียนหญิงมีความรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.1.2.2 งานวิจัยในประเทศ

สุจิตร์ ศิริรัตน์ (ขวัญฤดี ขำสอนสัตย์.2542 :26 ; อ้างอิงจาก สุจิตร์ ศิริรัตน์.2522) เกี่ยวกับการสร้างแบบสำรวจนิสัยและทัศนคติในการเรียนระดับอุดมศึกษาพบว่า นักศึกษาหญิงมีนิสัยและทัศนคติในการเรียนดีกว่านักศึกษาชาย เนื่องจากเพศหญิงเป็นเพศที่ได้รับการรับการอบรมเลี้ยงดูให้อยู่ในกรอบประเพณี มีแนวโน้มที่จะเชื่อฟังปฏิบัติตามคำสั่งสอนและมีความรับผิดชอบสูงจึงส่งผลให้มีนิสัยและทัศนคติในการเรียนดีไปด้วย

วรรณา ปุณฺณโชติ (ขวัญฤดี ขำสอนสัตย์.2542 :27 ; อ้างอิงจาก วรรณา ปุณฺณโชติ 2528) ได้ศึกษาพฤติกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในระดับมหาวิทยาลัยพบว่า นักศึกษาหญิงมีพฤติกรรมการเรียนสูงกว่านักศึกษาชายในพฤติกรรม การเขียน การทำการบ้าน ทำรายงานต้นกำหนด จัดเตรียมอุปกรณ์การเรียนมาพร้อมเสมอ เป็นต้น

สุชาดา มัสโอติ (ขวัญฤดี ขำสอนสัตย์. 2542 : 27 ; อ้างอิงจาก สุชาดา มัสโอติ. 2528) ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของนักศึกษาตามการรับรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า นักศึกษาชายมีการรับรู้ตามแนวบทบาทในการใช้สติปัญญาสูงกว่านักศึกษาหญิงในด้านการเรียนและทำงานตามรูปแบบหรือแนวคิดของตนเอง ชอบค้นคว้าด้วยตนเองมากกว่าที่จะเข้าฟังบรรยายแต่ นักศึกษาหญิงมีพฤติกรรมตามแนวบทบาททางวิชาการและเป็นการศึกษาสูงกว่านักศึกษาชาย คือเข้าฟังบรรยายสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง โดยไม่ขาดเรียน เมื่อมีปัญหาหรือข้อสงสัยในวิชาเรียน มักจะชวนช่วยศึกษาหาความกระจ่างด้วยการเข้าพบอาจารย์เป็นการส่วนตัว

จากงานวิจัยในและต่างประเทศที่กล่าวมาชี้ให้เห็นว่าเด็กหญิงและเด็กชายมีความรับผิดชอบในการเรียนต่างกัน และมีแนวโน้มว่าเด็กหญิงจะมีความรับผิดชอบสูงกว่าเด็กชายทั้งในสังคมไทยและต่างประเทศ

2.2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอายุ

2.2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอายุ

การพัฒนาให้เกิดพฤติกรรมกรรมกรรมมีวินัย ควรเริ่มต้นตั้งแต่วัยเด็กทั้งนี้เพราะเด็กยังไม่มีทิศทางที่แน่นอนในการประพฤติปฏิบัติตน การจะพัฒนาเด็กจึงควรเริ่มที่การทำความเข้าใจกับสิ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมกรรมมีวินัยของเด็ก ซึ่งตามแนวคิดปฏิสัมพันธ์นิยมได้อธิบายถึงสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมกรรมกรรมว่ามาจากปัจจัยภายในตัวเด็ก และปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับตัวแปร Magnusson and Endler (ทัศนีย์ จิตตชื่นมีชัย. 2548 :33 ; อ้างอิงจาก Magnusson and Endler. 1977)

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการมีวินัยในตนเองของนักเรียนได้ศึกษาจากแนวคิดของ สีนีนาง สุทธจินดา (2543 : 31) ที่กล่าวว่า การพัฒนาวินัยในตนเองจะต้องทำ ตั้งแต่วัยทารก ซึ่งเด็กควรได้รับความอบอุ่นในครอบครัว อันเป็นการตอบสนองต่อความต้องการของเขา และทำให้เด็กเกิดความมั่นคงทางอารมณ์อันจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพสามารถใช้แรงจูงใจทางจริยธรรมมาเป็นแนวเสริมในการควบคุมตนเองหรือในการเกิดวินัยในตนเองอย่างมั่นคง และศึกษาจากแนวความคิดของ ธิตินา จักรเพชร (2544 : 27) ที่กล่าวว่าความมีวินัยในตนเองของนักเรียนนั้นจะเกิดขึ้นได้ ครูมีบทบาทสำคัญในการช่วยสร้างวินัยในตนเองให้กับนักเรียน และศึกษาจากแนวคิดของ อิคอร์น (สุชา จันทน์เฒ. 2544 :146 ; อ้างอิงจาก Elchom. 1965) ที่ได้กล่าวว่าโรงเรียนมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อชีวิตและอนาคตของเด็กและวัยรุ่นเพราะโรงเรียนอาจเป็นสถาบันที่ผลิตนักเรียนกระทำความผิด โรงเรียนอาจช่วยปกป้องนักเรียนกระทำความผิด และโรงเรียนอาจช่วยนักเรียนที่กระทำความผิดแล้วให้กลับตนเป็นคนดีได้

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การพัฒนาความรับผิดชอบให้กับนักเรียนจะต้องคำนึงถึงช่วงอายุที่เหมาะสม โดยเริ่มพัฒนาตั้งแต่เด็ก ให้ได้รับประสบการณ์การความรับผิดชอบด้วยตนเอง และมีการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งการให้คำแนะนำที่ถูกต้อง

2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.3.1.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

อัจฉรา สุขารมณ และอรพินท์ ชูชม. (2530 : 10) กล่าวว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการทำงานที่ต้องอาศัยความพยายามจำนวนหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการกระทำที่อาศัยความสามารถร่างกายหรือสมอง ดังนั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงเป็นขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการเรียน โดยอาศัยความสามารถเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล ตัวที่บ่งชี้ถึง

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอาจได้มาจากกระบวนการที่ไม่ต้องอาศัยการทดสอบ (Nontesting Procedures) เช่น จากการสังเกต หรือการตรวจการบ้าน หรืออาจอยู่ในรูปของเกรดที่ได้ที่โรงเรียน ซึ่งต้องอาศัยกรรมวิธีที่ซับซ้อนและช่วงเวลาในการประเมินอันยาวนาน หรืออีกวิธีหนึ่งอาจวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไป (Published Achievement Tests) จะพบว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่นิยมใช้กันทั่วไป มักอยู่ในรูปของเกรดที่ได้จากโรงเรียน เนื่องจากให้ผลที่เชื่อถือได้มากกว่า อย่างน้อยก่อนการประเมินผลการเรียนของนักเรียน ครูจะต้องพิจารณาองค์ประกอบอื่นๆ อีกหลายด้าน จึงย่อมดีกว่าการแสดงขนาดความล้มเหลว หรือความสำเร็จทางการเรียนจากการทดสอบนักเรียนด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไปเพียงครั้งเดียว

พีระยุทธ สันตะวัน (2533 :36) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสำเร็จ ความสมหวังในด้านการเรียน ที่รวมทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ และทักษะทางด้านวิชาการของแต่ละบุคคล ที่ประเมินได้จากแบบทดสอบ หรือการทำงานที่ได้รับมอบหมาย และผลของการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น จะทำให้แยกกลุ่มของนักเรียนที่ถูกประเมินออกเป็นระดับต่างๆ เช่น สูง กลาง และต่ำ เป็นต้น

จิราภรณ์ เมืองพรวน. (2538 : 24) ได้กล่าวว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และสมรรถภาพด้านต่างๆของสมองที่พัฒนาขึ้นหลังจากการเรียนรู้วิชาต่างๆ โดยพิจารณาจากคะแนนสอบหรือผลงานที่ครูมอบหมายให้ หรือจากทั้งสองอย่าง

ก๊ิด และคนอื่นๆ (สุวารินทร์ ไรจน์ขจรภักดิ์. 2547 : 20 ; อ้างอิงจาก Good and others.1973) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ (Achievement) ว่าหมายถึง ความสำเร็จ (Accomplishment) ความคล่องแคล่วความชำนาญในการใช้ทักษะหรือการประยุกต์ใช้ความรู้ต่างๆ ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Academic Achievement) หมายถึง ความรู้หรือทักษะอันเกิดจากการเรียนรู้ในวิชาต่างๆ ที่ได้เรียนมาแล้ว ซึ่งได้จากผลการทดสอบของครูผู้สอน หรือผู้รับผิดชอบในการสอน หรือทั้งสองอย่างรวมกัน

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประกอบด้วย ความพร้อมทางด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญาของผู้เรียน สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และสิ่งแวดล้อมในครอบครัว

2.3.1.2 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บลูม (สุวารินทร์ ไรจน์ขจรภักดิ์. 2547 : 21 ; อ้างอิงจาก Bloom. 1976) กล่าวว่า สิ่งที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมี 3 ตัวแปรดังนี้

(1) พฤติกรรมด้านความรู้และความคิด (Connitive Entry Behaviors) หมายถึง ความรู้ความสามารถและทักษะต่างๆของผู้เรียนที่มีมาก่อน

(2) คุณลักษณะทางจิตใจ (Affective Entry Characteristics) หมายถึง แรงจูงใจที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความอยากเรียน เกิดความอยากเรียนรู้อะไรใหม่ๆ ได้แก่ ความสนใจในวิชาที่เรียน ทศคติต่อเนื้อหาวิชาและสถาบัน การยอมรับความสามารถของตัวเอง เป็นต้น

(3) คุณภาพการเรียนการสอน (Quality of Instruction) หมายถึง ประสิทธิภาพการเรียนการสอนที่นักเรียนจะได้รับ ได้แก่ คำแนะนำการปฏิบัติและแรงเสริมของผู้สอนที่มีต่อผู้เรียน

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประกอบด้วย ความพร้อมทางด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญาของผู้เรียน สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และสิ่งแวดล้อมในครอบครัว

2.3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.3.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ริงเนสส์ (สุวารินทร์ โรจน์ขจรณภาสัย. 2547 : 22 ; อ้างอิงจาก Ringness. 1968) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสุขภาพจิตภายในโรงเรียนกับนักเรียนเกรด 9 พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีปัญหาทั้งทางด้านครอบครัวและในโรงเรียน นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรม คือ ขาดเรียน มีความพลุ่งพล่านทางอารมณ์ และมีอาการทางโรคประสาทมากกว่าพวกที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง เพราะนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ ควบคุมตนเองได้ เข้าสังคมได้ดี และมีความอดทนทางด้านอารมณ์และจิตใจ

2.3.2.2 งานวิจัยในประเทศ

สืบศักดิ์ สาร. (2521 : 44 – 44) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้ในวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างกลุ่มที่มีความรับผิดชอบต่างกัน โดยการเรียนรู้จากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และจากการสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีความรับผิดชอบสูงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองสูงกว่านักเรียนที่มีความรับผิดชอบต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าสิ่งที่ส่งผลต่อการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นอย่างมาก ก็คือ ความรับผิดชอบของผู้เรียน

สมโชค พลุนวม. (2523 : 22 – 45) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างความซื่อสัตย์กับความรับผิดชอบ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ความรู้สึกรับผิดชอบและความซื่อสัตย์มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อแยกตามเพศแล้ว นักเรียนหญิงมีความรับผิดชอบและความ

ซื่อสัตย์สูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อแยกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความรับผิดชอบและซื่อสัตย์สูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ เข้าสังคมได้ดี และควบคุมอารมณ์ตนเองได้ดี ส่วนเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มักเป็นคนขี้เกียจ มีความสัมพันธ์ที่ไม่ดีกับคนอื่น วิตกกังวล สับสน วุ่นวายใจ

2.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

2.4.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

2.4.1.1 ความหมายของบุคลิกภาพ

มอริส (Morris. 1976 : 628) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพหมายถึง รูปแบบของคุณลักษณะต่างๆ ที่ประจำตัวของบุคคลเกี่ยวกับพฤติกรรม อารมณ์ แรงจูงใจ ความคิด เจตคติ ฯลฯ

กันยา สุวรรณแสง. (2536 : 15) ให้ความหมายของบุคลิกภาพคือ ลักษณะโดยส่วนรวมของแต่ละบุคคล ซึ่งมีอิทธิพลต่อความรู้สึกของผู้พบเห็น

ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2536 : 5) ให้ความหมายของบุคลิกภาพ คือ ลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลในด้านต่างๆ ทั้งส่วนภายนอก ที่มองเห็นชัดเจน เช่น รูปร่าง หน้าตา กริยา มารยาท การแต่งตัว วิธีการพูดจา การนั่งยืน และส่วนภายในที่มองเห็นได้ยาก เช่น สถิติปัญญา ความถนัด ลักษณะทางอารมณ์ ความใฝ่ฝัน ค่านิยม ความสนใจ ปรัชญาชีวิต

ฮอลพอร์ท (จรรยา เกษศรีสังข์. 2537 : 11 – 15 ; อ้างอิงจาก Allport. 1967) ได้อธิบายว่า บุคลิกภาพ เป็นระบบการเคลื่อนไหวของอินทรีย์ที่อยู่ภายในจิตใจบุคคล และเป็นตัวกำหนดลักษณะนิสัย (Traits) ประจำตัวของบุคคลนั้นทั้งหมด

อนาสตาซี (จรรยา เกษศรีสังข์. 2537 : 11 – 15 ; อ้างอิงจาก Anastasi. 1968) กล่าวว่าบุคลิกภาพของบุคคลเกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างพันธุกรรมกับสิ่งแวดล้อม พันธุกรรมเดียวกันแต่อยู่ในสิ่งแวดล้อมต่างกันอาจก่อให้เกิดบุคลิกภาพต่างกันได้หรือแม้แต่สภาพแวดล้อมและพันธุกรรมเดียวกัน

แมคคอนเนล (สุวารินทร์ โจน์ขจรนาลัย. 2547 : 23 ; อ้างอิงจาก MaConnell. 1974) กล่าวว่าบุคลิกภาพเป็นลักษณะนิสัยที่บุคคลคิดและแสดงออก เพื่อใช้ในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม เช่น ค่านิยม แรงจูงใจ

จากความหมายของบุคลิกภาพดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะนิสัย ที่รวมกันเป็นแบบฉบับของแต่ละบุคคล ซึ่งแสดงออกมาในลักษณะของพฤติกรรมที่แสดง

ถึงการมีเอกลักษณ์ของตนเอง โดยแสดงออกทางด้านภาษาถ้อยคำ และภาษาท่าทาง อันเป็นผล
เนื่องมาจากพันธุกรรม สิ่งแวดล้อม และการเรียนรู้

2.4.1.2 โครงสร้างของบุคลิกภาพ

เชดส์ค็อกซ์ โฆวาสิณท์. (2520 : 4 – 5) กล่าวว่า โครงสร้างของบุคลิกภาพโดยทั่วไป
ประกอบด้วยโครงสร้างใหญ่ ๆ ดังนี้

(1) สติปัญญา หรือ ความสามารถพิเศษ (Intelligence or Ability) เป็นคุณสมบัติ
ทางสมองเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าบุคคลแต่ละคน สามารถทำอะไรได้บ้าง แยกได้เป็น 2
ประเภทใหญ่ๆ คือ

(1.1) ความถนัดทางธรรมชาติ เป็นการปฏิบัติที่แสดงถึงขีดความสามารถของ
บุคคลที่จะกระทำกิจกรรมต่างๆ ซึ่งกิจกรรมเหล่านั้นอาจเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ หรือการฝึก
ทักษะ

(1.2) ความสัมฤทธิ์ผลเป็นการปฏิบัติงานที่แสดงให้เห็นว่าบุคคลผู้นั้นได้เรียนรู้
อะไรบ้างในการปฏิบัติงาน

(2) อารมณ์ (Temperament) เป็นคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกของจิตใจ ที่
ได้ตอบสนองสิ่งแวดล้อม เช่น ความรู้สึกหงุดหงิด ความรู้สึกมั่นใจ ความรู้สึกกล้าแข็ง เป็นต้น

(3) แรงจูงใจ (Drive or Motive) คุณสมบัติที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจนี้ กิลฟอร์ด
(Guilford) ได้แบ่งไว้ 3 ด้าน คือ

(3.1) ด้านความต้องการ (Need) เป็นความปรารถนาอย่างถาวรในสภาวะ
หรือเงื่อนไขเฉพาะอย่างของบุคคล เช่น ต้องการเป็นจุดเด่น ต้องการเป็นที่ยอมรับต้องการความ
สะดวกสบาย เป็นต้น

(3.2) ด้านความสนใจ (Interest) เป็นความปรารถนาของบุคคลที่จะติดตาม
สิ่งเร้าบางอย่าง เช่น การสนทนา งานฝีมือ เป็นต้น

(3.3) ด้านเจตคติ (Attitude) เป็นคุณลักษณะภายในของบุคคลที่พร้อมจะ
ตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมของเขาไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ซึ่งจะปรากฏให้เห็นชัดเจน ในกรณีที่มี
เป้าหมาย หรือนโยบายทางสังคมเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น เจตคติต่อการรณรงค์ทางวัฒนธรรม การศึกษา
การอบรมเลี้ยงดู เป็นต้น ซึ่งเจตคตินี้มักจะเป็นตัวกำหนดทิศทางกระทำของบุคคล

(4) พฤติกรรม หรือการแสดงออก (Behavior) เป็นการตอบสนองของบุคคลที่มีสิ่ง
เร้าบางอย่าง ไม่ว่าสิ่งเร้าเหล่านั้นจะเกิดภายในหรือภายนอกร่างกาย มาจูงใจก่อให้เกิดภาวะที่เตรียมพร้อม
เสมอที่จะแสดงพฤติกรรม

สุชา จันทน์เอม (2544 : 88 – 89) ได้สรุปโครงสร้างบุคลิกภาพของมนุษย์ได้ ดังนี้

(1) ลักษณะทางร่างกายและอารมณ์ (Physical and Temperament) เป็นคุณสมบัติทางด้านร่างกาย ความสมบูรณ์ ตลอดจนหน้าตาและยังมีลักษณะด้านอารมณ์ของบุคคล เช่น อารมณ์มั่นคงหรืออ่อนไหว ซึ่งเป็นลักษณะที่มีผลต่อคนอื่นและตัวเอง

(2) เซอร์ปัญญาและความสามารถอื่นๆ เป็นคุณสมบัติที่ทำให้บุคคลแตกต่างกัน ดังนั้นเซอร์ปัญญาและความสามารถอื่นๆ จึงเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพ

(3) ค่านิยมและความสนใจ เป็นโครงสร้างของบุคลิกภาพ ที่จะสะท้อนให้เห็นถึงความสนใจ และค่านิยมที่บุคคลนับถือ หรือยึดถือต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

(4) เจตคติทางสังคม เป็นส่วนหนึ่งในโครงสร้างของมนุษย์ ที่จะทำให้นบุคคลมีบุคลิกภาพอย่างไร

(5) แรงจูงใจ เป็นตัวส่งเสริมให้บุคคลกระทำการใดด้วยความมุ่งมั่น ซึ่งรวมถึงแรงจูงใจของจิตสำนึก และจิตใต้สำนึก

(6) ลักษณะการแสดงออก เป็นการแสดงออกของบุคคลที่มีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป เช่น บุคลิกภาพเป็นคนสุภาพ ชอบสังคม มีเหตุผล มีวิจารณ์ญาณ เป็นต้น

(7) แนวโน้มของความผิดปกติทางจิต เป็นลักษณะที่แสดงให้ทราบว่าบุคคลมีลักษณะจิตใจอย่างไร ซึ่งจะส่งผลต่อบุคลิกภาพ

2.4.1.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ

อลอง ภิรมย์รัตน์. (2521 : 29 - 30) ได้กล่าวว่า บุคลิกภาพ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 ด้านใหญ่ๆ คือ

(1) องค์ประกอบทางด้านพันธุกรรม เป็นการถ่ายทอดทางยีนส์จากพ่อแม่หรือบรรพบุรุษไปสู่ลูกหลาน ได้แก่ ลักษณะทางด้าน รูปร่าง หน้าตา ท่าทาง ผิวพรรณ อารมณ์ ตลอดจนระบบประสาทและเลือด เป็นลักษณะที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด

(2) องค์ประกอบทางด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งที่เป็นธรรมชาติ และสภาพวัฒนธรรม ประเพณี กฎเกณฑ์ ระเบียบต่างๆ ในสังคมที่บุคคลเกี่ยวข้องอยู่ เป็นผลให้เกิดการเรียนรู้ และปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมนั้นๆ ได้แก่ ลมฟ้าอากาศ ที่อยู่อาศัย อาหาร ตลอดจนบุคคลที่อยู่ใกล้ชิด องค์ประกอบทางด้านสิ่งแวดล้อมนี้ มีผลทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ส่งผลให้บุคลิกภาพของบุคคลแตกต่างกัน

จากข้อความดังกล่าวสรุปได้ว่า อิทธิพลของพันธุกรรม สิ่งแวดล้อม และช่วงเวลาในชีวิตของบุคคล เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลในการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลให้มีลักษณะที่แตกต่างกันไป

2.4.1.4 ทฤษฎีบุคลิกภาพ

อบรม สนิทบาล (2521 : 152 – 180) ได้กล่าวถึงกลุ่มนักทฤษฎีบุคลิกภาพที่มีแนวคิดแตกต่างกัน ดังนี้

(1) กลุ่มนักทฤษฎีที่มีความเชื่อทางด้านพลังแรงขับ (dynamic theory) นักจิตวิทยา กลุ่มนี้มีความเชื่อทางด้านพลังแรงขับ เชื่อว่า พฤติกรรมของมนุษย์ บางครั้งเกิดการขัดแย้ง (conflict) ภายในตัวบุคคล ส่วนบุคคลใดจะใช้วิธีการแก้ความขัดแย้งอย่างไร จะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงบุคลิกภาพของเขา นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้ เช่น ฟรอยด์ (Freud)

(2) กลุ่มนักทฤษฎีที่เชื่อในการแยกประเภทบุคลิกภาพ (type theory) นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้มีความเชื่อว่า บุคลิกภาพของมนุษย์อาจแยกออกเป็นพวกหรือประเภท นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้ เช่น จุง (Jung) เชลตัน (Sheldon) เครชเมอร์ (Kretschmer)

(3.) กลุ่มทฤษฎีที่เชื่อว่าบุคลิกภาพเกิดจากสังคมและสิ่งแวดล้อม (social determinants) นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้เชื่อว่า ประสบการณ์ที่เด็กได้รับจากสิ่งแวดล้อม เช่น บ้าน โรงเรียน ชุมชน มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพโดยตรง นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้ เช่น แอดเลอร์ (Adler) ฟรอมม์ (Fromm)

(4) กลุ่มนักทฤษฎีที่เชื่อว่าบุคลิกภาพเป็นส่วนรวมทั้งร่างกายและจิตใจ (organismic theory) นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้เชื่อว่า การเข้าใจบุคลิกภาพจะต้องเข้าใจส่วนรวม ไม่สามารถแยกส่วนได้ ที่เน้นมากก็คือ มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพ (potensial) ที่จะพัฒนาไปได้อย่างดีถ้าหากอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้ เช่น โรเจอร์ (Rogers) มาสโลว์ (Maslow)

(5) กลุ่มนักทฤษฎีที่เชื่อว่าบุคลิกภาพแบ่งตามลักษณะนิสัย (traits theory) กลุ่มนี้มองบุคลิกภาพในลักษณะนิสัยย่อยๆ หลายลักษณะรวมกัน โดยยึดลักษณะนิสัยประจำตัวเป็นสำคัญ นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้ เช่น ออลพอร์ท (Allport) กิลฟอร์ด (Guildford) แคทเทล (Cattell)

จากทฤษฎีที่กล่าวข้างต้นมีแนวโน้มว่าบุคลิกภาพมีผลต่อพฤติกรรมมนุษย์ ซึ่งสามารถแบ่งแยกบุคลิกภาพได้หลายด้าน ทั้งที่เกิดจาก สังคมและสิ่งแวดล้อม หรือแบ่งตามลักษณะนิสัย

2.4.1.5 ประวัติความเป็นมาของการศึกษาบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี

ไฟด์แมนและโรสแมน (จรรยา เกษศรีสังข์. 2537 : 14 ; อ้างอิงจาก Fireman and Roseman. 1974) ได้กล่าวถึง ประวัติความเป็นมาของการศึกษาบุคลิกภาพแบบเอ และบุคลิกภาพแบบ บี ว่า บุคลิกภาพแบบ เอ เป็นบุคลิกภาพในราวปี ค.ศ. 1960 อันเนื่องมาจากนายแพทย์ไฟด์แมน (Fireman) และนายแพทย์โรสแมน (Roseman) ได้เริ่มสังเกตผู้ป่วยโรคหัวใจว่ามีบุคลิกภาพบางอย่างที่แปลกไปจากผู้ป่วยอื่นๆ จากการสังเกตบางอย่างในคลินิกโรคหัวใจของเขาพบว่า แก้วอี้ที่ผู้ป่วยโรคหัวใจมานั่งตงวานั้น จะมีรอยสักเฉพาะตรงของแก้วอี้เท่านั้น แสดงว่า คนไข้ส่วนใหญ่ของเขานั่งตรง

ชอบแก้แค้น ซึ่งทำให้เขาคิดว่าคนเช่นนี้จะต้องเป็นคนริบร้อน เพราะคนที่ทำอะไรริบร้อนร้ายแรงมักนั่งแต่ตรงชอบแก้แค้นจะได้ลุกขึ้นได้รวดเร็วคล้ายกับเป็นลักษณะของความพร้อมที่จะเคลื่อนไหวได้ทันที จากความคิดนี้ทำให้เขาคิดว่าน่าจะมีบุคลิกภาพบางอย่างที่เป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจ ซึ่งสอดคล้องกับการสังเกตของเขาอีกว่า ผู้ป่วยโรคหัวใจบางคนนั้นไม่มีปัจจัยเสี่ยง (Risk Factor) ที่เคยเชื่อกันว่า เป็นสาเหตุสำคัญของโรคหัวใจเลยแต่เดิมนั้น พบว่า การมีคลอเลสเตอรอลสูง ความดันโลหิตสูง การสูบบุหรี่ การเป็นเบาหวาน และความอ้วนเป็นปัจจัยที่เสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจ ถ้าบุคคลใดมีปัจจัยเสี่ยงเหล่านี้ก็จะมีโอกาสเกิดโรคหัวใจมากกว่าบุคคลทั่วไป ดังนั้น เขาจึงใช้เวลา 8 ปี ในการร่วมกันศึกษาและวิจัยบุคลิกภาพผู้ป่วยโรคหัวใจ และในที่สุดก็พบว่า มีบุคลิกภาพชนิดหนึ่งซึ่งต่อมาเราใช้ชื่อว่า บุคลิกภาพแบบ เอ และบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบตรงกันข้าม เรียกว่า มีบุคลิกภาพแบบ บี การค้นพบบุคลิกภาพแบบ เอ นั้น ถือเป็นการค้นพบที่สำคัญ เพราะบุคลิกภาพแบบ เอ เป็นปัจจัยที่เสี่ยงต่อปัจจัยกายภาพทุกตัว ถ้าเปรียบเทียบระหว่างผู้เป็นโรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง หรือโรคไขมันในหลอดเลือดสูง กับคนที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ แล้ว คนที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ จะถือว่าเป็นปัจจัยที่เสี่ยงที่สุดของการเกิดโรคหัวใจ

จากประวัติความเป็นมาของการศึกษาบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี นั้น ไฟด์แมนและโรสส์แมน สรุปลักษณะของบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี ได้ดังนี้

บุคลิกภาพแบบ เอ (Type A Behavior Pattern Personality) หมายถึง บุคคลที่มีบุคลิกภาพริบร้อน ชอบแข่งขัน และก้าวร้าว ชอบทำงานให้ได้มากๆ ในเวลาน้อยๆ มีความรู้สึกเวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว มีความมานะพยายามในการทำงาน ชอบฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ เพื่อประสบความสำเร็จ ชอบทำงานด้วยความรวดเร็ว หนีไม่ได้กับงานที่ล่าช้า มีความต้องการพักผ่อนน้อยกว่าคนอื่น และถูกกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกโกรธและก้าวร้าวได้ง่าย

บุคลิกภาพแบบ บี (Type B Behavior Pattern Personality) หมายถึง บุคคลที่มีบุคลิกภาพที่มีความผ่อนคลาย ไม่ริบร้อน และไม่ก้าวร้าว มีลักษณะเรื่อยๆ เชื่อยๆ ชอบการพักผ่อน ดำเนินชีวิตแบบง่าย และไม่ชอบฝ่าฟันอุปสรรคในการทำงาน

จากที่กล่าวข้างต้นมีแนวโน้มว่าคนที่มีบุคลิกภาพแบบเอ มีความกระตือรือร้น ความมานะพยายามมากกว่า คนที่มีบุคลิกภาพแบบบีซึ่งมีลักษณะเรื่อยๆ เชื่อยๆ ไม่ฟันฝ่าอุปสรรคในการทำงานซึ่งแสดงให้เห็นว่าคนที่มีบุคลิกภาพแบบเอน่าจะมีความรับผิดชอบมากกว่าคนที่มีบุคลิกภาพแบบบี

2.4.1.6 การวัดลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี

สตรีบุและคนอื่นๆ (อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล. 2533 : 19 – 20 ; อ้างอิงจาก Strebe and others. 1987) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแบบสำรวจกิจกรรมของเจเนกินส์ ว่า เป็นแบบวัด

บุคลิกภาพแบบ เอ โดยให้ผู้ตอบรายงาน พฤติกรรมตนเองว่า มีการแสดงออกอย่างไรและได้ศึกษาพบว่า คนที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ มีความเชื่อถือในความสำเร็จของงานมากกว่าความล้มเหลว มีแรงขับในการแข่งขันสูง มุ่งสัมฤทธิ์ผลและมีความรู้สึกที่เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว

ไฟต์แมนและโรสส์แมน (จรรยา เกษศรีสังข์. 2537 : 15 ; อ้างอิงจาก Fireman and Roseman. 1974) กล่าวถึงแบบวัดลักษณะบุคลิกภาพแบบเอ และ บี มี 3 แบบคือ

(1) แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง (Structured Interview : SI) ประกอบด้วยข้อคำถาม 25 ข้อ เป็นการถามโดยให้ผู้ตอบรายงานพฤติกรรมตนเองในสถานการณ์ต่างๆ ที่ทำให้คนที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ ไม่สามารถทน เช่น สถานการณ์ที่ทำให้เกิดความโกรธ สถานการณ์ที่มีการแข่งขันอย่างมาก แบบสัมภาษณ์นี้เป็นการวัดการแสดงออกทางด้านกายภาพ

(2) มาตรฐานวัดลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ ของเฟรมมิงแฮม (Frammingham Type A Scale : FTAS) เป็นแบบวัดรายงานตนเองเช่นเดียวกับแบบที่หนึ่ง ประกอบด้วยข้อคำถาม 10 ข้อ วัดทางด้านแรงขับมุ่งสัมฤทธิ์ผล การมีความรู้สึกที่เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว และการรับรู้ที่มีความกดดันในการทำงาน

(3) แบบสำรวจการกระทำกิจกรรมของเจนกินส์ (Jenkins Activity Survey : JAS) เป็นแบบสอบถามที่ประกอบด้วยข้อคำถาม 20 ข้อ บุคคลที่ได้คะแนนจากแบบวัดนี้สูงเป็นบุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ โดยกลุ่มบุคคลนี้รายงานว่า มีความรู้สึกที่เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว ทำงานด้วยความรีบเร่ง ไม่ลดละต่อความอ่อนล้าหรือการทำงานที่ประสบความล้มเหลว นอกจากนี้ยังรายงานว่าตนเองทำงานหนักและมีความต้องการผสมสัมฤทธิ์ผลมากกว่า โดยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ รายงานว่ามีความต้องการความก้าวหน้าในอาชีพ มีความตั้งใจเพิ่มสถานภาพอาชีพให้สูงขึ้น รับรู้ที่ได้รับแรงเสริมจากการทำงานมากกว่าอีกทั้งยังมีระดับการศึกษาสูงกว่า

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า บุคลิกภาพเป็นตัวประกอบสำคัญต่อความรับผิดชอบในการเรียน และยังถ้ามีบุคลิกภาพแบบเอ ก็จะมี ความรับผิดชอบสูงกว่าคนที่มีบุคลิกภาพแบบบีด้วยเช่นกัน

2.4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

2.4.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ไควร์เวอร์และไวน์เดอร์ (สุวรินทร์ โรจน์ขจรนภาลัย. 2547 : 28 ; อ้างอิงจาก Kleiwer and Weidner. 1987) ได้ศึกษาเรื่องลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ และระดับความมุ่งมั่น โดยศึกษาจากการตั้งเป้าหมายของความสำเร็จของผู้ปกครอง กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กชาย จำนวน 32 คน และเด็กหญิงจำนวน 41 คน มีอายุระหว่าง 9-12 ปี โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นเด็กที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี ผลการวิจัยพบว่า เด็กทั้งสองกลุ่มได้ตั้งเป้าหมายความสำเร็จ

แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ในการกระทำพฤติกรรม เด็กที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ จะทำงานสำเร็จมากกว่า และมีความเพียรพยายามเพื่อให้ประสบความสำเร็จมากกว่า

สตูรปและคนอื่นๆ (อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล. 2533 : 19 – 20 ; อ้างอิงจาก Strube and others. 1987) ได้ศึกษาสถานการณ์ที่ไม่สามารถควบคุมได้ ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่มีความพยายาม และความสำเร็จไม่สอดคล้องกัน ผลการศึกษาพบว่า บุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ มีความพยายามมากขึ้น เพื่อให้ตนเองสามารถควบคุมสถานการณ์ได้

บุลเมนทอลล์ (ชมพูนุท พงษ์ศิริ. 2535 : 28 ; อ้างอิงจาก Bumenthal. 1978) ได้ศึกษาบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี ของเด็กนักเรียนชายและหญิง ผลการศึกษาพบว่าเด็กนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ จะเป็นคนที่มีความเครียดสูงกว่าเด็กนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบ บี

ชวาทซ์และคนอื่นๆ (ปิยาภรณ์ กิจอุดมทรัพย์. 2539 : 24 ; อ้างอิงจาก Schwartz and others. 1986) ได้ศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมของบุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี ที่ประสบความสำเร็จในสถานการณ์ที่ไม่มีผู้ใดเคยประสบความสำเร็จเลย และในสถานการณ์ที่มีบางคนประสบความสำเร็จ ผลการศึกษาพบว่า คนที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ มีความมุ่งหวังความสำเร็จในสถานการณ์ที่มีโอกาสประสบความสำเร็จ แต่จะไม่เอาตัวเองไปผูกมัดกับงานที่ไม่มีโอกาสประสบความสำเร็จ

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า บุคลิกภาพเป็นตัวประกอบสำคัญต่อความรับผิดชอบในการเรียน และยิ่งถ้ามีบุคลิกภาพแบบเอ ก็จะมี ความรับผิดชอบสูงกว่าคนที่ มีบุคลิกภาพแบบบีด้วยเช่นกัน

2.4.2.2 งานวิจัยในประเทศ

อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล (2533 : 126 – 127) ได้ศึกษาตัวแปรทางพฤติกรรมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 240 คน เป็นผู้ที่มีพฤติกรรม การศึกษาต่อ จำนวน 120 คน และไม่มีพฤติกรรมการศึกษาต่อ จำนวน 120 คน ตัวแปรที่ศึกษา คือ จิตลักษณะพื้นฐานของบุคคลและสภาพแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการศึกษาต่อในการศึกษาจิตลักษณะพื้นฐานนั้น ศึกษาบุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี ผลการศึกษาพบว่า บุคคลที่มีพฤติกรรมการศึกษาต่อจะมีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ มากกว่าบุคคลที่ไม่มีพฤติกรรมการศึกษาต่อ โดยเฉพาะในกลุ่มคนโสด ส่วนกลุ่มที่มีครอบครัว และมีบุคลิกภาพแบบ เอ จะมีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษาต่อมากกว่าคนที่ มีบุคลิกภาพแบบ บี

ชมพูนุท พงษ์ศิริ (2535 : 73 – 74) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความวิตกในการฝึกปฏิบัติงานของผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย กรุงเทพมหานคร ผล

การศึกษาพบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ จะมีความวิตกกังวลสูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีบุคลิกภาพแบบ บี

จรรยา เกษศรีสังข์ (2537 : 105) ได้ศึกษาวิธีการเผชิญปัญหาของนักเรียนนายร้อยตำรวจ พบว่า นักเรียนนายร้อยตำรวจที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ มีวิธีการเผชิญปัญหาแบบสู้ปัญหา ส่วนนักเรียนนายร้อยตำรวจที่มีบุคลิกภาพแบบ บี มีวิธีการเผชิญปัญหาด้านต่างๆ แบบระมัดระวัง

จากงานวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่า บุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ เป็นคนที่รักความก้าวหน้า มีความเพียรพยายามในการทำงาน เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการทำงาน มีความรับผิดชอบในการทำงานมากกว่าบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบ บี

2.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์

2.5.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์

2.5.1.1 ความหมายของความฉลาดทางอารมณ์

อีคิว หรือ EQ. มาจากคำว่า Emotional Quotient หมายถึง ความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งกรมสุขภาพจิต (2544 : 14) ได้ให้นิยามความหมายของความฉลาดทางอารมณ์ ว่า คือ ความสามารถทางอารมณ์ในการดำเนินชีวิตอย่างสร้างสรรค์และมีความสุข โดยมีองค์ประกอบหลัก 3 ด้าน ได้แก่

(1) ดี หมายถึง ความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง รู้จักเห็นใจผู้อื่นและมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ประกอบด้วยความสามารถต่อไปนี้

- (1.1) ควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง
- (1.2) รู้อารมณ์และความต้องการของตนเอง
- (1.3) ควบคุมอารมณ์และความต้องการได้
- (1.4) แสดงออกอย่างเหมาะสม
- (1.5) เห็นใจผู้อื่น
- (1.6) ใส่ใจผู้อื่น
- (1.7) เข้าใจและยอมรับผู้อื่น
- (1.8) แสดงความเห็นใจอย่างเหมาะสม
- (1.9) รับผิดชอบต่อ
- (1.10) รู้จักให้ / รู้จักรับ
- (1.11) รับผิดชอบ / ให้อภัย
- (1.12) เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

(2) เก่ง หมายถึง ความสามารถในการรู้จักตนเอง มีแรงจูงใจ สามารถตัดสินใจแก้ปัญหา และแสดงออกได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ประกอบด้วย ความสามารถต่อไปนี้

- (2.1) รู้จักและมีแรงจูงใจในตน
- (2.2) รู้ศักยภาพของตน
- (2.3) สร้างขวัญและกำลังใจให้ตนเองได้
- (2.4) มีความมุ่งมั่นไปสู่เป้าหมาย
- (2.5) ตัดสินใจและแก้ปัญหา
- (2.6) รับรู้และเข้าใจปัญหา
- (2.7) มีขั้นตอนในการแก้ปัญหา
- (2.8) มีความยืดหยุ่น
- (2.9) มีสัมพันธภาพกับผู้อื่น
- (2.10) สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
- (2.11) กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม
- (2.12) แสดงความเห็นที่ขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์

(3) สุข หมายถึง ความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุข ประกอบด้วย

- (3.1) ภูมิใจในตนเอง
- (3.2) เห็นคุณค่าตนเอง
- (3.3) เชื้อมั่นในตนเอง
- (3.4) พึงพอใจในชีวิต
- (3.5) มองโลกในแง่ดี
- (3.6) มีอารมณ์ขัน
- (3.7) พึงพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่
- (3.8) มีความสงบทางใจ
- (3.9) มีกิจกรรมที่เสริมสร้างความสุข
- (3.10) รู้จักผ่อนคลาย
- (3.11) มีความสงบทางจิตใจ

เทอดศักดิ์ เดชคง (2542 : 39) ได้ให้ความหมายของความฉลาดทางอารมณ์ คือ ความสามารถของบุคคลในการนำไปสู่การเป็นคนดี มีคุณค่า และมีความสุข ความฉลาดทางอารมณ์เป็นความสามารถทางอารมณ์หลายชนิดที่สามารถเรียนรู้ได้ สร้างขึ้น

และพัฒนาได้โดยการทำความเข้าใจข้อมูลด้านอารมณ์แล้วนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ซึ่งจะส่งเสริมให้ประสบความสำเร็จในด้านการงาน ครอบครัว ชีวิตส่วนตัวและสังคม

ความสามารถทางอารมณ์บางส่วนติดตัวมาตั้งแต่เกิด แต่ส่วนใหญ่ได้จากการเรียนรู้จากประสบการณ์ชีวิต ซึ่งเป็นส่วนที่พัฒนาได้

จากที่กล่าวข้างต้นมีแนวโน้มว่าเด็กที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงส่งผลต่อความรับผิดชอบในการเรียนสูงกว่าเด็กที่มีความฉลาดทางอารมณ์ต่ำ

2.5.1.2 ลักษณะของคนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ดี

อุษณีย์ โพธิสุข (2544: 48) กล่าวถึงลักษณะของคนที่มีชีวิตดี ดังนี้

(1) รู้จักแยกแยะและเข้าใจอารมณ์ของตนเองและของผู้อื่นว่าคนนี้อารมณ์เป็นอย่างไร การแสดงออกทางอารมณ์เรียนรู้ได้อย่างไร เช่น อารมณ์รัก โกรธ ไม่พอใจ ของแต่ละคนที่แสดงออกไม่เหมือนกัน

(2) ควบคุมอารมณ์ตนเองได้เป็นอย่างดี ไม่แสดงอารมณ์อย่างยับยั้งไม่ได้ คือ รู้จักพูดอย่างปกติ ควบคุมสีหน้า แววตา ให้เหมาะสม

(3) สามารถควบคุมแรงผลักดันภายในได้อย่างมีทิศทาง เช่น ในเรื่องของแรงจูงใจภายใน (Internal Motivation) ความมีมานะพยายามอาจจะเกิดจากความสามารถในการควบคุมอารมณ์ไม่ให้คิดล้มเลิก หรือเบื่อง่าย

(4) มีความละเอียดอ่อนและไวต่อความรู้สึกนึกคิด เข้าใจจิตใจของผู้อื่น มีความเห็นอกเห็นใจ ห่วงใยอาทรผู้อื่น สามารถที่จะตอบสนองต่อความต้องการทางอารมณ์ของคนอื่นและตนเองได้

(5) สามารถปรับตัวกับปัญหาต่าง ๆ ไม่พุ่มพ่ายเกินเหตุ คือ เป็นคนที่มีความยืดหยุ่นอารมณ์ได้สูงมาก อารมณ์ไม่เปราะบาง ไม่หวั่นไหวแต่มั่นคง

(6) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีลักษณะเป็นที่ยอมรับของสังคมเพราะเข้าใจคนอื่น รู้ความต้องการทางจิตใจของผู้อื่น เป็นที่พึ่งทางใจของบุคคลอื่นได้

2.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์

2.5.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

เทรปปา และไฟร์ค (Treppa and Frike.1972 : 466-467) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลของกลุ่มมารารอนที่มีต่อความเข้าใจในตนเอง โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มทดลองมีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับความเข้าใจตนเองดีขึ้น มีความสามารถในการควบคุมตนเองดี

ขึ้น เห็นคุณค่าของการมีชีวิตอยู่ ยอมรับตนเอง เข้าใจในความเป็นมนุษย์ มีความสามารถในการสร้างมนุษยสัมพันธ์และมีความคิดเกี่ยวกับเกี่ยวกับตนเองในอุดมคติ

โกลแมน (Goleman.1995 : 25) ได้ศึกษาย้อนหลังเกี่ยวกับความสำเร็จในการทำงาน โดยศึกษาจากนักศึกษาที่เรียนในช่วงทศวรรษ 1940 จำนวน 95 คน เป็นการศึกษาระยะยาว ติดตามจนถึงวัยกลางคน พบว่า นักศึกษาที่จบการศึกษาและได้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูงๆ มักไม่ค่อยประสบความสำเร็จเมื่อเทียบกับนักศึกษาที่ได้คะแนนต่ำกว่า ทั้งในด้านหน้าที่การงานและความสุขในชีวิตครอบครัว และจากการศึกษาเด็กในรัฐแมทซาชูเซต จำนวน 450 คน ติดตามผลจนถึงวัยกลางคน พบว่า ไอคิวมีความสัมพันธ์เล็กน้อยกับความสำเร็จในงานที่ทำ และโกลแมน (Goleman.1995 : 34) พบว่า ความสามารถทางเชาวน์ปัญญา สามารถอธิบายความสำเร็จของบุคคลได้สูงสุดเพียง 20 เปอร์เซ็นต์ ส่วนที่เหลืออีก 80 เปอร์เซ็นต์นั้น สามารถอธิบายได้ด้วยความสามารถอื่นรวมทั้งเชาวน์อารมณ์ด้วย ซึ่งไม่มีใครบอกได้ชัดเจนว่าความสามารถเหล่านั้นประกอบด้วยอะไรบ้าง รู้แต่เพียงว่าความสามารถเหล่านี้มีความสำคัญมากกว่าเชาวน์ปัญญา นอกจากนี้ โกลแมน (Goleman.1995 : 319-320) ยังแสดงความเชื่อมั่นว่าเชาวน์อารมณ์มีความสำคัญส่งผลต่อความสำเร็จในชีวิตเหนือกว่าเชาวน์ปัญญา และความชำนาญการด้านต่างๆ ถึง 2 เท่า ในสาขาที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ โกลแมนเชื่อว่าเชาวน์อารมณ์มีความสำคัญเหนือกว่าเชาวน์ปัญญาถึง 4 เท่า ที่จะส่งผลต่อความสำเร็จในวิชาชีพ

โอม (Ohm,Paul John.1998) ได้ทำการศึกษาเรื่องเชาวน์อารมณ์ในฐานะความฉลาดชนิดหนึ่งซึ่งมีผลต่อความสำเร็จในการเรียน เพื่อสนับสนุนสถาบันการศึกษานำเชาวน์อารมณ์มาใช้ในการเรียนการสอน จากการศึกษาพบว่า ทักษะทางอารมณ์ที่ดีกับความสำเร็จทางการเรียนและความสำเร็จของบุคคลมีความสัมพันธ์กัน

เมนฮาร์ท (Menhart,Suzy Fox.1998) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องเชาว์อารมณ์ กรณีนีเป็นตัวทำนายความสำเร็จทางอาชีพและได้และพัฒนาทฤษฎีหลายองค์ประกอบของเชาว์อารมณ์ (A Multi Componential Theory of Emotional Intelligence) ซึ่งมีองค์ประกอบ 4 ด้านได้แก่ รู้จักเห็นใจคนอื่น รู้จักควบคุมอารมณ์ตนเอง รู้จักอดทนรอคอย และการสร้างความประทับใจมีผลต่อการสัมภาษณ์ เขาได้ทำการศึกษากับนักศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 116 คน โดยให้มีส่วนร่วมในสถานการณ์คัดเลือกที่สร้างขึ้น ซึ่งจะต้องทำการทดสอบ paper and pencil ได้รับการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างผ่านทางวิดีโอเทป การวัดพฤติกรรมในขณะรอคอยและการฝึกอบรม และให้ผลสะท้อนกลับโดยผู้วิจัย จากผลการวิจัยพบว่า ทฤษฎีหลายองค์ประกอบของเชาว์อารมณ์มีผลต่อความสำเร็จในการสัมภาษณ์ ในด้านการทำนายพบว่า ความสามารถและความโน้มเอียงทางอารมณ์มีความสัมพันธ์กับผลของการสัมภาษณ์ การวัดความรู้สึกเห็นใจคนอื่น การแสดงออกที่ไม่ใช้ภาษาและอุปนิสัยที่เข้ากันได้นั้นมีความสัมพันธ์กับการตอบสนองที่ดีและผลการสัมภาษณ์ รวมทั้งการตอบสนองของผู้สัมภาษณ์ก็มี

ความสัมพันธ์ต่อผลการสัมภาษณ์ด้วย นอกจากนี้ยังพบว่า การวัดเชาวน์อารมณ์ ความฉลาดทั่วไป และความสามารถในการปฏิบัติก็มีความสัมพันธ์กันกับการสัมภาษณ์เช่นกัน

เคอร์ติส (Curtis, Lilian Salter.2000) ได้สำรวจเกี่ยวกับโครงการพิเศษของโปรแกรมการแนะแนว ระดับมัธยมศึกษา โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดทางอารมณ์ และพัฒนาทัศนคติของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีความต้องการเข้าร่วมโครงการดังกล่าว แบ่งนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม แต่ละกลุ่มเข้าร่วมโครงการสัปดาห์ละ 1 ครั้ง รวม 6 ครั้ง ผลการศึกษาพบว่า จากการประเมินตนเองก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการ นักเรียนมีทักษะความฉลาดทางอารมณ์เพิ่มมากขึ้น และมีทัศนคติดีขึ้น

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ความฉลาดทางอารมณ์น่าจะมีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียน

2.5.2.2 งานวิจัยในประเทศ

เทอดศักดิ์ เดชคง (2542 : 59) ได้ทำการศึกษาระดับความฉลาดทางอารมณ์ในเด็กชั้นมัธยมศึกษา พบว่า เด็กส่วนใหญ่ยังขาดทักษะทางอารมณ์อยู่มาก เด็กนักเรียนในห้องเก่งมีความฉลาดทางอารมณ์เฉลี่ยต่ำกว่าเด็กนักเรียนในห้องธรรมดา เด็กนักเรียนในห้องเก่งมีระดับความสุต่ำกว่าเด็กนักเรียนในห้องธรรมดา เด็กนักเรียนในห้องเก่งมีแนวโน้มที่จะมองตนเองมีความฉลาดทางอารมณ์ต่ำกว่าเด็กนักเรียนในห้องธรรมดา

2.6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

2.6.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

แมคแคนเลส (พิสิษฐ ตันทวาณิช และคนอื่นๆ. 2542 : 89 ; อ้างอิงจาก Mc.Candless. 1968) กล่าวว่าพ่อแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ มักจะประสบความล้มเหลวในการปลูกฝังลูกให้มีความรับผิดชอบภายในบ้าน เพราะพ่อแม่ต้องทำงานไม่มีเวลาเอาใจใส่ลูกมาก

จากที่กล่าวข้างต้นมีแนวโน้มว่าพ่อแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี เด็กจะมีความรับผิดชอบด้านการเรียนสูงกว่าเด็กที่พ่อแม่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ

2.6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

2.6.2.1 งานวิจัยต่างประเทศ

จอห์น และโฮเวิร์ด (John and Howard.1975 :89) มีความเห็นว่าตั้งแต่เกิดมามีมนุษย์ต้องการสภาพฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวการยอมรับในสังคม ซึ่งระดับชั้นในสังคมถึงเกณฑ์จากขนาดของครอบครัวฐานะทางเศรษฐกิจ ซึ่งเกี่ยวกับรายได้อันอาจรวมไปถึงการศึกษาที่ส่งผลถึงระดับของรายได้ด้วย

2.6.2.2 งานวิจัยในประเทศ

นภดล คุ่มประวัติ (กาญจนา ศรีสังวาลย์. 2547 : 33 ; อ้างอิงจาก นภดล คุ่มประวัติ.2517) ศึกษาความมุ่งหวังของบิดามารดาในเขตชนบทไทยเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรพบว่า ครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ จะมีความต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาในระดับต่ำ

สากุล เขียสกุล (กาญจนา ศรีสังวาลย์. 2547 : 33 ; อ้างอิงจาก สากุล เขียสกุล. 2523) ได้ศึกษาความคาดหวังของมารดาไทยเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตรพบว่า มารดาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง มีความคาดหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรสูงกว่ามารดาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดานำจะมีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียน

2.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

2.7.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

2.7.1.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

สคาร์ท (ศรีรัตน์ ชฎอนันต์. 2546 ; อ้างอิงจาก Scarth. 1973) ได้ศึกษาอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อความพร้อมของเด็กอนุบาล พบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจเป็นตัวทำนายความพร้อมของเด็กและระดับการศึกษามีความสัมพันธ์ในทางบวกกับฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองนั้น คือ ระดับการศึกษาของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับความพร้อมของเด็ก

2.7.1.2 งานวิจัยในประเทศ

จิราภู สุทธานุกุล (2533 : 29) สรุปเกี่ยวกับองค์ประกอบที่ไม่เกี่ยวกับสติปัญญา ถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่มีการศึกษาสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

จิตราภรณ์ พัฒนาศิริ (ศรีรัตน์ ชฎอนันต์. 2546 : 62 ; อ้างอิงจาก จิตราภรณ์ พัฒนาศิริ. 2535) พบว่า มารดาของเด็กที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ แตกต่างกัน คือ มารดาที่มีระดับการศึกษาสูงให้การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการต่าง ๆ ดีกว่ากลุ่มของมารดาที่มีการศึกษาระดับต่ำ

วีรวรรณ วรสุข.(ศักดิ์สิทธิ์ บุญรังสี.2546 :70 ; อ้างอิงจาก วีรวรรณ วรสุข. 2540) ได้ทำการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมและสาเหตุของการประพฤติดกฏระเบียบ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า นักเรียนที่บิดามารดามีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการประพฤติดกฏระเบียบประเภทไม่รุนแรง

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่บิดามารดามีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ประพฤติผิดมากที่สุด นักเรียนที่บิดามารดามีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ประพฤติผิดน้อยที่สุด และการประพฤติผิดประเภทรุนแรงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่บิดามารดามีการศึกษาระดับอนุปริญญาและปริญญาตรี ประพฤติผิดน้อยที่สุด

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ระดับการศึกษาของบิดามารดาน่าจะมีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียน

2.8 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว

2.8.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของสัมพันธภาพในครอบครัว

กุลวรรณ วิทยาวงศุจิ (2526 : 5 – 7) ได้ให้ความหมายของสัมพันธภาพในครอบครัวว่า หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่พ่อแม่มีปฏิบัติต่อลูก พฤติกรรมที่ลูกปฏิบัติต่อพ่อแม่ และพฤติกรรมที่ปฏิบัติต่อกันในด้านต่างๆ ซึ่งสามารถจำแนกพฤติกรรมได้ดังนี้

(1) การพักผ่อนร่วมกันในครอบครัว หมายถึง การที่พ่อแม่และลูกได้ทำกิจกรรมร่วมกันในการพักผ่อนเมื่อมีเวลาว่าง

(2) การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและรับรู้เรื่องราวต่างๆ หมายถึง การที่ลูกได้มีส่วนร่วมกับพ่อแม่ในการแสดงความคิดเห็น และรับรู้เกี่ยวกับทุกซ่ซุซ ความลับในเรื่องต่างๆของพ่อแม่ เช่น ปัญหาทางการเงิน ปัญหาทางการงาน

(3) ปัญหาการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การที่บุตรได้มีส่วนร่วมกับการบิดามารดาในการตัดสินใจกระทำสิ่งต่างๆ ภายในบ้าน เช่น การจัดระเบียบกฎเกณฑ์ภายในบ้าน

(4) การเห็นชอบของพ่อแม่ หมายถึง พฤติกรรมที่พ่อแม่แสดงต่อลูกในลักษณะของการเห็นด้วยกับการกระทำ ความคิดเห็นของลูก เช่น การไม่ปฏิเสธข้อเสนอนะ ข้อคิดเห็น หรือการกระทำต่างๆของบุตร

(5) ความรักความห่วงใยของพ่อแม่ หมายถึง พฤติกรรมของพ่อแม่ที่ลูกรับว่าลูกเป็นพฤติกรรมแสดงถึงความรัก ความห่วงใยที่มีต่อบุตร เช่น การช่วยเหลือคล้ยปัญหาต่างๆ การให้ความเป็นกันเอง

(6) ความไว้วางใจของพ่อแม่ หมายถึง พฤติกรรมของพ่อแม่ที่แสดงถึงความไว้วางใจในตัวลูกว่าสามารถปฏิบัติตนเองได้อย่างเหมาะสม สามารถช่วยเหลือตนเองได้ มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง

(7) การที่พ่อแม่เห็นด้วยกับกิจกรรมของเพื่อนๆลูก หมายถึง พฤติกรรมของพ่อแม่ที่แสดงถึงการเห็นด้วยกับการที่ลูกไปมีกิจกรรมกับเพื่อนๆโดยที่ไม่ขัดขวางหรือเป็นอุปสรรค หรือแสดงออกถึงความไม่พอใจในการไปร่วมกิจกรรม

(8) การที่บุตรยอมรับเกณฑ์มาตรฐานของพ่อแม่ หมายถึง การที่ลูกแสดงพฤติกรรมยอมรับมาตรฐานพฤติกรรมต่างๆ มาตรฐานการดำรงชีวิตของพ่อแม่ เช่น เห็นด้วยกับความคิดเห็นของพ่อแม่ในด้าน การเรียน การทำงาน ค่านิยมและทัศนคติ และยินยอมการทำตามเกณฑ์ที่พ่อแม่กำหนดด้วยความยินดี

(9) ความรักและความเคารพของลูกที่มีต่อพ่อแม่ หมายถึง พฤติกรรมของลูกที่มีแสดงต่อพ่อแม่ซึ่งเป็นการแสดงถึงความรัก ความเคารพของพ่อแม่ โดยการเชื่อฟังพ่อแม่ ไม่ขัดใจ ไม่ทำให้พ่อแม่เสียใจ

(10) การไม่มีข้อกำหนดมากเกินไป หมายถึง การที่พ่อแม่ไม่แสดงพฤติกรรมที่เป็นกำหนดหรือจำกัดความประพฤติของลูกมากเกินไป

(11) การไม่เข้มงวดกวดขันเกี่ยวกับระเบียบวินัยมากเกินไป หมายถึง การที่พ่อแม่ไม่แสดงการกระทำใดๆ ที่แสดงถึงความเข้มงวดในระเบียบวินัย เช่น การลงโทษอย่างรุนแรง การไม่ยืดหยุ่นกับระเบียบวินัย การบังคับให้ลูกปฏิบัติตามระเบียบวินัยเคร่งครัด ไม่คำนึงถึงความพร้อม

(12) การไม่ปกป้องคุ้มครองเกินไป หมายถึง พฤติกรรมที่พ่อแม่แสดงต่อลูกอย่างไม่ปกป้องคุ้มครองลูกมากเกินไป หรือไม่แสดงพฤติกรรมต่างๆเหมือนหนึ่งลูกไม่มีความสามารถในการดูแลตนเองได้ หรือเหมือนลูกเป็นเด็กๆ

(13) การที่พ่อแม่ไม่คอยย้าเตือนถึงความสำเร็จมากเกินไป หมายถึง พ่อแม่ไม่คอยย้าเตือนหรือบเร้าให้บุตรได้รับความสำเร็จในการทำงานมากจนเกินไป เช่น ไม่เคี่ยวขี่ยวให้ลูกกระทำสิ่งต่างๆมากเกินไป

(14) การยินดีให้กำลังใจเพื่อความสำเร็จ หมายถึง การที่พ่อแม่ให้กำลังใจ ส่งเสริมหรือกระตุ้นให้ลูกประสบความสำเร็จในการเรียน การทำงาน ทั้งการกระทำและด้วยคำพูด

(15) ความกลมเกลียวของพ่อแม่ หมายถึง พฤติกรรมที่พ่อแม่กระทำต่อกันในลักษณะที่ไม่มีความขัดแย้งซึ่งกันและกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน มีความรักใคร่สามัคคีกัน ถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน

จะเห็นได้ว่า ความรักใคร่ผูกพันในครอบครัวเป็นรากฐานของความสุขของชีวิต เป็นรากฐานของความเป็นปึกแผ่นแห่งสังคมของประเทศชาติบ้านเมืองและของโลกในที่สุด ชีวิตสังคมย่อมตั้งต้นมาจากครอบครัว ถ้าครอบครัวแตกแยกหรือขาดความผูกพันรักใคร่ต่อกัน ชีวิตในสังคมก็จะแตกแยกประจวบตามตัว ก่อให้เกิดปัญหาสังคมตามมาในที่สุด (ฝน แสงสิงแก้ว .2525 : 35 -36)

2.8.1.1 งานวิจัยในประเทศ

นิพนธ์ คันธเสรี (ปาริชาติ ภิรมย์เยี่ยม. 2547 :37 ; อ้างอิงจาก นิพนธ์ คันธเสรี 2528) ศึกษาเกี่ยวกับสัมพันธภาพในครอบครัว พบว่า ครอบครัวที่ขาดมนุษยสัมพันธ์โดยเฉพาะระหว่างพ่อแม่ มีผลร้ายต่อจิตใจลูก ๆ มากที่สุด ลูกจะขาดความรักจากพ่อแม่ ถ้าพ่อแม่ทะเลาะกัน เพราะมีแต่ความทุกข์ ไม่มีความรัก ความอบอุ่น ที่จะแบ่งปันให้แก่ลูก แต่ถ้าพ่อแม่รักกันดี มีความผาสุก เด็กก็จะมีความรักอย่างเปี่ยมล้นสำหรับลูกด้วย ลูกที่เติบโตมาจากครอบครัวที่แตกแยกในความสัมพันธ์ ย่อมจะมีบุคลิกภาพและสุขภาพจิตที่มีปัญหาในตนเองและผู้อื่น

จากการศึกษาค้นพบว่า สิ่งที่ดีๆ โดยเฉพาะวัยรุ่นมีความอดทนน้อยที่สุด คือการที่พ่อแม่ขาดความคงเส้นคงวาในการวางระเบียบวินัย ในทางปฏิบัติแล้วเรามักพบว่าพ่อแม่มักจะวางกฎเกณฑ์ต่างๆ ไปตามอารมณ์มากกว่าจะใช้เหตุผล การลงโทษก็เป็นไปตามอารมณ์ของพ่อแม่ด้วยเช่นกัน การขาดความคงเส้นคงวาในการอบรมเด็กจะทำให้เกิดความคลอนแคลนในสัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่กับลูก และเด็กกับพี่น้อง (จรรยา สุวรรณทัตและดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2521 : 73 – 74) ดังนั้นการรักษาความคงเส้นคงวาของพ่อแม่ในการวางระเบียบวินัยจึงมีความสำคัญยิ่งในการสร้างเสริมบรรยากาศที่ราบรื่น และการสร้างความยุติธรรมในครอบครัวอันจะยังผลให้สมาชิกในครอบครัวรู้สึกว่ามันดี มีค่า มีความสำคัญ ซึ่งนำไปสู่ความภาคภูมิใจในตนเองและสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้ นั่นคือความมีวินัยนั่นเอง

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างสมาชิกในครอบครัว น่าจะมีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียน

✓ 2.9 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพ

2.9.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพ

กาญจนา ปราบพล (2532 : 168 – 169) ได้กล่าวถึง เทคนิคการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในห้องเรียน ดังนี้

- (1) เปิดโอกาสให้นักเรียนใช้ภาษาที่เกิดขึ้นจริงมากที่สุด
- (2) ในระยะเริ่มต้นของการสอนไม่ควรบังคับให้นักเรียนพูดถ้าไม่พร้อม
- (3) ใช้อุปกรณ์และสื่อช่วยสอนเพื่อให้นักเรียนเข้าใจมากขึ้น
- (4) คิดวิธีทำให้นักเรียนไม่เครียด
- (5) ศึกษาความสนใจของนักเรียนและแทรกความสนใจนั้นไว้ในบทเรียน
- (6) สร้างบรรยากาศที่ทำให้นักเรียนไม่อายเวลาทำผิด
- (7) ถ้าสอนสนทนา ควรสอนประโยคที่นำไปใช้ได้
- (8) เวลาสอนไม่ควรใช้การแปลเป็นเทคนิคการสอน

✓ 2.9.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพ

2.9.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

คัทตัง (สุวารินทร์ โจน์ขจรนภาลัย.2547 : 42; อ้างอิงจาก Keating.1964.) เป็นผู้ที่หนึ่งที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพของห้องปฏิบัติการทางภาษา พบว่านักเรียนกลุ่มที่ใช้ห้องปฏิบัติการทางภาษามีทักษะในการออกเสียงและการพูดได้ดีกว่านักเรียนกลุ่มที่ใช้ห้องเรียนธรรมดา

ราบี (สุวารินทร์ โจน์ขจรนภาลัย.2547 : 43 ; อ้างอิงจาก Rabie. 1979.) ได้สรุปผลการวิจัยว่าการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ 2 ในประเทศอิหร่านไม่ได้ผลเท่าที่ควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านทักษะด้านการพูด เพราะขาดวัสดุอุปกรณ์การสอน หรือสื่อทัศนูปกรณ์ต่างๆ ที่เป็นเช่นนั้นเพราะ ค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง

✓ 2.9.2.2 งานวิจัยในประเทศ

จันตรี คุปตะวาทีน (สุวารินทร์ โจน์ขจรนภาลัย.2547 : 43 ; อ้างอิงจาก จันตรี คุปตะวาทีน 2521 : 71) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูภาษาอังกฤษต่อปัญหาการสอนระดับประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา พบว่าปัญหาที่เกี่ยวกับอุปกรณ์การสอนในโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นปัญหามาก มีดังนี้

(1) โรงเรียนส่วนใหญ่ขาดแคลนอุปกรณ์การสอนที่จำเป็น เช่น หนังสือ เครื่องเล่นแผ่นเสียง เทปบันทึกเสียง ห้องปฏิบัติการทางภาษา นอกจากนี้ยังพบว่าครูไม่มีโอกาสใช้โทรทัศน์การศึกษา ประกอบการสอนภาษาอังกฤษอีกด้วย

(2) ครูบางคนไม่ได้ใช้อุปกรณ์การสอน เนื่องจากเห็นว่าเสียเวลาและแรงงานในการทำอุปกรณ์

(3) ครูไม่มีเวลาและความสามารถพอที่จะจัดอุปกรณ์การสอนขึ้นใช้เอง

วลีวรรณ ศรีเตชะวิวัฒน์ (สุวารินทร์ โจน์ขจรนภาลัย.2547 : 43 ; อ้างอิงจาก วลีวรรณ ศรีเตชะวิวัฒน์.2536) ได้ศึกษาปัญหานักศึกษาวิทยาลัยอาชีวะกลุ่มภาคเหนือ พบว่าบรรยากาศในห้องเรียนเป็นปัญหาสำคัญที่สุดที่ส่งผลต่อปัญหาการเรียน ได้แก่ ห้องเรียนร้อนอบอ้าว อาคารเรียน อาคารปฏิบัติการแต่ละหลังอยู่ใกล้กัน ทำให้เกิดเสียงรบกวนห้องเรียน และห้องปฏิบัติการแออัด ไม่เหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา

จากงานวิจัยที่กล่าวมาชี้ให้เห็นว่า บรรยากาศการเรียนการสอน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครู กับนักเรียน วิธีการสอนล้วนแต่เป็นการรับรู้สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึง

ตั้งสมมติฐานว่านักเรียนที่มีการรับรู้สภาพแวดล้อมในโรงเรียนต่างกัน มีความรับผิดชอบด้านการเรียนแตกต่างกัน

2.10 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

2.10.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

2.10.1.1 ความสำคัญของสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

ประหยัด ทองมาก (2526 : 8) กล่าวถึงความสำคัญของสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนว่า ครูมีความสำคัญที่สุด เมื่อเด็กอยู่ในโรงเรียน ครูจะเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็กมากที่สุดรองไปจากพ่อแม่ และได้ศึกษาความเจริญเติบโตของเด็กอย่างใกล้ชิดเกี่ยวกับธรรมชาติจิตใจ และความต้องการของเด็ก ครูจึงมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ จิตใจและความประพฤติของเด็ก มีผู้กล่าวว่า ครูเป็นพ่อแม่คนที่สองของเด็ก กล่าวคือ ครูมิใช่เพียงแต่ให้ความรู้ในห้องเรียนอย่างเดียว แต่เป็นผู้อบรมกล่อมเกลานิรันดร์ใจคอและความประพฤติของเด็ก ดังนั้นการที่เด็กจะมีความสุขและเรียนหนังสือได้ดีนั้น จึงอยู่ที่วิถีทางที่ครูจะปฏิบัติต่อเด็ก ช่วยเหลือเด็กในด้านการเรียน การแสดงความรักความอบอุ่นต่อเด็ก การช่วยให้เด็กปรับตัวได้ดี และการเสริมสร้างความสมบูรณ์ทางจิตใจให้แก่เด็ก

ธเนศ ขำเกิด (2533 : 7) กล่าวถึง ความผูกพันและเป็นกันเองระหว่างครูกับนักเรียนว่า ครูควรแสดงพฤติกรรมทั้งด้านคำพูด กิริยา ท่าทาง สีหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส ให้ความรัก ความเมตตาอย่างจริงใจ และมีเหตุผลด้วยความสม่ำเสมอ นักเรียนจะรู้และเข้าใจว่าครูของเขามีความรักและความจริงใจต่อเขาเพียงใด สิ่งเหล่านี้จะเป็นแม่แบบของนักเรียน และมีผลทางด้านจิตใจต่อการแสดงความรัก ความศรัทธาในครูของเขาด้วยความจริงใจ หากครูสามารถครองหัวใจของนักเรียนได้แล้ว ความรู้สึกที่ดีต่อกันจะสร้างสรรค์บรรยากาศในการเรียนการสอนที่สดชื่น มีความรัก ความผูกพัน เชื้ออาหาร และให้อภัยต่อกัน

✓ พรเพ็ญ สุวรรณเดชา (สุวารินทร์ โจนัชนาภาลัย.2547 : 44 ; อ้างอิงจาก พรเพ็ญ สุวรรณเดชา 2533 : 15) กล่าวว่า ถ้ามีการเสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนในทางที่ดีแล้ว จะช่วยให้นักเรียนมีพฤติกรรมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปตามจุดมุ่งหมาย ซึ่งการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันได้มุ่งเน้นให้นักเรียนแสดงออกในทางที่ถูกต้อง และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ ดังนั้นการให้ความสำคัญต่อปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน จึงเป็นแนวทางในการจัดสภาพการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสมกับสภาพการศึกษาในปัจจุบันมากที่สุด

✓ นารี โนภิระ (2536 : 9) กล่าวว่าสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนถือว่าสำคัญที่สุด นอกจากด้านการเรียนการสอน และการให้การอบรมแก่นักเรียนแล้ว ครูยังต้องมี สัมพันธภาพที่ดีกับ

นักเรียน ส่งเสริมให้กำลังใจ ให้คำแนะนำ มีความเมตตากรุณา มีเหตุผล มีบุคลิกภาพดี ให้ความรัก ความอบอุ่น เพื่อช่วยให้เด็กปรับตัวได้ดี และเสริมสร้างความสมบูรณ์ทางจิตใจให้แก่เด็ก

✓ พรรณี ข. เจนจิต (2538 : 253) ได้กล่าวถึงสัมพันธภาพระหว่างครูประจำชั้นกับนักเรียน ว่าครูมีหน้าที่สร้างบรรยากาศที่ดีขึ้นในชั้นเรียน บรรยากาศในชั้นเรียนควรมีลักษณะผ่อนคลาย ไม่ตึงเครียด ให้เด็กรู้สึกว่าเป็นสถานที่ปลอดภัยสำหรับเขา พยายามมองสถานการณ์ต่างๆ ตามที่เด็กมอง อย่างเห็นถึงความกลัว ความวิตกกังวลของเด็กเป็นเรื่องไร้สาระ การสอนจึงไม่ควรบังคับให้เด็กต้องทำ แต่ควรให้มีบรรยากาศแห่งความอบอุ่น ปลอดภัย ซึ่งจะทำให้เด็กตั้งใจเรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า สัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน โดยครูให้ความรัก ความเอาใจใส่ต่อนักเรียน ให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน และให้คำปรึกษาเมื่อนักเรียนมีปัญหา ทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อครู ตั้งใจและเอาใจใส่ต่อการเรียน และมีความรับผิดชอบด้านการเรียน

2.10.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

2.10.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

แฟลนเดอร์ และเลวิส (ซีรวิธณ์ นิจนตร. 2526 : 27 – 28 ; อ้างอิงจาก Flanders and Lewis. 1971) ได้ทดลองให้เด็กนักเรียนเรียนเนื้อหาเดียวกัน แต่สร้างบรรยากาศให้ต่างกัน พบว่า เด็กนักเรียนที่เป็นประชาธิปไตย ครูสนใจนักเรียนเป็นอันดับแรก เน้นให้เด็กแสดงบทบาทต่างๆ และลงมือแก้ปัญหาด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนไม่ค่อยมีความวิตกกังวล สามารถแก้ปัญหาได้ดี และมีบูรณาการทางอารมณ์ ส่วนในชั้นเรียนที่ยึดครูเป็นศูนย์กลาง เด็กจะมีความวิตกกังวลสูง เนื่องจากครูชอบออกคำสั่งและคอยบงการให้นักเรียนทำตามอยู่เสมอ ทำให้เด็กมีพฤติกรรมถอยหนี เชื่องช้าในด้านการเรียน ก้าวร้าวและเป็นปฏิปักษ์กับเพื่อนนักเรียนด้วยกัน รวมทั้งมีความสับสนทางอารมณ์ด้วย

โคแกน (Cogan, Moris L. and Levin Hary. 1975:135 –139) ศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ที่เป็นมิตรระหว่างครูกับนักเรียนจะทำให้ผลการเรียนดีขึ้น ยิ่งครูและนักเรียนมีความสัมพันธ์ต่อกันมากเท่าใด นักเรียนจะพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ถึงขีดสุดได้มากเพียงนั้น และลักษณะความสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนจะมีอิทธิพลต่อความสนใจในวิชาที่เรียน นักเรียนที่มีความศรัทธาในตัวครูจะทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน การมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนจะทำให้ผลการเรียนของนักเรียนดีขึ้น

จากงานวิจัยที่กล่าวข้างต้นมีแนวโน้มว่านักเรียนที่มีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับครูมีผลต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีสัมพันธภาพกับครูไม่ดี

2.10.2.2 งานวิจัยในประเทศ

สมศักดิ์ ชินพันธ์ (2523 : 53 – 67) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างปฏิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนในชั้นเรียนความรู้สึกความรับผิดชอบและมโนภาพแห่งตน ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่มีครูแบบประชาธิปไตย ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียนความรับผิดชอบ และมีมโนภาพแห่งตนสูงกว่านักเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์กับครูแบบอัตตาริปไตยคือ อำนาจเด็ดขาดครูมีสิทธิเพียงผู้เดียว โดยที่มีการปฏิสัมพันธ์แบบประชาธิปไตยคือ ครูที่ให้โอกาสนักเรียนได้มีสิทธิในชั้นเรียน เช่น เลือกตั้งหัวหน้าห้องทำให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์และให้ความร่วมมือกับหมู่คณะและมีความรับผิดชอบสูง

พิจิตรา พงษ์จินดากร (2525 : 94-96) ทดลองสอนความรับผิดชอบแก่เด็กที่มีพัฒนาการทางสติปัญญาต่างกันโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์ ทำให้นักเรียนมีทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องความรับผิดชอบดีกว่าวิธีสอนแบบธรรมดา และมีความคงทนของการเรียนรู้ทั้งทางด้านความรู้ ความเข้าใจและทัศนคติเกี่ยวกับความรับผิดชอบ

บุปผา ประทีปทอง (2542:66) ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการเรียนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร พบว่า นิสัยทางการเรียนสัมพันธ์ภาพระหว่างครูกับนักเรียน และสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อการเรียนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากงานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า สัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับครู ส่งผลให้นักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการเรียน ทั้งนี้เพราะครูให้ความรัก ความเข้าใจนักเรียนอย่างจริงใจ พร้อมทั้งยอมรับและให้ความเป็นกันเองกับนักเรียนทุกคน ทำให้นักเรียนมีความสุขในการเรียน และตั้งใจศึกษาเล่าเรียน

2.11 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

2.11.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ณรงค์ เส็งประชา (สุวารินทร์ โรจน์ขจรภักย์.2547 : 46 ; อ้างอิงจาก ณรงค์ เส็งประชา 2538) ให้แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มเพื่อนไว้ว่า กลุ่มเพื่อนจะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่อาจไม่ได้รับจากครอบครัวหรือผู้ใหญ่ เช่น เพศศึกษา ความเสมอภาค ความเป็นผู้นำในกลุ่มเพื่อน เด็กจะเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น เด็กจะเลือกคบเพื่อนที่ถูกใจ และอาจนำเอาพฤติกรรมต่างๆ ของเพื่อนมาใช้เป็นแนวปฏิบัติของตนเอง

กลุ่มเพื่อนจะช่วยให้สมาชิกได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ ดังต่อไปนี้

- (1) ยึดมั่นในประเพณีน้อยลง สร้างค่านิยมและความรู้ใหม่ๆ เพิ่มมากขึ้น

(2) สอนให้รู้จักแบบแผนของการอยู่ร่วมกันในสังคมมากขึ้น เช่น การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มในการเล่นกีฬา หรือทำงานร่วมกัน

(3) สอนให้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความเสมอภาคเท่าเทียมกัน

(4) ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก เช่น ความเป็นตัวของตัวเอง แบบของอารมณ์เอกลักษณ์เฉพาะของตนเอง ความคิดเห็นของตนเอง ฯลฯ

(5) สอนให้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความสัมพันธ์กันเป็นส่วนตัวมากกว่าการใช้อำนาจ

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า เพื่อนเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการเรียนลักษณะของกลุ่มเพื่อนจะมีผลต่อทัศนคติและความรับผิดชอบในการเรียนเมื่อสังคมกลุ่มเพื่อนดี นักเรียนก็จะได้รับอิทธิพลไปด้วยแต่ถ้าพฤติกรรมของสังคมกลุ่มเพื่อนไม่ดี ก็จะส่งผลทำให้เกิดปัญหาต่างๆตามมา

พะยอม ธีรยุทธ (2540 : 8) ให้ความหมายของความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนว่า หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติต่อกันในห้องเรียน ได้แก่ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การให้กำลังใจ การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการร่วมมือกันในด้านวิชาการและด้านอื่นๆ ไป

สมพร พรหมจรรย์. (2540 : 9) กล่าวว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนหมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนและเพื่อนปฏิบัติต่อกันด้านการเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน ได้แก่ การช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกันด้านการเรียน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันทางการเรียน ความห่วงใยใกล้ชิดสนิทสนมซึ่งกันและกัน การทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันในกลุ่มเพื่อนเพื่อให้เกิดความสำเร็จด้านการเรียน

ชนนุช วงศ์รัตนะ.(2541 : 5) กล่าวว่า สัมพันธภาพกับเพื่อน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถของนักเรียนทั้งด้านการใช้วาจา การแสดงกริยาท่าทางอันประกอบด้วย ลักษณะของการให้ความช่วยเหลือ รู้จักเคารพในสิทธิของผู้อื่น รู้จักและเข้าใจตนเอง สนใจในความรู้สึกของเพื่อน ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนเพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อน ซึ่งจะส่งผลให้การทำงานกลุ่มและการปฏิบัติกับเพื่อนเป็นไปอย่างเหมาะสม

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า เพื่อนเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการเรียนลักษณะของกลุ่มเพื่อนจะมีผลต่อทัศนคติและความรับผิดชอบในการเรียนเมื่อสังคมกลุ่มเพื่อนดี นักเรียนก็จะได้รับอิทธิพลไปด้วยแต่ถ้าพฤติกรรมของสังคมกลุ่มเพื่อนไม่ดี ก็จะส่งผลทำให้เกิดปัญหาต่างๆตามมา

2.11.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

2.11.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

✓ กรอนลันด์ (Groulund.1959:54) ศึกษาปัญหาในการปรับตัวของวัยรุ่น พบว่า วัยรุ่นที่ประสบปัญหาในการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนและสภาพแวดล้อม มีปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความขัดแย้งในกลุ่ม เป็นเหตุให้การเรียนไม่มีประสิทธิภาพ เกิดความตึงเครียดทางอารมณ์และไม่มีความสุข

✓ เดอคอสเตอร์ (สุวรินทร์ โรจน์ขจรนภาลัย.2547 : 47 ; อ้างอิงจาก Decoster. 1971) ศึกษาความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนของนักเรียนโรงเรียนมัธยม พบว่า นักเรียนที่มีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียน มีแนวโน้มของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนต่ำ

2.11.2.2 งานวิจัยในประเทศ

✓ วัฒนา พุ่มเล็ก (สุวรินทร์ โรจน์ขจรนภาลัย. 2547 : 46 ; อ้างอิงจาก วัฒนา พุ่มเล็ก 2535) ได้ศึกษาถึงอิทธิพลขององค์ประกอบที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจะประสบปัญหาการคบเพื่อนมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

✓ นุปลา ประทีปทอง (2542 : 88) ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการเรียนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร พบว่า นิสัยทางการเรียนสัมพันธ์ภาพระหว่างครูกับนักเรียน และสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อการเรียนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

✓ อมรรัตน์ ศรีเจริญพรรณ (2546 : 76) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร พบว่า ระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นิสัยทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ความคาดหวังของผู้ปกครอง บรรยากาศการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

✓ จากงานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า สัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการเรียน ทั้งนี้เพราะนักเรียนและเพื่อนมีการช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกันในการเรียน มีความห่วงใยใกล้ชิดสนิทสนมซึ่งกันและกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันในกลุ่มเพื่อนด้วยความสามัคคี เพื่อให้เกิดความสำเร็จด้านการเรียน

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนหอวัง

1. ดึกหอ

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ. ศ. ๒๔๑๑ - ๒๔๕๓) ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างตึกใหญ่ขึ้นหลังหนึ่งที่กลางทุ่งปทุมวัน เรียกกันเป็นสามัญว่า " ดึกหอวัง " พระราชทานให้เป็นวังที่ประทับของ " สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ สยามมกุฎราชกุมาร " ซึ่งเป็นพระราชโอรสพระองค์ใหญ่ ที่ประสูติ แต่ สมเด็จพระนางเจ้าสว่างวัฒนา พระบรมราชเทวี และทรงเป็นพระเชษฐาร่วมพระอุทรของ สมเด็จพระมหิตลาธิเบศ อดุลยเดชวิกรมพระบรมราชชนก

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ สยามมกุฎราชกุมารพระองค์แรกของกรุงสยาม ไม่ทันได้เสด็จพระบรมราชสมภพิตตามพระราชประสงค์ของสมเด็จพระบรมราชชนก เพราะประชวรด้วยพระโรคอวัยวะภายในพระอุระพิการได้เสด็จสวรรคตเมื่อวันที่ ๔ มกราคม พ. ศ. ๒๔๓๗ ขณะทรงมีพระชนมายุเพียง ๑๖ พรรษา ๖ เดือน กับ ๗ วัน พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สถาปนา สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้ามหาวชิราวุธกรมขุนเทพทวารวดี ซึ่งเสด็จไปศึกษา ณ ประเทศอังกฤษเป็นปีที่ ๒ ขึ้นเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร เป็นพระองค์ที่สอง

ต่อมา เมื่อสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ สยามมกุฎราชกุมาร ได้ทรงรับรัชทายาทเสด็จเกลิงดวลย์ราชสมบัติ เป็น พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ใน พ.ศ. ๒๔๕๓ และในปีเดียวกันนี้เอง ได้พระราชทานวังนี้พร้อมที่ดินบริเวณรอบๆ วัง จำนวน ๑,๐๐๐ ไร่เศษ ให้เป็นสมบัติของ " โรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว " ตามประกาศลงวันที่ ๑ มกราคม ๒๔๕๓ หรือที่ได้พระราชทานนามใหม่ในเวลาต่อมาว่า " จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย " เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๔๕๔

ต่อมาได้มีการตั้งแผนกฝึกหัดครูของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยขึ้น จึงได้มีโรงเรียนมัธยมหอวัง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ขึ้นเมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๔๗๒ เพื่อให้บรรดานิสิตของแผนกฝึกหัดครูหาความชำนาญในด้านการสอน และใช้ พระตำหนัก คือ ดึกหอวัง เป็นอาคารเรียน

2. การย้ายโรงเรียน

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๔ ทางราชการต้องการให้มีสนามกีฬาแห่งชาติ และเมื่อพิจารณาความเหมาะสมเรื่องที่ตั้งการก่อสร้างแล้วเห็นว่า บริเวณโรงเรียนมัธยมหอวังฯ เป็นสถานที่ที่เหมาะสมที่สุดที่จะเป็นบริเวณ

สนามกีฬาแห่งชาติ จึงให้โรงเรียนมัธยมหอวังฯ ย้ายไปยังอาคารเรียนที่สร้างใหม่ คือ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ถนนพญาไท อำเภอปทุมวัน ซึ่งในปัจจุบันยังคงมีป้ายชื่อ " โรงเรียนหอวังแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย " อยู่บนอาคารเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา(ตึก ๑) ตามเดิม

3. การสลายตัว

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๑ ทางราชการมีความจำเป็นต้องตั้ง " โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา " เพื่อให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาของชาติในระบอบนั้น ที่ว่าผู้ที่ศึกษาในชั้นอุดมศึกษา จะต้องผ่านในชั้นเตรียมอุดมศึกษาก่อน หลักสูตร ๒ ปี ดังนั้น ม.ล. ปิ่น มาลากุล จึงได้รับมอบหมายให้เป็นผู้จัดตั้ง " โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา " ขึ้น ส่วน โรงเรียนมัธยมหอวังฯ ก็ต้องสลายไป ซึ่งพวกเราชาวหอวังเข้าใจว่าเป็นการสลายตัวเพียงกิจกรรมเท่านั้น ป้ายชื่อของโรงเรียนก็ยังคงอยู่ ณ ตึกโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา (ตึก ๑) ซึ่งการนี้เป็นความเมตตาของศาสตราจารย์ ม.ล. ปิ่น มาลากุล โดยแท้ พระคุณนี้บรรดานักเรียนเก่ามัธยมหอวังฯ ทุกคนไม่เคยลืมจนตราบเทาทุกวันนี้

4. การก่อตั้งขึ้นใหม่

เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๙ บรรดานักเรียนมัธยมหอวังฯ ที่ต้องจากกันนานกว่า ๒๕ ปี และต่างคนก็มีความรับผิดชอบหน้าที่ในส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และธุรกิจเอกชน ได้พบปะหารือกัน ในที่สุดได้พร้อมใจกันจัดตั้ง " สมาคมนักเรียนเก่ามัธยมหอวังแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย " ขึ้น โดยมีครูจรรยา เศรษฐกิจเป็นนายกสมาคมฯ และมีศาสตราจารย์ ม.ล. ปิ่น มาลากุล อดีตอาจารย์ใหญ่และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในสมัยนั้น เป็นประธานในพิธีเปิดป้ายสมาคมฯ ต่อมาได้มีมติในที่ประชุมคณะกรรมการบริหารฯ ว่า " โรงเรียนมัธยมหอวังแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ควรมีขึ้นอีก " ฯพณฯ ม.ล. ปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้ให้สมาคมฯ พิจารณาที่ดินที่ลาดพร้าว ซึ่งคุณหญิงบดินทรเดชา มอบให้กระทรวงศึกษาธิการเป็นแห่งแรก และกรมสามัญศึกษาได้แนะนำที่ดินที่กองทัพอากาศ บริจาคให้กระทรวงศึกษาธิการ ที่ กม. ๒๔ ถนนพหลโยธินเป็นแห่งที่สอง สมาคมนักเรียนเก่ามัธยมหอวังฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ที่ดินที่ลาดพร้าวมีเงื่อนไขซึ่งไม่อาจคล้อยตามได้ และที่ดินที่กองทัพอากาศดอนเมืองก็ใกล้สนามบินดอนเมืองเกินไปไม่เหมาะสม และกรมสามัญศึกษาได้แนะนำ โรงเรียนบางเขนวิทยา เป็นแห่งที่สอง สมาคมฯ ได้พิจารณาเห็นว่าโรงเรียนบางเขนวิทยา ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการประกาศตั้งแต่เมื่อวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๐๙ มีความเหมาะสมด้วยประการทั้งปวง ในที่สุดกระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาอนุมัติโดยได้มีการประกาศเป็นทางการ คือ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เปลี่ยนชื่อโรงเรียนบางเขนวิทยา เป็นโรงเรียนหอวัง ประกาศ ณ วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๑๑ ทั้งนี้ให้มีผลตั้งแต่วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๐ เป็นต้นไป ลงนามโดย ศาสตราจารย์

หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ มีอักษรย่อ ห.ว. และได้รับความช่วยเหลือส่งเสริมจากสมาคมนักเรียนเก่ามัธยมหอวังฯ เป็นอย่างยิ่ง

หลังจากที่ได้ก่อตั้งโรงเรียนหอวังแล้ว คณะผู้บริหารของโรงเรียนหอวังได้สร้างความเจริญก้าวหน้ามาโดยลำดับ การจัดสร้างอาคารเรียนได้ปรับปรุงพัฒนาขึ้นตลอดมา จนกระทั่งเมื่อวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๓๔ โรงเรียนหอวังได้งบประมาณสร้างอาคารเรียนเก้าชั้น นับเป็นอาคารเรียนลำดับที่ ๑๐ จำเป็นต้องยุบอาคารเรียนหลัง ๑ และ ๒ เพื่อใช้พื้นที่สร้างอาคารใหม่ สามารถใช้เป็นห้องเรียน และห้องปฏิบัติการได้เพียงพอแก่ความต้องการ และได้รับพระบรมราชานุญาตจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ให้ใช้พระนามของ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินีนาถ เป็นชื่ออาคาร โรงเรียนหอวังจึงได้มี อาคารราชินีนคร นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณแก่ชาวหอวังเป็นล้นพ้น

บทที่ 3

การดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ คือ นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2548 จำนวน 210 คน เป็นนักเรียนชาย 97 คน และนักเรียนหญิง 113 คน ซึ่งใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

แบบสอบถามองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร แบ่งเป็น 8 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกลักษณะ
- ตอนที่ 3 แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์
- ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว
- ตอนที่ 5 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพของการเรียน
- ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
- ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
- ตอนที่ 8 แบบสอบถามความรับผิดชอบในการเรียน

วิธีการสร้างเครื่องมือ

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

ได้แก่ เพศ ระดับชั้นการศึกษา อาชีพของผู้ปกครอง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

ตัวอย่าง แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ☒ ลงใน ☐ ตามสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับท่าน

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. ท่านได้เกรดเฉลี่ยสะสมในเทอมที่ผ่านมา.....
2. รายได้เฉลี่ยของครอบครัว ต่อเดือน
3. ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง
 - () ต่ำกว่าปริญญาตรี
 - () ปริญญาตรี
 - () สูงกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

2.1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.2 ศึกษาแบบสอบถามเกี่ยวกับบุคลิกภาพเป็นแบบทดสอบรายงานตนเอง แบ่งเป็นบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี ของเจนกินส์ (Jenkins Activity Survey)

2.3 สร้างแบบสอบถามบุคลิกภาพให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ โดยใช้ข้อมูลจากข้อ 2.1 และ 2.2 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคิร์ท (Likert scale type) แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่ รองศาสตราจารย์วรินทร์ กรีทอง อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และอาจารย์ ดร. พาสณา จุลรัตน์ ตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้

2.4 นำแบบสอบถามซึ่งปรับปรุงแก้ไขแล้วจำนวน 17 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนห้วยวัง กรุงเทพมหานคร จำนวน 55 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นจึงมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t - test โดยเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาเป็นแบบสอบถามในการวิจัย จำนวน 20 ข้อ มีค่า t - test อยู่ระหว่าง 2.248 - 4.756

2.5 นำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วในข้อ 2.4 มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8694

ตัวอย่าง แบบสอบถามบุคลิกภาพ

คำชี้แจง เมื่ออ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างหลังข้อความข้อใดข้อหนึ่งที่ตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด โดยแบ่งเป็นระดับ 5 ระดับดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
0	ท่านเป็นคนจริงใจกับการเรียน					
00	ท่านรู้สึกทนไม่ได้ถ้าต้องร่วมงานกับคนที่ทำงานชงไปที					

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความที่มี ความหมายเชิงบวก	ข้อความที่มี ความหมายเชิงลบ
จริงที่สุด	5 คะแนน	1 คะแนน
จริง	4 คะแนน	2 คะแนน
จริงบ้าง	3 คะแนน	3 คะแนน
จริงน้อย	2 คะแนน	4 คะแนน
จริงน้อยที่สุด	1 คะแนน	5 คะแนน

เกณฑ์การแปลผล

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของอัจฉรา วงศ์วัฒนมงคล (2533 : 57-58)
ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

ผู้ที่ได้คะแนน 51-100 หมายถึง มีบุคลิกภาพแบบ เอ
 ผู้ที่ได้คะแนน 20-50 หมายถึง มีบุคลิกภาพแบบ บี

ตอนที่ 3 แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์

แบบสอบถามเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ ของ สำนักพัฒนากรมสุขภาพจิต

กระทรวงสาธารณสุข ประกอบด้วยข้อคำถาม 52 ข้อ เป็นแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์
 เบื้องต้นไม่สามารถวินิจฉัยโรคได้

ตัวอย่าง แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับลักษณะของท่านมากที่สุด โดยแบ่งเป็นระดับ 5
 ระดับดังนี้

ไม่จริง	หมายถึง	ไม่ตรงกับข้อเท็จจริงของท่านเลย
จริงบางครั้ง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของท่านบ้าง
ค่อนข้างจริง	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของท่านค่อนข้างมาก
จริงมาก	หมายถึง	ตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาก

ข้อที่	ข้อความ	ไม่จริง	จริง บางครั้ง	ค่อนข้าง จริง	จริง มาก
0	ฉันบอกไม่ได้ว่าจะอะไรทำให้ฉันรู้สึกโกรธ				
00	ฉันสามารถคอยเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ พอใจ				

เกณฑ์การให้คะแนน

1	4	6	7	10	12	14	15	17	20	22	23	25	28		2	3	5	8	9	11	13	16	18	19	21	24
31	32	34	36	38	39	41	42	43	44	46	48	49	50		26	27	29	30	33	35	37	40	45	47	51	52

แต่ละข้อให้คะแนนดังต่อไปนี้

ตอบไม่จริง	ให้	1	คะแนน
ตอบจริงบางครั้ง	ให้	2	คะแนน
ตอบค่อนข้างจริง	ให้	3	คะแนน
ตอบจริงมาก	ให้	4	คะแนน

แต่ละข้อให้คะแนนดังต่อไปนี้

ตอบไม่จริง	ให้	4	คะแนน
ตอบจริงบางครั้ง	ให้	3	คะแนน
ตอบค่อนข้างจริง	ให้	2	คะแนน
ตอบจริงมาก	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การแปลผล (สำนักพัฒนา กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข) ให้คะแนนเป็นช่วง 1 – 5 ตัวแปรที่วัด ความฉลาดทางอารมณ์รวม แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ (1) ดี (2) เก่ง (3) สุข

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว

4.1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

4.2 ศึกษาแบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว ของ ธาราวดี อธิมาตวานนท์ (2548 : 130-131)

4.3 สร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ โดยใช้ข้อมูลจากข้อ 4.1 และ 4.2 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert scale type) แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่ รองศาสตราจารย์เวรณี กริทอง อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และอาจารย์ ดร. พาสณา จุฬรัตน์ ตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้

4.4 นำแบบสอบถามซึ่งปรับปรุงแก้ไขแล้วจำนวน 23 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง กรุงเทพมหานคร จำนวน 55 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นจึงมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง – กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t - test โดยเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาเป็นแบบสอบถามในการวิจัย จำนวน 20 ข้อ มีค่า t - test อยู่ระหว่าง 2.216 – 8.167

4.5 นำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วในข้อ 4.4 มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์.2531: 132-133) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9076

ตัวอย่าง แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับลักษณะของท่านมากที่สุด โดยแบ่งเป็นระดับ 5 ระดับดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
0	การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อสมาชิกในครอบครัว ข้าพเจ้าพูดคุยกับบุคคลที่บ้านบ่อยครั้ง					
00	การปฏิบัติตนของสมาชิกในครอบครัว ต่อนักเรียน บุคคลในครอบครัวของข้าพเจ้าช่วยเหลือ และสนับสนุนข้าพเจ้าเป็นอย่างดีในทุกเรื่อง					

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความที่มี ความหมายเชิงบวก	ข้อความที่มี ความหมายเชิงลบ
จริงที่สุด	5 คะแนน	1 คะแนน
จริง	4 คะแนน	2 คะแนน
จริงบ้าง	3 คะแนน	3 คะแนน
จริงน้อย	2 คะแนน	4 คะแนน
จริงน้อยที่สุด	1 คะแนน	5 คะแนน

เกณฑ์การแปลผล

เกณฑ์การแปลความหมายสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว (วิเชียร เกตุสิงห์ 2538 : 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัวดี

คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัวดีพอใช้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัวไม่ดี

ตอนที่ 5 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพในโรงเรียน มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

5.1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพในโรงเรียน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

5.2 ศึกษาแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพในโรงเรียน ของ มะลิวัลย์ พร้อมจิตร (2547 : 116 – 117)

5.3 สร้างแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพในโรงเรียน ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ โดยใช้ข้อมูลจากข้อ 5.1 และ 5.2 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert scale type) type) แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ เจริญ ภิระกุล อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภณ และอาจารย์ ดร. พาสณา จุลรัตน์ ตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้

5.4 นำแบบสอบถามซึ่งปรับปรุงแก้ไขแล้วจำนวน 15 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง กรุงเทพมหานคร จำนวน 55 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นจึงมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง – กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t - test โดยเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาเป็นแบบสอบถามในการวิจัย จำนวน 12 ข้อ มีค่า t - test อยู่ระหว่าง 2.412 – 5.292

5.5 นำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วในข้อ 5.4 มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531: 132-133) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8396

ตัวอย่าง แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพในโรงเรียน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย $\sqrt{\quad}$ ลงใน () ในข้อที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านเนื้อหาวิชา และด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน โดยแบ่งเป็นระดับ 5 ระดับดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อยที่สุด

ข้อความ		จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
0	สถานที่ โรงเรียนมีสถานที่เอื้อต่อการเรียนการสอน					
00	วัสดุ อุปกรณ์ ข้าพเจ้าและเพื่อนได้ใช้วัสดุอุปกรณ์ในการทำ งานกลุ่มที่โรงเรียนอย่างเพียงพอ					

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความที่มี ความหมายเชิงบวก	ข้อความที่มี ความหมายเชิงลบ
จริงที่สุด	5 คะแนน	1 คะแนน
จริง	4 คะแนน	2 คะแนน
จริงบ้าง	3 คะแนน	3 คะแนน
จริงน้อย	2 คะแนน	4 คะแนน
จริงน้อยที่สุด	1 คะแนน	5 คะแนน

เกณฑ์การแปลผล

เกณฑ์การแปลความหมายลักษณะทางกายภาพในโรงเรียน (วิเชียร เกตุสิงห์ 2538 : 9) ใน การวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึง ลักษณะทางกายภาพในโรงเรียนดี

คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึง ลักษณะทางกายภาพในโรงเรียนดีพอใช้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง ลักษณะทางกายภาพในโรงเรียนไม่ดี

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

6.1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียน กับครู เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

6.2 ศึกษาแบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ของ มะลิวัลย์ พร้อม จิตร (2547 : 117 – 119)

6.3 สร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์ เฉพาะ โดยใช้ข้อมูลจากข้อ 6.1 และ 6.2 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคอร์ท (Likert scale type) แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่ รองศาสตราจารย์วณิ กรีทอง อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และอาจารย์ ดร. พาสณา จุลรัตน์ ตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้

6.4 นำแบบสอบถามซึ่งปรับปรุงแก้ไขแล้วจำนวน 20 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง กรุงเทพมหานคร จำนวน 55 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นจึงมาตรวจให้ คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง – กลุ่ม ต่ำ แล้วทดสอบด้วย t - test โดยเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาเป็น แบบสอบถามในการวิจัย จำนวน 19 ข้อ มีค่า t - test อยู่ระหว่าง 2.216 – 3.873

6.5 นำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วในข้อ 6.4 มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหา ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์.2531: 132-133) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9082

ตัวอย่าง แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน

5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงมากที่สุด คำตอบแบ่งเป็น 5 ระดับได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
0	<u>การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครู</u> ข้าพเจ้าสามารถปรึกษาเรื่องการเรียนรู้กับครูได้					
00	<u>การปฏิบัติตนของครูต่อนักเรียน</u> นอกเวลาเรียนครูไม่สนใจที่จะสอบถามเกี่ยวกับข้าพเจ้า					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวก		ข้อความที่มีความหมายทางลบ	
	(คะแนน)		(คะแนน)
จริงที่สุด	5		1
จริง	4		2
จริงบ้าง	3		3
จริงน้อย	2		4
จริงน้อยที่สุด	1		5

เกณฑ์การแปลความหมาย

เกณฑ์การแปลความหมายสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (วิเชียร เกตุสิงห์ 2538 : 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00	หมายถึง	มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูดี
คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66	หมายถึง	มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูดีพอใช้
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33	หมายถึง	มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูไม่ดี

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

7.1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

7.2 ศึกษาแบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ของ มะลิวัลย์ พร้อมจิตร (2547 : 119 – 120)

7.3 สร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ โดยใช้ข้อมูลจากข้อ 7.1 และ 7.2 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคอร์ท (Likert scale type) แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่ รองศาสตราจารย์วราณี กรีทอง อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และอาจารย์ ดร. พาสณา จุลรัตน์ ตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้

7.4 นำแบบสอบถามซึ่งปรับปรุงแก้ไขแล้วจำนวน 17 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง กรุงเทพมหานคร จำนวน 55 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นจึงมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง – กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t - test โดยเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาเป็นแบบสอบถามในการวิจัย จำนวน 15 ข้อ มีค่า t - test อยู่ระหว่าง 2.183 – 3.057

7.5 นำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วในข้อ 7.4 มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2531: 132-133) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8042

ตัวอย่าง แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงมากที่สุด คำตอบแบ่งเป็น 5 ระดับได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
0	เพื่อนให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเรียนแก่ข้าพเจ้า					
00	เพื่อนในห้องไม่สนใจซึ่งกันและกัน					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวก		ข้อความที่มีความหมายทางลบ	
	(คะแนน)		(คะแนน)
จริงที่สุด	5		1
จริง	4		2
จริงบ้าง	3		3
จริงน้อย	2		4
จริงน้อยที่สุด	1		5

เกณฑ์การแปลความหมาย

เกณฑ์การแปลความหมายสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (วิเชียร เกตุสิงห์ 2538 : 9)

ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00	หมายถึง	มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดี
คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66	หมายถึง	มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดีพอใช้
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33	หมายถึง	มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนไม่ดี

ตอนที่ 8 แบบสอบถามความรับผิดชอบในการเรียน

8.1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในการเรียน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

8.2 ศึกษาแบบสอบถามเกี่ยวกับความรับผิดชอบในการเรียน ของ กนกวรรณ การุญ (2547: 98 – 99)

8.3 สร้างแบบสอบถามความรับผิดชอบในการเรียน ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ โดยใช้ข้อมูลจากข้อ 8.1 และ 8.2 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคอร์ท (Likert scale type) แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คนได้แก่ รองศาสตราจารย์เวอร์นี กริทอง อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และอาจารย์ ดร. พาสนา จุลรัตน์ ตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้

8.4 นำแบบสอบถามซึ่งปรับปรุงแก้ไขแล้วจำนวน 20 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง กรุงเทพมหานคร จำนวน 55 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นจึงมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง – กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t - test โดยเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาเป็นแบบสอบถามในการวิจัย จำนวน 18 ข้อ มีค่า t - test อยู่ระหว่าง 2.191 – 5.292

8.5 นำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วในข้อ 8.4 มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2531: 132-133) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8712

ตัวอย่าง แบบสอบถามความรับผิดชอบในการเรียน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ในข้อที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด โดยแบ่งเป็น 5 ระดับดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อยที่สุด

ข้อความ		จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	เมื่อต้องทำงานเป็นกลุ่มข้าพเจ้าจะรับผิดชอบหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด					
00	เมื่อต้องทำงานที่ได้รับมอบหมายข้าพเจ้าไม่รู้ว่าตัวเองต้องทำอะไรบ้าง					

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความที่มี ความหมายเชิงบวก	ข้อความที่มี ความหมายเชิงลบ
จริงที่สุด	5 คะแนน	1 คะแนน
จริง	4 คะแนน	2 คะแนน
จริงบ้าง	3 คะแนน	3 คะแนน
จริงน้อย	2 คะแนน	4 คะแนน
จริงน้อยที่สุด	1 คะแนน	5 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย

เกณฑ์การแปลความหมายความรับผิดชอบในการเรียน (วิเชียร เกตุสิงห์ 2538 : 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึง มีความรับผิดชอบในการเรียนมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึง มีความรับผิดชอบในการเรียนปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง มีความรับผิดชอบในการเรียนน้อย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อนำไปขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการ โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 210 ฉบับ ไปเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขออนุญาตคุณครูประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในการแจกแบบสอบถาม ระหว่างวันที่ 6 – 10 กุมภาพันธ์ 2548 ได้รับแบบสอบถามคืนมาครบทุกฉบับ
3. ผู้วิจัยคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ กล่าวคือ ตอบคำถามครบทุกข้อ ปรากฏว่า สมบูรณ์ทุกฉบับ แล้วนำมาให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด จากนั้นจึงนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานโดยคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียนกับความรับผิดชอบในการเรียน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร
3. วิเคราะห์องค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ ได้แก่
 - 2.1 การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง – กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t- test

2.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา(α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียนกับความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 1

3.2 วิเคราะห์หาองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 2

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์และการแปลผลข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการแปลความหมายดังนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
F	แทน	สถิติที่ใช้ในการพิจารณา F- Distribution
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนนแต่ละตัว
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสองของคะแนนแต่ละตัว
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
$\hat{Y}$	แทน	ค่าสมการพยากรณ์ที่แทนค่าในรูปคะแนนดิบ
Z	แทน	ค่าสมการพยากรณ์ที่แทนค่าในรูปคะแนนมาตรฐาน
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	กำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ซึ่งพยากรณ์อยู่ในรูปของคะแนนมาตรฐาน
a	แทน	ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
SE_b	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์
SE	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์
X_1	แทน	นักเรียนเพศชาย
X_2	แทน	นักเรียนเพศหญิง
X_3	แทน	อายุของนักเรียน
X_4	แทน	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
X_5	แทน	ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง
X_6	แทน	ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี

X_7	แทน	ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี
X_8	แทน	ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี
X_9	แทน	บุคลิกภาพ
X_{10}	แทน	ความฉลาดทางอารมณ์
X_{11}	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว
X_{12}	แทน	ลักษณะทางกายภาพในโรงเรียน
X_{13}	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
X_{14}	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
Y	แทน	ความรับผิดชอบในการเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานโดยคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และ ด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียนกับความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง กรุงเทพมหานคร
3. วิเคราะห์องค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และ ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง กรุงเทพมหานคร

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษารั้ครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 เสนอผลการวิเคราะห์จำนวนและร้อยละ ข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และ บุคลิกภาพ

ตอนที่ 2 เสนอผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานองค์ประกอบด้านส่วนตัว ได้แก่ อายุ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านครอบครัว ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง ความคาดหวังของผู้ปกครอง และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพในโรงเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และด้านความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 3 เสนอผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่มีต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนห้วยวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 4 เสนอผลการวิเคราะห์เพื่อค้นหาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนห้วยวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร โดยการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 เสนอผลการวิเคราะห์จำนวนและร้อยละ ข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนห้วยวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และบุคลิภาพ ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนห้วยวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และบุคลิภาพ

องค์ประกอบ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	97	46.20
หญิง	113	53.80
รวม	300	100.00
2. ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	54	25.70
ปริญญาตรี	117	55.70
สูงกว่าปริญญาตรี	39	18.60
รวม	300	100.00
3. บุคลิภาพ		
แบบเอ	107	51.00
แบบบี	103	49.00
รวม	300	100.00

จากตาราง 1 พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 53.80 รองลงมา เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 46.20 จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง พบว่า ส่วนใหญ่ ผู้ปกครองมีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 55.70 รองลงมาผู้ปกครองมีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 25.70 และผู้ปกครองมีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 18.60 และจำแนกตามบุคลิกภาพ พบว่า ส่วนใหญ่นักเรียนมีบุคลิกภาพแบบเอ คิดเป็นร้อยละ 51.00 รองลงมานักเรียนมีบุคลิกภาพแบบบี คิดเป็นร้อยละ 49.00

ตอนที่ 2 เสนอผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานองค์ประกอบด้าน ส่วนตัว ได้แก่ อายุ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านครอบครัว ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพใน โรงเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และด้านความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ดังแสดง ในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานองค์ประกอบด้านส่วนตัว ได้แก่ อายุ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านครอบครัว ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพในโรงเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และด้านความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

องค์ประกอบ	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
อายุ	14.38	.98	วัยรุ่นตอนต้น
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	3.04	.75	สูง
ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง	63,127.38	82,418.58	ปานกลาง
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว	3.61	.53	ดีพอใช้
ลักษณะทางกายภาพในโรงเรียน	3.21	.49	ดีพอใช้
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู	3.36	.40	ดีพอใช้
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน	3.51	.51	ดีพอใช้
ความรับผิดชอบในการเรียน	3.32	.38	ปานกลาง

จากตาราง 2 พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานครมี อายุเฉลี่ยอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนต้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง มีฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองปานกลาง มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัวดีพอใช้ มีลักษณะทางกายภาพในโรงเรียนดีพอใช้ มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูดีพอใช้ มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดีพอใช้ และมีความรับผิดชอบในการเรียนปานกลาง

ตอนที่ 3 เสนอผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่ไม่มีต่อความ
 รับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นที่ 3 โรงเรียนห้วยวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียนกับความรับผิดชอบในการเรียนของ
 นักเรียนชั้นที่ 3 โรงเรียนห้วยวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

องค์ประกอบ	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	X ₁₁	X ₁₂	X ₁₃	X ₁₄	Y
X ₁	1.000	-1.00**	.084	-.344**	.059	.082	-.174*	.130	.028	-1.31	-.231**	-.102	-.051	-.241**	-.201**
X ₂		1.000	-.084	.344**	-.059	-.082	.174	-.130	-.028	.131	.231**	.102	.051	.241**	.201**
X ₃			1.000	-.263	-.255**	.160*	-.055	-.111	-.071	-.062	-.082	-.098	-.052	.87	.035
X ₄				1.000	.224**	-.327**	.186**	.130	.165*	.244**	.352**	.146*	.210**	.149*	.211**
X ₅					1.000	-.229**	-.033	.300**	.148*	-.021	-.016	.131	.083	-.025	.008
X ₆						1.000	-.660**	-.281**	-.104	-.007	-.024	-.101	-.057	-.127	-.123
X ₇							1.000	-.536**	-.076	-.012	.057	.114	.018	.127	.066
X ₈								1.000	.214**	.023	-.045	-.033	.041	-.020	.053
X ₉									1.000	.405**	.219**	.225	.288**	.200**	.295**
X ₁₀										1.000	.617**	.199**	.420**	.404**	.504**
X ₁₁											1.000	.287**	.478**	.523**	.630**
X ₁₂												1.000	.459**	.290**	.300**
X ₁₃													1.000	.505**	.622**
X ₁₄														1.000	.828**
Y															1.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 8 องค์ประกอบ ได้แก่ นักเรียนเพศหญิง (X_2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_4) บุคลิกภาพ (X_9) ความฉลาดทางอารมณ์ (X_{10}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว (X_{11}) ลักษณะทางกายภาพในโรงเรียน (X_{12}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{13}) และ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{14})

องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 1 องค์ประกอบ ได้แก่ นักเรียนเพศชาย (X_1)

องค์ประกอบที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ อายุของนักเรียน (X_3) ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง (X_5) ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง : ต่ำกว่าปริญญาตรี (X_6) ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง : ปริญญาตรี (X_7) และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง : สูงกว่าปริญญาตรี (X_8)

ตอนที่ 4 เสนอผลการวิเคราะห์เพื่อค้นหาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร โดยการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
Regression	4	23.339	5.835	176.407**
Residual	205	6.780	.033	
Total	209	30.119		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่า มี 4 องค์ประกอบ ที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร โดยมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง

กับความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังรายละเอียดในตาราง 5

ตาราง 5 แสดงผลการวิเคราะห์องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

องค์ประกอบ	b	SE _b	β	R	R ²	F
X ₁₄	.453	.031	.609	.828	.686	454.055**
X ₁₄ , X ₁₃	.190	.039	.198	.861	.742	297.000**
X ₁₄ , X ₁₃ , X ₁₁	.143	.029	.201	.878	.770	230.168**
X ₁₄ , X ₁₃ , X ₁₁ , X ₉	.005	.003	.072	.880	.775	176.407**
a = .316						
R = .880						
R ² = .775						
SE _{est} = .1819						

** มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

จากตาราง 5 พบว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 4 องค์ประกอบ โดยเรียงลำดับจากองค์ประกอบที่มีอิทธิพลมากที่สุดไปหาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X₁₄) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X₁₃) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว (X₁₁) และบุคลิกภาพ (X₉) ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ได้คิดเป็นร้อยละ 77.50 จึงได้นำค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์มาเขียนสมการได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = .316 + .453X_{14} + .190 X_{13} + .143X_{11} + .005X_9$$

สมการพยากรณ์ความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง
เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ในรูปแบบมาตรฐาน

$$Z = .609X_{14} + .198 X_{13} + .201X_{11} + .072X_9$$

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน กับความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. องค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัวและด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร
2. องค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัวและด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้คือ นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2548 จำนวน 210 เป็นนักเรียนชาย 97 คน และนักเรียนหญิง 113 คน ซึ่งใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นแบบสอบถามองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนห้วยวัง ซึ่งแบ่งออกเป็น 8 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ เป็นแบบสอบถามชนิดอัตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของ Likert มี 5 ระดับ จำนวน 17 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8694

ตอนที่ 3 แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ เป็นแบบสอบถามชนิดอัตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของ Likert มี 5 ระดับ จำนวน 52 ข้อ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว เป็นแบบสอบถามชนิดอัตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของ Likert มี 5 ระดับ จำนวน 18 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9076

ตอนที่ 5 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพในโรงเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดอัตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของ Likert มี 5 ระดับ จำนวน 11 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8396

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู เป็นแบบสอบถามชนิดอัตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของ Likert มี 5 ระดับ จำนวน 17 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9082

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เป็นแบบสอบถามชนิดอัตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของ Likert มี 5 ระดับ จำนวน 11 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8042

ตอนที่ 8 แบบสอบถามความรับผิดชอบในการเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดอัตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของ Likert มี 5 ระดับ จำนวน 16 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8712

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปขออนุญาตและขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากผู้อำนวยการโรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 210 ฉบับ ไปเก็บรวบรวมข้อมูลโดยขออนุญาตครูประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ในการแจกแบบสอบถามระหว่างวันที่ 6-10 กุมภาพันธ์ 2549 ได้รับแบบสอบถามคืนมาครบทุกฉบับ

3. ผู้วิจัยคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ ปรากฏว่าสมบูรณ์ทุกฉบับ กล่าวคือ ตอบคำถามครบทุกข้อ แล้วนำมาให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด จากนั้นจึงนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานโดยคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสภาพแวดล้อม ในโรงเรียนกับความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
3. วิเคราะห์องค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้า สรุปได้ดังนี้

1. องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 8 องค์ประกอบ ได้แก่ นักเรียนหญิง (X_2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_4) บุคลิกภาพ (X_9) ความฉลาดทางอารมณ์ (X_{10}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว (X_{11}) ลักษณะทางกายภาพในโรงเรียน (X_{12}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{13}) และ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{14})

2. องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 1 องค์ประกอบ ได้แก่ นักเรียนชาย (X_1)

3. องค์ประกอบที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ อายุของนักเรียน (X_2) ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง (X_3) ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง : ต่ำกว่าปริญญาตรี (X_4) ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง : ปริญญาตรี (X_5) และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง : สูงกว่าปริญญาตรี (X_6)

4. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร มี 4 องค์ประกอบ โดยเรียงลำดับจากองค์ประกอบที่มีอิทธิพลมากที่สุดไปหาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{14}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{13}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว (X_{11}) และบุคลิกภาพ (X_9) ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ได้คิดเป็นร้อยละ 77.50

5. สมการที่สามารถพยากรณ์ความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ

5.1 สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = .316 + .453X_{14} + .190 X_{13} + .143X_{11} + .005X_9$$

5.2 สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = .609X_{14} + .198 X_{13} + .201X_{11} + .072X_9$$

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

1. องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่สาม ของโรงเรียนหอวัง กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 มี 8 องค์ประกอบ ได้แก่ นักเรียนหญิง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ ความฉลาดทางอารมณ์ สัมพันธภาพ

ระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว ลักษณะทางกายภาพในโรงเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ซึ่งสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1.1 นักเรียนหญิงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่สาม ของโรงเรียนหอวัง กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนหญิงมีความรับผิดชอบในการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนหญิงเป็นเพศที่ละเอียดถี่ถ้วน มีความอดทน เชื่อฟังผู้ใหญ่จะถูกอบรมให้อยู่ในกรอบประเพณี ผู้ใหญ่จะปลูกฝังให้รับผิดชอบงานในบ้าน ไม่ได้ออกไปวิ่งเล่นเหมือนเพศชาย นอกจากนี้พัฒนาการด้านร่างกายพัฒนาเร็วกว่าเพศชาย มีร่างกายที่สูงใหญ่เร็วกว่า ทำให้ผู้ปกครองมอบหมายงานและไว้วางใจให้รับผิดชอบงานมากกว่าเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมาร์ท (Smart.1967 : 536-537) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กและสัมพันธภาพที่มีต่อครอบครัว ซึ่งพบว่าความรับผิดชอบนั้นแม้จะเริ่มในวัยเด็กก็ตาม แต่จะพัฒนาการสู่วัยรุ่น จากวัยรุ่นสู่ผู้ใหญ่ซึ่งจากผลการวิจัยอันเดียวกันพบว่าเด็กหญิงจะมีความรับผิดชอบสูงกว่าเด็กชายและงานวิจัยของบัดเตอร์เวิร์ท (วิวัฒน์ รักษาเคน. 2531 ; อ้างอิงจาก Butterworth.1974) ที่ได้ศึกษาความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่านักเรียนหญิงมีความรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ สุจิตร์ ศิริรัตน์ (ขวัญฤดี ขำสอนสัตย์.2542 :26 ; อ้างอิงจาก สุจิตร์ ศิริรัตน์.2522)ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการสร้างแบบสำรวจนิสัยและทัศนคติในการเรียนระดับอุดมศึกษา พบว่า นักศึกษาหญิงมีนิสัยและทัศนคติในการเรียนดีกว่านักศึกษาชาย เนื่องจากเพศหญิงเป็นเพศที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูให้อยู่ในกรอบประเพณีมีแนวโน้มที่จะเชื่อฟังปฏิบัติตามคำสั่งสอน และมีความรับผิดชอบสูงจึงส่งผลให้มีนิสัยและทัศนคติในการเรียนดีไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จรรยา จินศิริเศรษฐ (2546 : 80) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย จำนวน 440 คน พบว่า เพศหญิง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทัศนคติด้านการเรียนภาษาอังกฤษ นิสัยด้านการเรียน ปัจจัยการสนับสนุนการเรียนของผู้ปกครอง บรรยากาศการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ และสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวก กับความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่สาม ของโรงเรียนหอวัง กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความรับผิดชอบในการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนมีความต้องการพัฒนาผลการเรียนของตนให้ดียิ่งขึ้นอีก จึงตั้งใจและเอาใจใส่ในการเรียนเห็นความสำคัญของการเข้าชั้นเรียน และการทำงานที่ได้รับมอบหมายซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ

สบโชค พูลนวม (2523: 22 – 45) ที่ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความซื่อสัตย์กับความรู้สึก
 รับผิดชอบ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัย
 พบว่า ความรู้สึกรับผิดชอบและความซื่อสัตย์ มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
 .05 และเมื่อแยกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีความ
 รับผิดชอบและซื่อสัตย์สูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
 .05

1.3 บุคลิกภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียน
 ช่วงชั้นที่สาม ของโรงเรียนหอวัง กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียน
 ที่มีบุคลิกภาพแบบเอ มีความรับผิดชอบในการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเอ
 เป็นผู้รักความก้าวหน้าจึงทำให้ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความมานะพยายามและมีความกระตือรือร้น
 เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการเรียน ส่งผลให้ความรับผิดชอบในการเรียนดีตามไปด้วย ทำให้นักเรียน
 มีความรับผิดชอบด้านการเรียนดี คือ ทำงานที่ได้รับมอบหมายได้เสร็จตามเวลาที่กำหนด เข้า
 เรียนตรงต่อเวลา เป็นต้น ลักษณะดังกล่าวนี้จะต้องเป็นผู้ที่มีการวางแผน ควบคุมตัวเองได้ ส่งผลให้มี
 ความรับผิดชอบดีตามไปด้วยซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไคว์เวอร์และไวนด์เนอร์ (สุวารินทร์ วจน
 ขจรภาลัย. 2547 : 28 ; อ้างอิงจาก Kleiwer and Weidner.1987) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ลักษณะ
 บุคลิกภาพแบบเอ โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง เป็นเด็กชายจำนวน 32 คนและเด็กหญิงจำนวน 41 คน มีอายุ
 ระหว่าง 9 -12 ปี โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นบุคลิกภาพแบบเอ และแบบบี ผลการวิจัยพบว่าเด็กที่
 มีบุคลิกภาพแบบเอมีความรับผิดชอบในตนเองมากกว่าและมีความพยายามเพื่อให้ประสบ
 ความสำเร็จมากกว่าบุคลิกภาพแบบบี

1.4 ความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการเรียนของ
 นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า
 นักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับที่เหมาะสม มีความรับผิดชอบในการเรียนมาก เมื่อ
 พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่านักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีอยู่ในระดับที่เหมาะสม มีความ
 รับผิดชอบในการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนมีความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความ
 ต้องการของตนเองอย่างเหมาะสม ไม่แสดงความก้าวร้าวรวมทั้งเข้าใจ รับรู้ความต้องการของตนเอง
 ตลอดจนสามารถจัดการกับอารมณ์ของตนเองได้อย่างเหมาะสมเพื่อดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมี
 ความสุข นักเรียนที่มีความสามารถในการรู้จักเห็นอกเห็นใจผู้อื่นนั้น เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนใน
 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เนื่องจากนักเรียนมีสังคมในกลุ่มเพื่อน นักเรียนที่มีความรับผิดชอบต่อ

ส่วนรวมอยู่ในระดับที่เหมาะสมนับเป็นสิ่งสำคัญเช่นกัน หากนักเรียนตระหนักและเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวมก็สามารถเป็นนักเรียนที่ดีได้

นักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งอยู่ในระดับที่เหมาะสม มีความรับผิดชอบในการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนรู้จัก เข้าใจ รู้ความต้องการของตนเองและมีแรงจูงใจในตนเองที่จะเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นให้ประสบผลสำเร็จในการเรียน อีกทั้งนักเรียนควรมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น เช่น ครู อาจารย์ เพื่อนร่วมห้อง รวมทั้งต้องมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนรุ่นพี่และเพื่อนรุ่นน้องด้วย

นักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขอยู่ในระดับที่เหมาะสม มีความรับผิดชอบในการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนมีความภาคภูมิใจในตนเอง มองเห็นคุณค่าและรับรู้ความสำคัญของตนเองและการเรียน นักเรียนมีความพอใจในชีวิตปัจจุบันที่เป็นอยู่และมีความสงบทางใจไม่รู้สึกที่ต้องแข่งขันแย่งชิงอะไรกับใครๆ ทำให้นักเรียนมีความสุขในการดำเนินชีวิตประจำวันและพร้อมที่จะเรียนได้อย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โอห์ม (Ohm, Paul John, 1998) ได้ทำการศึกษาเรื่องเชาวน์อารมณ์ในฐานะความฉลาดชนิดหนึ่งซึ่งมีผลต่อความสำเร็จในการเรียนเพื่อสนับสนุนสถาบันการศึกษานำเชาวน์อารมณ์มาใช้ในการเรียนการสอนจากการศึกษาพบว่า ทักษะทางอารมณ์ที่ดีกับความสำเร็จทางการเรียนและความสำเร็จของบุคคลมีความสัมพันธ์กัน

1.5 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพกับสมาชิกในครอบครัวดี มีความรับผิดชอบในการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะ ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวเป็นความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกัน การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เข้าใจเห็นอกเห็นใจกันจะเป็นองค์ประกอบที่เกื้อหนุนให้นักเรียนตั้งใจเรียนและรับผิดชอบในการเรียนได้ดี มีความกระตือรือร้นใฝ่รู้ใฝ่เรียน เอาใจใส่การเรียนขยันอ่านหนังสือ ทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถและส่งงานตรงตามเวลาที่กำหนด และเกิดความสุขในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กมลวัฒน์ วันวิชัย (2545:83) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบด้านการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ กรุงเทพมหานคร พบว่า การที่ผู้ปกครองให้ความรัก ความเอาใจใส่ห่วงใย ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาเมื่อมีปัญหา จะทำให้นักเรียนมีความสุขและมีกำลังใจในการเรียน สามารถเป็นแรงผลักดันให้ตั้งใจเรียน มีความรับผิดชอบในการเรียนดี และประสบความสำเร็จในการเรียน

1.6 ลักษณะทางกายภาพทางการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

แสดงว่า นักเรียนที่เรียนอยู่ในพื้นที่ที่มีลักษณะทางกายภาพดี มีความรับผิดชอบในการเรียนมาก ทั้งนี้ เพราะ บรรยากาศในชั้นเรียนดี ห้องเรียนมีขนาดพอเหมาะกับจำนวนนักเรียน สถานที่เรียนมีความพร้อมทางอุปกรณ์อำนวยความสะดวกและสื่อประกอบการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนมากขึ้น และสื่อการเรียนทันสมัย ส่งผลให้นักเรียนมีความสุข จึงทำให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการเข้าชั้นเรียน และการทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย เนื่องจากนักเรียนเห็นว่านักเรียนสามารถประสบความสำเร็จในการเรียนได้การใช้สื่อและเทคโนโลยีต่างๆ ในการค้นคว้าหาความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับที่ ฟลิปโป (กรรณภรณ์ ดวงแจ่มกาญจน์. 2541 : 32; อ้างอิงจาก Flippo.1996) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ คือ ความผูกพันในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ซึ่ง บราวน์และโคห์น (Browne and Cohn.1968:58) กล่าวถึง ลักษณะความรับผิดชอบว่า คือ ความคิดริเริ่ม ความไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคการทำงานอย่างแข็งขันมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความปรารถนาที่จะทำงานให้ดีกว่าเดิม ผู้ที่มีความรับผิดชอบต้องเป็นผู้ที่สามารถปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย มีความซื่อสัตย์สุจริตและตรงต่อเวลา

1.7 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีความสัมพันธ์กับครูดี มีความรับผิดชอบทางการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีความสัมพันธ์กับครูดี จะมีทัศนคติที่ดีต่อครู ตั้งใจเรียน เอาใจใส่ต่อการเรียน และครูก็ให้ความรักและเอาใจใส่นักเรียน ทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการเรียนดี คือทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความละเอียดรอบคอบ ส่งงานตรงตามเวลาที่กำหนด พยายามปรับปรุงแก้ไขงานของตนเองให้ดีขึ้น และเข้าห้องเรียนตรงเวลา ดังที่ พรณี ข. เจริญจิต (2538:253) ได้กล่าวถึง สัมพันธภาพระหว่างครูประจำชั้นกับนักเรียนว่า ครูมีหน้าที่สร้างบรรยากาศที่ดีขึ้นในชั้นเรียนบรรยากาศในชั้นเรียนควรมีลักษณะผ่อนคลาย ไม่ตึงเครียด ให้เด็กรู้สึกว่าเป็นสถานที่ปลอดภัยสำหรับเขา พยายามมองสถานการณ์ต่างๆ ตามที่เด็กมอง อย่าเห็นว่าความกลัว ความวิตกกังวล ของเด็กเป็นเรื่องไร้สาระ การสอนจึงไม่ควรบังคับให้เด็กต้องทำ แต่ควรให้มีบรรยากาศแห่งความอบอุ่น ปลอดภัย ซึ่งจะช่วยให้เด็กตั้งใจเรียน และสอดคล้องกับการศึกษาของ บุปผา ประทีปทอง (2542 : 83) ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการเรียนวิชาดนตรี – นาฏศิลป์ของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร พบว่า นิสัยทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนและสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อการเรียนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

1.8 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนดี มีความรับผิดชอบทางการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนดี จะให้ความสำคัญกับเพื่อนในเรื่องของการสนับสนุนการเรียน ้วยรุ่นเป็นวัยที่กำลังติดเพื่อน ดังที่ จินตนา ยูนิพันธ์ (2527:61) ได้กล่าวว่า กลุ่มเพื่อนเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการเรียนการสอนอย่างเห็นได้ชัด ทั้งนี้เพราะในโรงเรียนจะมีการรวมตัวหรือจับกลุ่มกันของนักเรียน ซึ่งลักษณะของกลุ่มเหล่านี้ มีผลต่อแรงจูงใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ถ้ากลุ่มเพื่อนมีบรรยากาศที่เป็นกันเอง เข้าอกเข้าใจกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นักเรียนมีแนวโน้มที่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี ซึ่งมีผลให้วินัยในตนเองดีตามไปด้วย การที่ความสัมพันธ์กับเพื่อนดีจะช่วยสนับสนุนในเรื่องการเรียน ให้มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของบทเรียนมากยิ่งขึ้น และช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำความเข้าใจบทเรียนเมื่อไม่เข้าใจ และมีความรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดความสำเร็จด้านการเรียน

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่สามของโรงเรียนหอวัง กรุงเทพมหานคร ที่ระดับนัยสำคัญ .01 มี 1 องค์ประกอบ ได้แก่ นักเรียนชาย (X_1) ซึ่งสามารถอภิปรายได้ดังนี้

นักเรียนชายมีความสัมพันธ์ทางลบกับความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนนักเรียนชายมีความรับผิดชอบในการเรียนน้อย ทั้งนี้เพราะนักเรียนชายอยู่ในวัยรุ่นจึงสนใจกับสิ่งแวดล้อมต่างๆ เช่น การคบเพื่อนต่างเพศ เล่นเกมคอมพิวเตอร์จึงมองเรื่องการเรียนรู้เป็นสิ่งที่น่าเบื่อหน่าย และพยายามที่จะหลีกเลี่ยงเช่น ไม่ส่งงานตามที่กำหนด ไม่เข้าห้องเรียน ทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างไม่ตั้งใจ และสนใจเพื่อนมากกว่าที่จะสนใจในการเรียน หากนักเรียนไม่รู้จักบังคับตนเอง จะทำให้นักเรียนไม่มีความรับผิดชอบในการเรียน คือ ไม่มีความกระตือรือร้น ไม่เอาใจใส่การเรียน ขาดเรียนบ่อย แบ่งเวลาการเรียนไม่เหมาะสม ไม่ทำการบ้านหรือส่งงานตามเวลา

3. องค์ประกอบที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่สามของโรงเรียนหอวัง กรุงเทพมหานคร คือ อายุ (X_3) ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง (X_5) ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง : ต่ำกว่าปริญญาตรี (X_6) ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง : ปริญญาตรี (X_7) และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง : สูงกว่าปริญญาตรี (X_8) ซึ่งสามารถอภิปรายได้ดังนี้

3.1 อายุ นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง ไม่มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง กรุงเทพมหานคร แสดงว่า นักเรียนที่มีอายุมากกว่า 14

ปี บางคนมีความรับผิดชอบในการเรียนน้อย ทั้งนี้เพราะนักเรียนในช่วงชั้นที่สามนี้ บางคนอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนกลาง จึงสนใจความเปลี่ยนแปลงในร่างกายและเพศตรงข้าม ยังไม่รู้จักการควบคุมยับยั้งใจตนเอง ไม่มีความกระตือรือร้น เห็นความสำคัญของการสนุกสนานในพูดคุยกับเพื่อนและเพศตรงข้าม ให้ความสนใจกับสิ่งแวดลอมมากกว่าสนใจการเรียน จึงทำให้นักเรียนไม่มีความรับผิดชอบในการเรียน

นักเรียนที่มีอายุมากกว่า 14 ปีบางคนมีความรับผิดชอบในการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีอายุมากกว่า 14 ปี บางคน อยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนกลาง จึงรู้สึกอายเพื่อนเมื่อถูกต่อว่าหรือตำหนิ และภูมิใจเมื่อได้รับคำชมเชยจากผู้อื่น ทำให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการเรียน มีความตั้งใจและเอาใจใส่การเรียน ขยันอ่านหนังสือและทบทวนบทเรียน เห็นความสำคัญของการเข้าเรียนในชั้นเรียน รวมถึงพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างละเอียดรอบคอบและปรับปรุงแก้ไขงานให้ดีขึ้นอย่างสม่ำเสมอ หรือได้รับการเลี้ยงดูให้อยู่ในระเบียบวินัย ฝึกให้มีความรับผิดชอบในตนเอง จึงมีความมุ่งมั่น ตั้งใจเรียนสูงสนใจใฝ่รู้ มีการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เกิดการเรียนรู้ที่ดีมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่เหมาะสมได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สินีนาฏ สุทธิจินดา (2543 : 31) ที่กล่าวว่า การพัฒนาวินัยในตนเองจะต้องทำ ตั้งแต่วัยทารก ซึ่งเด็กควรได้รับความอบอุ่นในครอบครัว อันเป็นการตอบสนองต่อความต้องการของเขา และทำให้เด็กเกิดความมั่นคงทางอารมณ์อันจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อมได้อย่างมีเหตุผลสามารถใช้แรงจูงใจทางจริยธรรมมาเป็นแนวเสริมในการควบคุมตนเองหรือในการเกิดวินัยในตนเองอย่างมั่นคง

3.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง ไม่มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง กรุงเทพมหานคร แสดงว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองมีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำบางคน มีความรับผิดชอบในการเรียนน้อย ทั้งนี้เพราะมีภาระความรับผิดชอบต่อครอบครัว ในด้านการดูแลสมาชิกในครอบครัว นักเรียนต้องมีภาระที่ต้องดูแลมาก จึงมีเวลาที่จะรับผิดชอบการเรียนได้ไม่เต็มที่ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยที่พบว่าฐานะทางเศรษฐกิจต่างกันมีความรับผิดชอบทางการเรียนแตกต่างกัน คือ ถาวรสินและคนอื่นๆ (นลินี ธรรมอำนวนยสุข. 2541 : 64; อ้างอิงจาก Gamison and Others. 1964) ที่ได้ทำการศึกษาถึงองค์ประกอบอันมีผลต่อการเรียนของนักเรียนพบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อการเรียนของนักเรียนมาก เด็กที่มาจากครอบครัวฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำย่อมขาดประสบการณ์ต่างๆ ในอันที่จะส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ทำให้เด็กเกิดปัญหาอันเป็นอุปสรรคต่อการเรียนได้

นักเรียนที่ผู้ปกครองมีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำบางคน มีความรับผิดชอบในการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนต้องช่วยผู้ปกครองดูแลเอาใจใส่ครอบครัวในเรื่องต่างๆ เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของผู้ปกครอง ทำให้นักเรียนนำสิ่งต่างๆ ในความรับผิดชอบต่อครอบครัวมาใช้ในการเรียนทำให้มีความรับผิดชอบในการเรียน

3.3 ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง : ต่ำกว่าปริญญาตรี ไม่มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง กรุงเทพมหานคร แสดงว่า

นักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีบางคนมีความรับผิดชอบในการเรียนน้อย ทั้งนี้เพราะจากการสัมภาษณ์นักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีบางคนคิดว่า เมื่อเรียนหนังสือจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นแล้วจะต้องช่วยผู้ปกครองทำการค้าขายที่บ้าน ไม่ได้เรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและระดับอุดมศึกษา อีกทั้งผู้ปกครองไม่เล็งเห็นความสำคัญของการศึกษา จึงทำให้นักเรียนไม่สนใจการเรียนเท่าที่ควร และไม่ตั้งใจเรียน เพราะไม่ได้เรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น

นักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีบางคนมีความรับผิดชอบในการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีบางคนคิดว่า ตนเองอาจจะได้รับการยอมรับจากครูและเพื่อนน้อยจึงพยายามตั้งใจเรียนเพื่อให้เกิดการยอมรับจากครูและเพื่อน มีความขยันขันแข็งและกระตือรือร้นในการเรียน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค และปรารถนาที่จะเรียนหนังสือให้สูงกว่าผู้ปกครอง

ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง : ปริญญาตรี ไม่มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง กรุงเทพมหานคร แสดงว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาระดับปริญญาตรีบางคนมีความรับผิดชอบในการเรียนน้อย ทั้งนี้เพราะจากการสัมภาษณ์นักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาระดับปริญญาตรีบางคน สนับสนุนด้านการเรียนให้กับนักเรียนมากเกินไป ด้วยเล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาและมีความต้องการให้นักเรียนสามารถสอบเอนทรานซ์เข้าเรียนในมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงได้เหมือนผู้ปกครอง จึงส่งเสริมให้นักเรียนไปเรียนกวดวิชาตามสถาบันต่างๆ จึงทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายและเหนื่อยล้า ขาดความสนใจในการเรียน ขาดความกระตือรือร้น ไม่ทำการบ้านส่งและไม่สนใจการเรียน

นักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาระดับปริญญาตรีบางคนมีความรับผิดชอบในการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะจากการสัมภาษณ์ นักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาระดับปริญญาตรีบางคน ผู้ปกครองให้ความเอาใจใส่และสนับสนุนในด้านการเรียนอย่างเต็มที่ และสอนการบ้านเมื่อนักเรียนไม่เข้าใจได้ จึงทำให้นักเรียนสามารถฟันฝ่าอุปสรรคในการเรียนในบทเรียนที่ยาก โดยมีผู้ปกครองช่วยเป็นกำลังใจและเปรียบเสมือนครูให้กับนักเรียนอีกด้วย ทำให้นักเรียนมีความมั่นใจและไม่ทอดทิ้งในการทำงานส่งครูให้ทันตามกำหนด

ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง : สูงกว่าปริญญาตรี ไม่มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง กรุงเทพมหานคร แสดงว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีบางคนมีความรับผิดชอบในการเรียนน้อย ทั้งนี้เพราะ

จากการสัมภาษณ์ นักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีบางคน สนับสนุนด้านการเรียนให้กับนักเรียนมากเกินไป ด้วยเล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาและมีความต้องการให้นักเรียนสามารถสอบเอนทรานซ์ เข้าเรียนในมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงได้เหมือนผู้ปกครอง จึงส่งเสริมให้นักเรียนไปเรียนกวดวิชาตามสถาบันต่างๆ จึงทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายและเหนื่อยล้า ขาดความสนใจในการเรียน ขาดความกระตือรือร้น ไม่ทำการบ้านส่งและไม่สนใจการเรียน อีกเหตุผลหนึ่งคือ ผู้ปกครองมีภาระหน้าที่การงานมากจนไม่มีเวลาดูแลทบทวนการเรียนของนักเรียน ปล่อยให้เรียนด้วยภาระหน้าที่ที่มีมาก นักเรียนจึงขาดความกระตือรือร้นในการเรียน เห็นความสำคัญของการสนุกสนานในพูดคุยกับเพื่อนและเพศตรงข้าม ให้ความสนใจกับสิ่งแวดล้อมมากกว่าสนใจการเรียน จึงทำให้นักเรียนไม่มีความรับผิดชอบในการเรียน

นักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีบางคนมีความรับผิดชอบในการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะ ผู้ปกครองให้ความเอาใจใส่และสนับสนุนในด้านการเรียนอย่างเต็มที่ และสอนการบ้านเมื่อนักเรียนไม่เข้าใจได้ จึงทำให้นักเรียนสามารถฟันฝ่าอุปสรรคในการเรียนในบทเรียนที่ยาก โดยมีผู้ปกครองช่วยเป็นกำลังใจและเปรียบเสมือนครูให้กับนักเรียนอีกด้วย ทำให้นักเรียนมีความมั่นใจและไม่ทอดทิ้งในการทำงานส่งครูให้ทันตามกำหนด

4. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 4 องค์ประกอบ โดยเรียงลำดับจากองค์ประกอบที่มีอิทธิพลมากที่สุดไปยังองค์ประกอบที่มีอิทธิพลน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน(X_{14}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู(X_{13}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว(X_{11}) และบุคลิกภาพ (X_9) อภิปรายได้ดังนี้

4.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับที่หนึ่ง แสดงว่า นักเรียนที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนดีทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนดีจะให้การช่วยเหลือด้านการเรียนซึ่งกันและกัน ทำให้นักเรียนตั้งใจเรียนและเห็นความสำคัญของการเข้าชั้นเรียน

ดังนั้นความใกล้ชิดสนิทสนมในกลุ่มเพื่อน การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ย่อมส่งผลทางบวกต่อความรับผิดชอบในการเรียน คือ ทำให้นักเรียนเข้าห้องเรียนตรงต่อเวลา ทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างละเอียดรอบคอบ และส่งงานตามกำหนดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เดอคอสเตอร์ (Decoster, 1971:5789-A) ศึกษาความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนของนักเรียนมัธยมพบว่า นักเรียนที่มีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียน มีแนวโน้มของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนต่ำ ดังนั้น เพื่อนมีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบในการเรียน เพราะเพื่อนจะสนับสนุนและช่วยเหลือซึ่ง

กันละกันในทุกๆเรื่อง เช่น เรื่องการเรียน ช่วยอธิบายในบทเรียนที่เพื่อนยังไม่เข้าใจหรือการเตรียมตัวสอบ การเข้าชั้นเรียนตรงเวลา การส่งงานครู การทำรายงาน เป็นต้น

4.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับที่สอง แสดงว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพกับครูดีทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะ การที่ครูมีความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน โดยการให้ความรัก เอาใจใส่ ยอมรับฟังความคิดเห็นเป็นกันเอง ให้คำปรึกษาทั้งการเรียนและการดำเนินชีวิต รวมทั้งการประพฤติดนอย่างถูกต้องเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีนั้นจะทำให้นักเรียนมีวินัยในตนเองดี ดังที่ พรเพ็ญ สุวรรณเดชา (2533 : 15) กล่าวถึงการเสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนในทางที่ดีแล้ว จะช่วยให้นักเรียนมีพฤติกรรมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปตามจุดมุ่งหมาย ซึ่งการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันได้มุ่งเน้นให้นักเรียนแสดงออกในทางที่ถูกต้อง และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ ดังนั้นการให้ความสำคัญต่อปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน จึงเป็นแนวทางในการจัดสภาพการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสมกับสภาพการศึกษาในปัจจุบันมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ นุปผา ประทีปทอง (2542 : 83) ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการเรียนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร พบว่า นิสัยทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อการเรียนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ดังนั้น ครูที่ให้ความรักความเอาใจใส่นักเรียน ให้ความใกล้ชิดเป็นกันเองกับนักเรียน ให้การยอมรับการยกย่องชมเชย จะสร้างสัมพันธภาพที่ดีให้แก่ นักเรียน ทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อครู มีกำลังใจในการเรียน มีความกระตือรือร้น ตั้งใจและเอาใจใส่การเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการเรียน

4.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับที่สาม แสดงว่า นักเรียนมีความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวดี ทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะ ความรักใคร่ผูกพันในครอบครัวเป็นรากฐานความสุขของชีวิต เป็นรากฐานของความเป็นปึกแผ่นแห่งสังคมและประเทศชาติบ้านเมืองและของโลกในที่สุด ชีวิตของสังคมย่อมเริ่มต้นมาจากครอบครัว ถ้าครอบครัวแตกแยกหรือขาดความผูกพันรักใคร่ต่อกัน ชีวิตในสังคมก็จะแตกแยกประจวบตามตัว ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมตามมาในที่สุด (ฝน แสงสิงแก้ว.2524 :35-36) นักเรียนที่มีสัมพันธภาพกับสมาชิกในครอบครัวดีย่อมส่งผลต่อความรับผิดชอบ กล่าวคือ เมื่อนักเรียนมีปัญหาจะระบายออกกับสมาชิกในครอบครัวหรือขอคำปรึกษา ในการแก้ปัญหา ทำให้นักเรียนเกิดความมั่นใจในตนเองและกล้าเผชิญต่ออุปสรรคในการเรียน ซึ่งส่งผลต่อความรับผิดชอบในการเรียนด้วย เช่น การส่งงานตามกำหนด การเข้า

ชั้นเรียนตามเวลา การรับผิดชอบงานที่ครูมอบหมาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิพนธ์ คันทเสรี (2528:40-44) ที่ศึกษาเกี่ยวกับสัมพันธภาพในครอบครัว พบว่าครอบครัวที่ขาดมนุษยสัมพันธ์ระหว่าง พ่อและแม่มีผลร้ายต่อจิตใจลูกๆมากที่สุด ลูกจะขาดความรักจากพ่อแม่ ถ้าพ่อแม่ทะเลาะกัน มีแต่ ความทุกข์ ไม่มีความรักความอบอุ่นที่จะแบ่งปันให้แก่ลูก แต่ถ้าพ่อแม่รักกันดีมีความสุขก็จะมี ความรักเปี่ยมล้นสำหรับลูกด้วย ลูกที่เติบโตมาจากครอบครัวที่แตกแยกในความสัมพันธ์ย่อมจะมี บุคลิกภาพและสุขภาพจิตที่มีปัญหาในตนเองและผู้อื่น ดังนั้น สมาชิกในครอบครัวที่ให้ความรักความ อบอุ่น ความเอาใจใส่ให้กำลังใจเข้าอกเข้าใจมีความใกล้ชิดกับนักเรียน และให้การสนับสนุนแก่นักเรียน จะสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสมาชิกในครอบครัวกับนักเรียน ทำให้นักเรียนมีความสุขมี กำลังใจในการเรียน มีความกระตือรือร้น ตั้งใจและเอาใจใส่การเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีความ รับผิดชอบในการเรียน

4.4 บุคลิกภาพมีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับที่ดี แสดงว่า นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเอ ทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการเรียน มาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเอ จะรักความก้าวหน้าชอบฟันฝ่าอุปสรรค ชอบทำงานให้ ประสบความสำเร็จ มีความมานะพยายามและมีความกระตือรือร้นในการเรียนทำให้นักเรียนมีความ รับผิดชอบในการเรียนดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชวาทซ์ และคนอื่นๆ (ปิยาภรณ์ กิจอุดม ทรัพย์.2539:24 ; อ้างอิงจาก Schwartz and others. 1986) ได้ศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมของบุคคล ที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบเอ และบุคลิกภาพแบบบี ที่ประสบความสำเร็จในสถานการณ์ที่ไม่เคยมี ผู้ใดประสบความสำเร็จเลย และในสถานการณ์ที่มีบางคนประสบความสำเร็จ ผลการศึกษาพบว่า คนที่มีบุคลิกภาพแบบเอ มีความมุ่งหวังความสำเร็จในสถานการณ์ที่มีโอกาสประสบความสำเร็จ แต่ จะไม่เอาตัวเองไปผูกมัดกับงานที่ตนเองไม่มีโอกาสประสบความสำเร็จ ดังนั้น บุคลิกภาพแบบเอ จึง ส่งผลให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนสูงมากกว่านักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบบี เพราะ นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเอ จะมีความกระตือรือร้นที่จะแสวงหาความสำเร็จ พร้อมทั้งจะเผชิญ ปัญหาและอุปสรรค จึงมีความรับผิดชอบในตนเองสูง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถใช้เป็นแนวทางให้ผู้บริหาร ครูอาจารย์ ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ได้ทราบว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลและสามารถพยากรณ์ความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่สาม โรงเรียนหอวัง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เรียงลำดับจากองค์ประกอบที่มีอิทธิพลมากที่สุดไปยังองค์ประกอบที่มีอิทธิพลน้อยที่สุด มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน(X_{14}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{13}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว(X_{11}) และบุคลิกภาพ(X_9) เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางนโยบายส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการเรียน เพื่อให้นักเรียนประสบความสำเร็จทางการเรียนต่อไป ดังนี้

1.1 เนื่องจากองค์ประกอบด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนสามารถพยากรณ์ความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนได้ดีที่สุด ดังนั้น ครูและผู้บริหารโรงเรียนควรจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ รวมถึงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสัมพันธภาพที่ดีระหว่างเพื่อน การปฏิบัติตนต่อเพื่อนอย่างเหมาะสม การช่วยเหลือและสนับสนุนเพื่อนในทางที่ถูกต้อง เพื่อให้นักเรียนมีความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อน ควบคู่กับการพัฒนาความรับผิดชอบของตนเองและเพื่อน

1.2 เนื่องจากองค์ประกอบด้านสัมพันธภาพระหว่างระหว่างนักเรียนกับครู สามารถพยากรณ์ ความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนได้ดีเป็นอันดับที่ 2 ดังนั้น ครูและผู้บริหารโรงเรียนควรจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ รวมถึงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับครู การปฏิบัติตนต่อครูอย่างเหมาะสม การเคารพครู เพื่อให้นักเรียนมีความสัมพันธ์อันดีกับครู ควบคู่กับการพัฒนาความรับผิดชอบของตนเอง

1.3 เนื่องจากองค์ประกอบด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัวสามารถพยากรณ์ ความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนได้ดีเป็นอันดับที่ 3 ดังนั้น ครูและผู้บริหารโรงเรียนควรจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลในครอบครัว รวมถึงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว การปฏิบัติตนต่อสมาชิกในครอบครัวอย่างเหมาะสม เพื่อให้นักเรียนมีความสัมพันธ์อันดีกับสมาชิกในครอบครัว ควบคู่กับการพัฒนาความรับผิดชอบของตนเอง

1.4 เนื่องจากองค์ประกอบด้านบุคลิกภาพสามารถพยากรณ์ ความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนได้ดีเป็นอันดับที่ 4 ดังนั้น ครูและผู้บริหารโรงเรียนควรจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ รวมถึงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบุคลิกภาพ ฝึกอบรมบุคลิกภาพของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนมีบุคลิกภาพที่ดีควบคู่กับการพัฒนาความรับผิดชอบของตนเอง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษา องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในโรงเรียนเอกชน และนำมาเปรียบเทียบกัน เพื่อทราบความแตกต่างระหว่าง องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนที่เรียนโรงเรียนกรุงเทพมหานครและโรงเรียนเอกชน

2.2 ควรศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนในระดับการศึกษาอื่นๆ เช่น ช่วงชั้นที่ 1 ช่วงชั้นที่ 2 ช่วงชั้นที่ 4 และอุดมศึกษา เป็นต้น

2.3 ควรศึกษาองค์ประกอบด้านอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 เช่น ทศนคติต่อการเรียน ลักษณะมุ่งอนาคต ความสนใจและความถนัดของนักเรียน เป็นต้น

2.4 ควรนำตัวพยากรณ์ด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว และบุคลิกภาพ ไปพัฒนาให้มากขึ้น เพื่อทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนมากยิ่งขึ้น โดยใช้เทคนิคต่างๆทางจิตวิทยา เช่น การปรับพฤติกรรม กลุ่มสัมพันธ์ เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ การุณ.(2547). ความสัมพันธ์ระหว่างความเครียดกับความรับผิดชอบต่อด้านการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสามเสนนอก กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- กมลวัฒน์ วันวิชัย.(2545).ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนวัดอัมพรสวรรค์ กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- กรมวิชาการและคณะกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด แนวทางสู่การปฏิบัติ.พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมสามัญศึกษา.กระทรวงศึกษาธิการ.หน่วยศึกษานิเทศก์.(2526). ชุดการเรียนการสอนปลูกฝังและการสร้างค่านิยมพื้นฐานเรื่องความรับผิดชอบต่อ. กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ.กรมศาสนา.(2521). ศีลธรรมและวัฒนธรรมไทย กรุงเทพฯ : กรมศาสนา.
- กิ่งแก้ว อัดถาการ.(2524). "ทำไมต้องมีวินัย" มนุษย์ศาสตร์ปริทรรศน์. 3(1) : 15- 19.
- กันยา สุวรรณแสง.(2536). การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว. กรุงเทพฯ; ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.ถ่ายเอกสาร.
- กรมสุขภาพจิต.(2543). คู่มือความฉลาดทางอารมณ์. กรุงเทพฯ : กระทรวงสาธารณสุข.
- กรมสุขภาพจิต.(2544). คู่มือความฉลาดทางอารมณ์(ฉบับปรับปรุง). นนทบุรี:โรงพิมพ์ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรรณาภรณ์ ดวงแจ่มกาญจน์.(2541). การเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมที่มีต่อความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเซนต์ดอมินิก กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- กาญจนา ปราบพล. (2532). การทดสอบและการประเมินผลสำหรับครูผู้สอนภาษา.กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.ถ่ายเอกสาร.
- กาญจนา ศรีสังวาลย์.(2547). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษที่สอนโดยครูชาวต่างชาติของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม เขตสาทร กรุงเทพมหานคร.สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- กุลวรรณ วิทยาางศุจ.(2526). *ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวกับการปรับตัว*.
 ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนคริน
 ทรวโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- “ชัชวณฤดี ชำชนสตัย.(2542). *การศึกษาพฤติกรรมความรับผิดชอบของนักศึกษา*
 มหาวิทยาลัยมหิดล.ปรินญานิพนธ์ กศ.ม กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
 วโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,สำนักงาน.(2539).*สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนา*
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540-2544. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการ
 พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.นายกรัฐมนตรี.
- คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, สำนักงาน. (2525). *เค้าโครงคู่มือปลูกฝังและเสริมสร้างค่านิยม*.
 กรุงเทพฯ: กองวิจัยและวางแผนกระทรวงศึกษาธิการ. ถ่ายเอกสาร.
- คำนิง อยู่เลิศ.(2541). *ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนชั้น*
มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดเศวตฉัตร เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร.สารนิพนธ์ กศ.ม.
 (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จรรยา สุวรรณทัตและดวงเดือน พันธุนาวิน.(2521). *พฤติกรรมศาสตร์ เล่ม 1 : พื้นฐานความเข้าใจ*
ทางจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- จรรยา เกษศรีสังข์. (2537). *วิธีเผชิญปัญหาของนักเรียนนายร้อยตำรวจ*.ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.
 (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่าย
 เอกสาร.
- จอม ชุ่มช่วย. (2540). *ความฉลาดทางอารมณ์, วารสารการศึกษาปฐมวัย*.กรุงเทพฯ.
- จิราภรณ์ เมืองพรวน.(2538). *ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อรายวิชาวรรณคดีมรดกของ*
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียนโดยใช้บทเพลงและไม่ใช้บทเพลง. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
 เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- จิราภา สุทธานุกุล. (2533). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านภูมิหลังทางครอบครัว*
และด้านตัวนักเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบทสนทนา. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก
 : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก. ถ่ายเอกสาร.
- จินตนา ยูนิพันธ์.(2527). *การเรียนการสอนทางการพยาบาล*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาพยาบาลศึกษา.
 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.ถ่ายเอกสาร.

- จุฑาภรณ์ กมลชัย วงศ์คำดี. (2544) การศึกษามลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความ
 รับผิดชอบของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี. ปรินญา
 นิพนธ์ กศ.ม. :กระทรวงศึกษาธิการ เขตดุสิต กรุงเทพฯ.
- ✓ จุริรัตน์ นันทย์ทวีกุล.(2538). การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะความรับผิดชอบของนักเรียนชั้น
 มัธยมศึกษาปีที่ 1 ในกรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.(การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ:
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จรรยา สุภาพ.(2520). แบบเรียนสังคมศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ฉลอง พิรมย์รัตน์.(2521). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : ประจักษ์การพิมพ์.
- ชนนุช วงศ์รัตนะ.(2541). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอน
 ปลาย โรงเรียนกุนนที่รุทรารามวิทยาคม กรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการ
 แนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชนพูนุช พงษ์ศิริ.(2535). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลในการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยของ
 นักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะ
 แนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชีวันฉวี นิจนตร.(2526). สภาพเชิงจิตวิทยาในโรงเรียนกับสุขภาพจิตของนักเรียนวัยรุ่นในเขต
 กรุงเทพฯ.5. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
 ถ่ายเอกสาร.
- ชำนาญ นิสารรัตน์.(2524). หนังสือแบบเรียนสังคมศึกษา ส402 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. กรุงเทพฯ : ไทย
 วัฒนาพานิช.
- เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์.(2520). การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษา
 และจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงหทัย แสงวิริยะ. (2544). ผลการใช้แผนการสอนแบบ 4MAT ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 ความรับผิดชอบ และเจตคติต่อการเรียน ในหน่วยการเรียนรู้เรื่องประชากรศึกษาและการทำมาหา
 กิน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ✓ ทศนีย์ จิตตชีนมีชัย.(2548). องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความมีวินัยในตนเองด้านการเรียน ของ
 นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. สารนิพนธ์ กศ.ม.
 (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เทอดศักดิ์ เดชคง. (2542). ความฉลาดทางอารมณ์. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติ
 ชน.

- ธาราวดี อติมานนท์.(2548). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวในการเรียนหลักสูตรพยาบาลศาสตรของ
นักศึกษาพยาบาล คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล.สารนิพนธ์
กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่าย
เอกสาร.
- ธเนศ ชำเกิด.(2533). "การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียน", วารสารมิตรครู .9(30):4
- ธิดิมา จักรเพชร.(2544) "ผลของชุดการแนะแนวที่มีต่อการมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 1 โรงเรียนสุเหร่าแสนแสบ กรุงเทพมหานคร.สารนิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- นพรัตน์ ศุทธิถก. (2546). ผลของกิจกรรมนันทนาการที่มีต่อการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ ของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบางพลีราษฎร์บำรุง จังหวัดสมุทรปราการ. ปรินญานิพนธ์
วท.ม. กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- นภาดล กวนะวิเชียร.(2540). การศึกษาค่านิยมด้านความรับผิดชอบของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้นที่ได้รับการสร้างเสริมด้วยกระบวนการที่พัฒนาตามแนวคิดของ ไอเซ็นและแรทส์.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- นลินี ธรรมอำนวยสุข.(2541). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเครียดในการเรียนของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษา โรงเรียนกีฬาจังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดกรมพลศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี.ปรินญา
นิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ถ่ายเอกสาร.
- นารี โนภิระ.(2536). ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพของครูประจำชั้นกับนักเรียนและสุขภาพจิต
ของนักเรียนชาวเขาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- นิพนธ์ แจ้งเอี่ยม.(2524) จิตวิทยาสังคม.กรุงเทพ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- ปาริชาติ ภิรมย์เอี่ยม.(2547). องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่
2 โรงเรียนผ่องสุวรรณวิทยา ลำลูกกา ปทุมธานี.ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา)
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- การดี ศรีทอง.(2543) ผลการใช้โปรแกรมฝึกกิจกรรมเชิงจิตวิทยา เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบต่อการ
การศึกษาเล่าเรียนของนักศึกษา วิทยาลัยพลศึกษา มหาสารคาม . ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม.
มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.ถ่ายเอกสาร.
- ✓บุปผา ประทีปทอง.(2542). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการเรียนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เขตคลอง
สาน.สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรี
นครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประหยัด ทองมาก.(2526, ตุลาคม-พฤศจิกายน). "ครูกับการพัฒนาเด็ก," วารสารแนะแนว.
18(89):13.
- ปาริชาติ ภิรมย์เอี่ยม.(2547).องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่
2 โรงเรียนมอ่งสุวรรณวิทยา อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี. สารนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- ปิยกาญจน์ กิจอุดมทรัพย์.(2539). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักศึกษาลำลูกกา
วิชาชีพพระยะสัน วิทยาลัยสารพัดช่าง กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ✓พะยอม ธัญธ.(2540). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว ด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้นสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ฝน แสงสิงแก้ว. (2525). "ความผูกพันรักใคร่ในครอบครัว".วารสารการศึกษาเอกชน. 4(21) : 21 – 26
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์.(2531). วิธีการสร้างพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญ
ผล
- พรชัย รอดสมจิตร.(2527). ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ และที่อยู่ในครอบครัวปกติในกรุงเทพมหานคร.ปรินญา
ณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พัชรา สุนทรนันท์. (2542) การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้คำและความรับผิดชอบต่อการเรียน
วิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนด้วยชุดการสอนศูนย์การเรียนรู้.
ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- พัชรภา วรแสง.(2546).การศึกษาภูมิภาะด้านอาชีพของนักเรียนและการพัฒนาภูมิภาะด้านอาชีพ

- ของนักเรียนโดยการให้คำปรึกษาด้านอาชีพแบบกลุ่มตามแบบของจอห์น โอไครท์ ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่5 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี.ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พิจิตรา พงษ์จินดากร.(2525). การทดลองสอนความรับผิดชอบแก่เด็กนักเรียนที่มีระดับพัฒนาการทางสติปัญญาแตกต่างกันโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์.ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ บัณฑิตวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ . พระบรมราโชวาท. ณ อาคารใหม่สวนอัมพร 19 กรกฎาคม 2528 www.opec.go.th.
- พิสิษฐ ตันทวานิช และคนอื่นๆ. (2542).การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยในด้านความรับผิดชอบและมีวินัยในตนเอง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- มะลิวัลย์ พร้อมจิตร.(2547) ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการมีวินัยในตนเองของนักเรียน นักศึกษาโรงเรียนพาณิชย์การสุโขทัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรุงเทพฯ. สารนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .ถ่ายเอกสาร.
- รัชนี สังข์สุวรรณ. (2547) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานของข้าราชการสำนักบริหารส่งเสริมการศึกษาเอกชนกระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพฯ.สารนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- วิวัฒน์ รักษาเคน.(2531). ความสำนึกในความรับผิดชอบและความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ในจังหวัดขอนแก่น.ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศักดิ์สิทธิ์ บุญรังศรี. (2546). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการมีวินัยในตนเองของนักศึกษาสาขาวิชาการก่อสร้าง วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศรีรัตน์ ชัญจน์นันต์. (2546). ความฉลาดทางอารมณ์ของพ่อแม่ ลักษณะการอบรมเลี้ยงดู กับความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กก่อนวัยเรียนในกรุงเทพมหานคร. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล.(2536). ทฤษฎีจิตวิทยานุคลิกภาพ.กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์.
- สมโชค พูลนวม.(2523). ความสัมพันธ์ระหว่างความซื่อสัตย์กับความรับผิดชอบ.ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สืบศักดิ์ สาธร.(2521). เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้ในวิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างกลุ่มที่มีความรับผิดชอบต่างกัน โดย

การเรียนรู้จากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองและจากการสอนปกติ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

✓ สมพร พรหมจรรย์.(2540). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนเพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัด นครศรีธรรมราช. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สมบูรณ์ สิงห์คำป้อง. (2542). การศึกษาปัญหาการส่งเสริมวินัยนักเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและครูในโรงเรียนเอกชน สังกัดกองการศึกษามูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

สมศักดิ์ ชินพันธ์.(2523). ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนกับความรู้สึกรับผิดชอบและมโนภาพแห่งตน. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์.(2514). การพัฒนาคุณภาพของประชากรไทย. กรุงเทพฯ: ไทยสัมพันธ์.

สินีนาง สุทธจินดา.(2543). การศึกษาวินัยในตนเองของนักศึกษาสาขาวิชาพาณิชยการ โรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สุชา จันทน์เอม.(2544). สุขวิทยาจิต. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต

✓ สุวารินทร์ โรจน์ขจรนภาลย์.(2547). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนสารสาสน์พิทยาส กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สุพัตรา สุภาพ.(2531). สังคมและวัฒนธรรม ค่านิยม ครอบครัว ศาสนา ประเพณี. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

เสรี อินทร์คง.(2535). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความรู้สึกผิดชอบในการเรียนคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้สัญญาณการเรียนกับการสอนตามคู่มือครูของ สสวท. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สำนักงานการศึกษาแห่งชาติ. (2539) : กรมวิชาการ.กรุงเทพฯ.

อดิเทพ ศรีสุอารักษ์.(2545). ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

ตอนต้น โรงเรียนวิจิตรวิทยา เขตวัฒนากรุงเทพมหานคร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.

อนุวัติ คุณแก้ว.(2538). การวัดผลและการพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.
ปรินูญานิพนธ์ กศ.ด. (การทดสอบและการวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

✓อมรรัตน์ ศรีเจริญพรรณ.(2546). ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียน
ระดับประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวัดประดู่ธรรมาริบัติย์ เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร.สาร
นิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.

— อมรรวณ แก้วผ่อง. (2542). การเปรียบเทียบผลของกิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มี
ต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนวัดน้อยใน กรุงเทพมหานคร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

อรรถย โสภ. (2533). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความรับผิดชอบของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่โรงเรียนโดยใช้ชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้และเรียนตามคู่มือ
ครู. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

อุษณีย์ โพธิสุข. (2544). "เก่ง ดี มีสุข คู่มือการให้บริการด้านการแนะแนวและจิตวิทยาสำหรับผู้มี
ความสามารถพิเศษ". ศูนย์การศึกษาแห่งชาติเพื่อพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษ. สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ.

อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล.(2533). ตัวแปรทางพฤติกรรมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อในระดับ
บัณฑิตศึกษา. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิต
วิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

อัจฉรา สุขารมณ และอรพินทร์ ชูชม.(2530). การศึกษาเปรียบเทียบนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนต่ำกว่าระดับความสามารถกับนักเรียนที่มีผลการเรียนปกติ. กรุงเทพฯ: รายงานการวิจัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

Bacon, Charles Samual.(1989). "Teacher Goal Structures and Student Responsibility for
Learning: A Student Perspectove," Disertation Abstracts International.46 (9) : 659.

Bloom, S(1976). *Human Characteristic and School Learning*. New York : McGrew- Hill Book
Co.

Browne, C.G. and Thomas S. Chon. (1968). *The Study of Leadership*. The interstate Printer

- and Publishers. Inc., Illinois.
- Cattell, Raymond B. (1963). *Manual for Jr-Sr.High School Personaility Questionnaiare "HSP"* From A. Illinois : The Institute for Persinlity and Ability Testing.
- Cogan, Morris L. and Levin Hary. (1975). "*Studies of Trascher Behavior*," The Journal of Experomantal Education.26 :135- 139; January.
- Curtis, Lillian Salter.(2000, March). *Assessing The Attainment of Guidance Outcomes Related to the Development of Emotional Skill and Improved Self-Concept*, Dissertation Abstracts International-A. 60 (8) : 2812.
- Dickinson, Leslie. (1987). *Self- Instruction in Language Learning*. Cambridge : Cambridge University Press.
- Funk&Wagnalls. (1961). *New Standard Dictionary of the English Language*. New York.: McGrew- Hill Book Co.
- Goleman, D. (1995). *Emotional Intelligent : Why it can matter more than IQ*. New York : Bantam Book.
- Gronlund , N.E (1959). *Sociometry in the Classroom*. New York : Harper.
- Hurlock, Elizabeth B. Z1978X. *Child Development*.6thed. New York : McGraw – Hill Book Company.
- John and Howard.(1975). *Personality Development in children* Texas: University of Teas.
- Menhart, Suzy Fox. (1998). "*Emotional Intelligence An Alternatice Explanative of Career Success.Development of a Multi-Componential Theory of Emotional Intelligent and Its Relationship to Interview Outcomes (affect)*."http://cdnet3.car.chula.ac.th/plweb-cgi/fastweb.exe.
- Morris, C.G. (1976). *Psychology*.3rd ed. New Jersey : Prentice Hall.
- Ohm, Paul John. (1998). *Emotional Intelligence : A different of Smart*. Teaching for success through and emotion-based model.
- Peck, R.F. and Havighurst, R.J. (1963). *Child Development and Personality*. New Jersey : John Willey & Sons Inc.
- Smart, Mollis S. and Russel C. Smart.(1967). *Children Development and Relationships*. New York : The Macmillan Company.
- Strube, Michael J. and Susan M. Boland. (1987). "*Postperformance Attributions and Task*

Persistende Among Type A and B Individuals."

Treppa, Jerry A. and Lawrence Frike. (1972, September). *"Effects of Marathon Group Experience,"* Journal of Counseling Psychology.

Zunick, Michael.(1963, May-June). *"Developmental Responsibility Perception or Lower and Middle Class Children,"* The Journal of Educational Research.56 (9) : 497.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย
หนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

๒๒

๑

ที่ ศธ 0519.12/๐๙34

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

14 กุมภาพันธ์ 2549

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนหอวัง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม และแบบทดสอบ

เนื่องด้วย นางมารีสา วรคุรุจิวงศ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรหมธิดา แสนคำเครือ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 210 คน ตอบแบบสอบถามความรับผิดชอบในการเรียน และแบบทดสอบความรับผิดชอบในการเรียน ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - เมษายน 2549

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางมารีสา วรคุรุจิวงศ์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จิระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 01-556-4077

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5731

ที่ : ศร 0519-12/146

วันที่ : 2 มีนาคม 2549

เรื่อง : ขณัติเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน : คณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางนารีธา วรคุจิวงศ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสงคำเครือ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย ขอเรียนเชิญ รองศาสตราจารย์ฉวีพร อภิรักษ์ อาจารย์วิชาศาสนา จุฬารัตน์ และ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภณ เป็นผู้ช่วยตรวจสอบแบบสอบถามขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ใ้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางนารีธา วรคุจิวงศ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จิระเขมากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

แบบสอบถาม

แบบสอบถามองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3
โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร การตอบแบบสอบถามนี้ ไม่มีข้อใดถูกหรือผิด และไม่มีผลกระทบต่อการเรียนรู้แต่อย่างใด ดังนั้นจึงขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด และโปรดตอบให้ครบทุกข้อ

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 8 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

ตอนที่ 3 แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ ของกรมสุขภาพจิต

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว

ตอนที่ 5 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพในโรงเรียน

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ตอนที่ 8 แบบสอบถามความรับผิดชอบในการเรียน

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

นางมารีสา วัตรจิวงศ์

นิสิตปริญญาโท สาขาจิตวิทยาการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ตามสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับท่าน

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. ปัจจุบันท่านมีอายุ.....ปี (หากเกิน 6 เดือน นับเป็น 1 ปี)
2. ท่านได้เกรดเฉลี่ยสะสมในเทอมที่ผ่านมา.....
3. รายได้เฉลี่ยของครอบครัว ต่อเดือน
4. ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง
 - () ต่ำกว่าปริญญาตรี
 - () ปริญญาตรี
 - () สูงกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามบุคลิกภาพให้นักเรียนอ่านข้อความในแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุดเพียงข้อเดียว โดยมีหลักเกณฑ์ในการเลือกดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1.	เมื่อท่านมีนัดท่านมักไปถึงที่นัดหมายก่อน เวลาเป็นคนแรก					
2.	ท่านรู้สึกโมโห ถ้ามีคนมาขัดจังหวะเวลาที่ กำลังทำงาน					

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
3.	ท่านรู้สึกว่าเป็นการเสียเวลามาก ถ้าต้องไป รอซื้อของในร้านที่มีลูกค้าแน่น					
4.	ท่านจะรู้สึกไม่สบายใจ ถ้างานของท่าน ดำเนินไปอย่างล่าช้า					
5.	ท่านเป็นคนที่เริ่มต้นทำอะไรแล้ว ต้องทำให้ เสร็จ					
6.	ท่านรู้สึกว่าท่านต้องทำงานอย่างรวดเร็วเพื่อ แข่งกับเวลา					
7.	ท่านคิดว่าคนรอบข้างทำงานไม่ถูกใจท่าน					
8.	ท่านรู้สึกว่า ท่านอยากทำงานให้เสร็จ โดยเร็วที่สุด					
9.	ท่านรู้สึกหงุดหงิดที่ต้องเข้าคิวรอเพื่อรับ บริการ เช่น ที่ธนาคารหรือที่ทำการไปรษณีย์					
10.	ท่านรู้สึกทนไม่ได้ ถ้าต้องทำงานร่วมกับคนที่ ทำงานอย่างขอไปที					
11.	เพื่อนที่โรงเรียนเห็นว่า ท่านเป็นคนที่จริงจัง กับการเรียน					
12.	ถ้าท่านกำลังฟังคนที่พูดไม่รู้จักจบ ท่านจะ รู้สึกทนไม่ได้					
13.	ท่านเป็นคนที่ต้องทำงานที่อยู่ในความ รับผิดชอบของท่านให้เสร็จก่อนกำหนดเวลา เสมอ					
14.	เมื่อท่านกำลังฟังคนพูดไร้สาระ ท่านรู้สึก เบื่อและหาทางเลี้ยวออกมาทันที					

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
15.	ท่านเป็นคนที่ทำสิ่งต่างๆ ด้วยความรวดเร็ว ว่องไว					
16.	เมื่อท่านต้องฟังคนพูดจาซ้ำซาก ท่านรู้สึก หงุดหงิด					
17.	ท่านไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้อง กระตือรือร้นในการเรียน					

ตอนที่ 3 แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ ของกรมสุขภาพจิต

คำชี้แจง แบบประเมินนี้เป็นประโยคที่มีข้อความที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์และความรู้สึกที่แสดงออกใน
ลักษณะต่างๆ แม้ว่าบางประโยคอาจไม่ตรงกับที่นักเรียนเป็นอยู่ก็ตาม ขอให้นักเรียนเลือกคำตอบที่
ตรงกับตัวนักเรียนมากที่สุด ไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด ดีหรือไม่ดี โปรดตอบตามความจริงและตอบทุก
ข้อ เพื่อนักเรียนจะได้รู้จักตนเอง และวางแผนพัฒนาตนเองต่อไป

มีคำตอบ 4 คำตอบ สำหรับข้อความแต่ละประโยค คือ ไม่จริง จริงบางครั้ง ค่อนข้างจริง
จริงมาก โปรดใส่เครื่องหมาย √ ในช่องที่ท่านคิดว่าตรงกับตัวท่านมากที่สุด

ข้อที่	คำถาม	ไม่ จริง	จริง บาง ครั้ง	ค่อนข้าง จริง	จริง มาก	คะแนน
1.	เวลาโกรธหรือไม่สบายใจ ฉันรับรู้ได้ว่าอะไร เกิดขึ้นกับฉัน					
2.	ฉันบอกไม่ได้ว่าอะไรทำให้ฉันรู้สึกโกรธ					
3.	เมื่อถูกขัดใจ ฉันมักรู้สึกหงุดหงิดจนควบคุม อารมณ์ไม่ได้					
4.	ฉันสามารถคอยเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ พอใจ					

ข้อที่	คำถาม	ไม่ จริง	จริง บาง ครั้ง	ค่อนข้าง จริง	จริง มาก	คะแนน
5.	ฉันมักมีปฏิกิริยาโต้ตอบรุนแรงต่อปัญหาเพียงเล็กน้อย					
6.	เมื่อถูกบังคับให้ทำในสิ่งที่ไม่ชอบ ฉันจะอธิบายเหตุผลจนผู้อื่นยอมรับได้					
รวม						
7.	ฉันสังเกตได้ เมื่อคนใกล้ชิดมีอารมณ์เปลี่ยนแปลง					
8.	ฉันไม่สนใจกับความทุกข์ของผู้อื่นที่ฉันไม่รู้จัก					
9.	ฉันไม่ยอมรับในสิ่งที่ผู้อื่นทำต่างจากที่ฉันคิด					
10.	ฉันยอมรับได้ว่าผู้อื่นก็อาจมีเหตุผลที่จะไม่ใจการกระทำของฉัน					
11.	ฉันรู้สึกที่ผู้อื่นชอบเรียกร้องความสนใจมากเกินไป					
12.	แม้จะมีภาระที่ต้องทำ ฉันก็ยินดีรับฟังความทุกข์ของผู้อื่นที่ต้องการความช่วยเหลือ					
รวม						
13.	เป็นเรื่องธรรมดาที่จะเอาเปรียบผู้อื่นเมื่อมีโอกาส					
14.	ฉันเห็นคุณค่าในน้ำใจที่ผู้อื่นมีต่อฉัน					
15.	เมื่อทำผิด ฉันสามารถกล่าวคำ "ขอโทษ" ผู้อื่นได้					
16.	ฉันยอมรับข้อผิดพลาดของผู้อื่นได้ยาก					
17.	ถึงแม้จะต้องเสียประโยชน์ส่วนตัวไปบ้าง ฉันก็ยินดีที่จะทำเพื่อส่วนรวม					
18.	ฉันรู้สึกลำบากใจในการกระทำความผิดสิ่งหนึ่งเพื่อผู้อื่น					

ข้อที่	คำถาม	ไม่ จริง	จริง บาง ครั้ง	ค่อนข้าง จริง	จริง มาก	คะแนน
รวม						
19.	ฉันไม่รู้ว่าคุณเก่งเรื่องอะไร					
20.	แม้จะเป็นงานยาก ฉันก็มั่นใจว่าสามารถทำได้					
21.	เมื่อทำสิ่งใดไม่สำเร็จ ฉันรู้สึกหมดกำลังใจ					
22.	ฉันรู้สึกมีคุณค่าเมื่อได้ทำสิ่งต่างๆ อย่างเต็มความสามารถ					
23.	เมื่อต้องเผชิญกับอุปสรรคและความผิดหวัง ฉันก็จะไม่ยอมแพ้					
24.	เมื่อเริ่มทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด ฉันมักทำต่อไปไม่สำเร็จ					
รวม						
25.	ฉันพยายามหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา โดยไม่คิดเอาเองตามใจชอบ					
26.	บ่อยครั้งที่ฉันไม่รู้ว่าจะอะไรทำให้ฉันไม่มีความสุข					
27.	ฉันรู้สึกว่าการตัดสินใจแก้ปัญหาเป็นเรื่องยากสำหรับฉัน					
28.	เมื่อต้องทำอะไรหลายอย่างในเวลาเดียวกัน ฉันตัดสินใจได้ว่าจะทำอะไรก่อนหลัง					
29.	ฉันลำบากใจเมื่อต้องอยู่กับคนแปลกหน้าหรือคนที่ไม่คุ้นเคย					
30.	ฉันทนไม่ได้เมื่อต้องอยู่ในสังคมที่มีกฎระเบียบขัดกับความเคยชินของฉัน					
รวม						
31.	ฉันทำความรู้จักผู้อื่นได้ง่าย					

ข้อที่	คำถาม	ไม่ จริง	จริง บาง ครั้ง	ค่อนข้าง จริง	จริง มาก	คะแนน
32.	ฉันมีเพื่อนสนิทหลายคนที่คบกันมานาน					
33.	ฉันไม่กล้าบอกความต้องการของฉันให้ผู้อื่น รู้					
34.	ฉันทำในสิ่งที่ต้องการโดยไม่ทำให้ผู้อื่น เดือดร้อน					
35.	เป็นการยากสำหรับฉันที่จะโต้แย้งกับผู้อื่น แม้มีเหตุผลเพียงพอ					
36.	เมื่อไม่เห็นด้วยกับผู้อื่น ฉันสามารถอธิบาย เหตุผลที่เขายอมรับได้					
			รวม			
37.	ฉันรู้สึกด้อยกว่าผู้อื่น					
38.	ฉันทำหน้าที่ได้ดี ไม่ว่าจะอยู่ในบทบาทใด					
39.	ฉันสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ดี ที่สุด					
40.	ฉันไม่มั่นใจในการทำงานที่ยากลำบาก					
			รวม			
41.	แม้สถานการณ์จะเลวร้าย ฉันก็มีความหวัง ว่าจะดีขึ้น					
42.	ทุกปัญหามักมีทางออกเสมอ					
43.	เมื่อมีเรื่องที่ทำให้เครียด ฉันมักปรับเปลี่ยน ให้เป็นเรื่องผ่อนคลายหรือสนุกสนานได้					
44.	ฉันสนุกสนานทุกครั้งกับกิจกรรมในวันสุด สัปดาห์และวันหยุดพักผ่อน					
45.	ฉันรู้สึกไม่พอใจที่ผู้อื่นได้รับสิ่งดีๆ มากกว่า ฉัน					

ข้อที่	คำถาม	ไม่ จริง	จริง บาง ครั้ง	ค่อนข้าง จริง	จริง มาก	คะแนน
46.	ฉันพอใจกับสิ่งที่ฉันเป็นอยู่					
			รวม			
47.	ฉันไม่รู้ว่าทำอะไรทำ เมื่อรู้สึกเบื่อหน่าย					
48.	เมื่อว่างเว้นจากภาระหน้าที่ ฉันจะทำในสิ่งที่ ฉันชอบ					
49.	เมื่อรู้สึกไม่สบายใจ ฉันมีวิธีผ่อนคลาย อารมณ์ได้					
50.	ฉันสามารถผ่อนคลายตนเองได้ แม้เหน็ด เหนื่อยจากภาระหน้าที่					
51.	ฉันไม่สามารถทำให้เป็นสุขได้จนกว่าจะ ได้ทุกสิ่งที่ต้องการ					
52.	ฉันมักทุกข์ร้อนกับเรื่องเล็กน้อยที่เกิดขึ้น เสมอ					
			รวม			

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว ให้
นักเรียนอ่านข้อความในแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
ที่สุดเพียงข้อเดียว โดยมีหลักเกณฑ์ในการเลือกดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1.	ฉันคอยดูแลผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัวเมื่อท่านป่วย					
2.	ฉันไม่เคยทำให้ผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัวเสียใจ					
3.	ฉันไม่เคยนำเรื่องสนุกที่ฉันพบเจอมาเล่าให้ผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัวฟัง					
4.	ฉันช่วยผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัวทำงานบ้านเสมอ					
5.	ฉันมักเป็นผู้วางแผนกิจกรรมวันหยุดของครอบครัว					
6.	ฉันไม่เคยสนใจว่ามีปัญหาอะไรเกิดขึ้นในบ้าน					
7.	เมื่อมีปัญหาฉันมักปรึกษากับผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัว					
8.	ฉันไม่มีความสุขเมื่ออยู่บ้าน					
9.	ผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัวไม่ค่อยสนใจซักถามเกี่ยวกับการเรียนของฉัน					

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
10.	เมื่อฉันกลับบ้านในเวลา ผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัวจะแสดงความห่วงใย					
11.	ผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัวไม่เคยสนใจการแต่งกายของฉัน					
12.	เมื่อฉันต้องทำการเรียน ผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัวให้กำลังใจฉัน					
13.	ผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัวมักช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนเมื่อฉันแก้ปัญหาเองไม่ได้					
14.	ผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัวส่งเสริมให้ฉันเรียนในสิ่งที่ฉันสนใจ					
15.	ผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัวมักตัดสินใจแทนฉันมากเกินไป					
16.	เมื่อมีเวลาว่างผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัวจะพูดคุยกับฉันในเรื่องต่างๆ					
17.	ผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัวให้ความเป็นกันเองกับฉัน					
18.	วันอาทิตย์ เป็นวันที่สมาชิกทุกคนในครอบครัวต้องอยู่พร้อมหน้าพร้อมตากัน					

ตอนที่ 5 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพในโรงเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพ การเรียนการสอนให้นักเรียนอ่านข้อความในแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุดเพียงข้อเดียว โดยมีหลักเกณฑ์ในการเลือกดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1.	<u>สถานที่เรียน</u> สภาพห้องเรียนมีความเป็นระเบียบ เรียบร้อย เหมาะสมกับการเรียนการสอน					
2.	ห้องเรียนมีการจัดบอร์ด ป้ายนิเทศ เพื่อให้ นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้					
3.	ห้องเรียนได้รับการดูแลทำความสะอาดอยู่ เสมอ					
4.	สภาพอาคารเรียน จำนวนห้องเรียน เหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน					
5.	สภาพแวดล้อมบริเวณโรงเรียน มีเสียงอึกทึก รบกวนเวลาเรียน					
6.	<u>สื่อและอุปกรณ์การเรียน</u> วัสดุอุปกรณ์การเรียนมีความเหมาะสมกับ เนื้อหาวิชา					
7.	วัสดุอุปกรณ์การเรียนอยู่ในสภาพที่ใช้งาน ได้ดี					
8.	สื่อการเรียนการสอนเพียงพอกับการใช้งาน					

ข้อที่	คำถาม	ไม่ จริง	จริง บาง ครั้ง	ค่อนข้าง จริง	จริง มาก	คะแนน
9.	สื่อการเรียนการสอนมีความล้าสมัย					
10.	สื่อการเรียนการสอนไม่ตรงกับความต้องการของผู้เรียน					
11.	โรงเรียนจัดหาสื่อทันสมัย มาให้บริการ					

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ให้นักเรียนอ่าน

ข้อความในแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุดเพียงข้อเดียว โดยมีหลักเกณฑ์ในการเลือกดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1.	เมื่อมีปัญหาด้านส่วนตัว ฉันกล้าปรึกษาครู					
2.	เมื่อมีปัญหาการเรียน ฉันไม่รีรอที่จะไปปรึกษาครู					
3.	ฉันต้องแก้ปัญหาเอง เพราะครูไม่มีเวลาให้คำปรึกษา					
4.	ฉันไม่กล้าปรึกษาปัญหาส่วนตัวกับครูเพราะกลัวครูไม่เข้าใจ					
5.	ฉันพูดกับครูด้วยความสุภาพ ไม่ก้าวร้าว					
6.	ฉันอยากทำตามแบบครูเพราะรู้สึกประทับใจในความรู้ความสามารถของครู					
7.	ฉันไม่เคยกล่าวให้ร้ายครูทั้งต่อหน้าและลับหลัง					
8.	ฉันปฏิบัติตามที่ครูให้คำแนะนำ					
9.	ครูเปิดโอกาสให้ทุกคนแสดงความคิดเห็น					
10.	ครูให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน					
11.	ครูสนใจสอบถามปัญหาการเรียนของฉันอยู่เสมอ					

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
12.	ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนไปปรึกษา ปัญหาหลังเลิกสอน					
13.	เวลาครูให้ทำกิจกรรมในห้องเรียน นักเรียน ทุกคนมีความสุขสนุกสนานกับกิจกรรมนั้น					
14.	ครูตรงต่อเวลาไม่เคยเข้าห้องเรียนสาย					
15.	ครูจะดักเตือนถ้ามีนักเรียนเข้าห้องเรียนสาย					
16.	ครูแต่งกายสุภาพเรียบร้อย เหมาะสมกับ อาชีพ					
17.	ครูพูดกับนักเรียนอย่างสุภาพอ่อนโยน และ มีเหตุผล					

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ให้นักเรียนอ่านข้อความในแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุดเพียงข้อเดียว โดยมีหลักเกณฑ์ในการเลือกดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1.	เวลามีปัญหาการเรียน เพื่อนๆช่วยกันจับกลุ่มติวหนังสือ					
2.	ฉันยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนเมื่อความคิดเห็นไม่ตรงกัน หรือมีปัญหาถกเถียงกัน					
3.	เมื่อมีกรณีไม่เข้าใจกัน หลังจากฉันอธิบายแล้ว เพื่อนยอมรับความคิดเห็นของฉัน					
4.	ทุกครั้งที่ไม่สบายใจ ฉันจะมีเพื่อนคอยให้กำลังใจเสมอ					
5.	เวลามีปัญหาเรื่องการเรียน ฉันมักอ่านหนังสือเอง					
6.	ฉันไม่กล้าระบายความในใจให้เพื่อนฟัง เพราะกลัวเพื่อน จะไม่ยอมรับฉัน					
7.	เวลาฉันขาดเรียนเพื่อนโทรศัพท์มาถาม					
8.	ฉันมีความสุขเมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อน					
9.	เวลาไปเที่ยว เพื่อนมักจะชวนฉันไปด้วยเสมอ					

ข้อที่	คำถาม	ไม่ จริง	จริง บาง ครั้ง	ค่อนข้าง จริง	จริง มาก	คะแนน
10.	ฉันได้รับคำชมจากเพื่อนว่าเป็นคนมีน้ำใจ					
11.	ถ้าเพื่อนทำงานไม่เสร็จฉันอาสาช่วยเหลือ					

ตอนที่ 8 แบบสอบถามความรับผิดชอบในการเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามความรับผิดชอบด้านการเรียน ให้นักเรียนอ่านข้อความในแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุดเพียงข้อเดียว โดยมีหลักเกณฑ์ในการเลือกดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1.	ฉันแบ่งเวลาในแต่ละวันสำหรับการอ่านหนังสือ					
2.	ฉันไม่มีสมาธิในการอ่านหนังสือ					
3.	ฉันมักใจลอยคิดถึงเรื่องอื่น ในขณะที่ครูกำลังสอน					
4.	ฉันเข้าห้องเรียนตรงเวลาเสมอ					
5.	ฉันนำอุปกรณ์การเรียนมาพร้อมทุกวัน					
6.	ฉันส่งการบ้าน ตรงตามเวลาที่ครูกำหนด					
7.	เมื่อฉันทำการบ้านไม่เสร็จ ฉันจะไม่เข้าเรียนวิชานั้น					
8.	ฉันตรวจทานงานอย่างละเอียดก่อนส่งครูทุกครั้ง					
9.	เมื่อฉันทำงานผิดหรือไม่เรียบร้อย ฉันพยายามปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น					
10.	ฉันทบทวนบทเรียนทุกวัน					

ข้อที่	คำถาม	ไม่ จริง	จริง บาง ครั้ง	ค่อนข้าง จริง	จริง มาก	คะแนน
11.	ฉันใช้เวลาว่างในแต่ละวันค้นคว้าหาความรู้ เพิ่มเติมในห้องสมุด					
12.	ฉันมักผิดวันประกันพรุ่ง จนทำให้งานไม่ เสร็จตามเวลาที่ครูกำหนด					
13.	เมื่อฉันทำการบ้านไม่ได้ ฉันจะขอลอกจาก เพื่อน					
14.	ฉันมักคุยกับเพื่อนหรือเอางานอื่นขึ้นมาทำ เมื่อเรียนไม่รู้เรื่อง					
15.	ฉันจะทำการบ้านเมื่อมีเวลาว่างจากการ เรียนในห้อง					
16.	ฉันส่งงานไม่ทัน ถ้าครูให้งานหลายอย่าง พร้อมกัน					

ภาคผนวก ค

คำอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตาราง 6 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (ค่า t) ของแบบสอบถามนุคลิกภาพ

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	2.449	10	3.118
2	3.897	11	2.782
3	2.449	12	3.538
4	4.076	13	4.178
5	3.565	14	2.941
6	4.181	15	4.756
7	3.118	16	2.970
8	2.941	17	2.248
9	3.674		

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .8694

ตาราง 7 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (ค่า t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	3.873	10	4.159
2	2.216	11	3.980
3	2.717	12	3.538
4	3.795	13	4.593
5	2.350	14	3.216
6	4.044	15	2.248
7	2.705	16	4.334
8	2.717	17	8.167
9	3.831	18	2.840

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .9076

ตาราง 8 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (ค่า t) ของแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพในโรงเรียน

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	3.417	7	2.714
2	3.753	8	2.641
3	3.057	9	3.133
4	2.970	10	2.412
5	2.711	11	4.159
6	5.292		

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .8396

ตาราง 9 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ(ค่า)ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	2.976	10	3.240
2	3.667	11	2.496
3	2.475	12	3.118
4	2.216	13	3.266
5	2.219	14	3.363
6	2.521	15	3.057
7	3.873	16	2.782
8	2.378	17	2.402
9	3.576		

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .9082

ตาราง10 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (ค่า t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	2.782	7	2.183
2	2.378	8	2.475
3	2.954	9	2.378
4	2.782	10	2.465
5	3.057	11	2.683
6	2.250		

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .8042

ตาราง 11 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (ค่า t) ของแบบสอบถามความรับผิดชอบในการเรียน

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	2.771	9	4.201
2	3.618	10	3.057
3	2.489	11	2.309
4	2.573	12	2.717
5	3.618	13	3.175
6	2.645	14	2.191
7	3.266	15	2.563
8	2.378	16	5.292

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .8712

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ-สกุล	นางมาริสา วรตรุจวงศ์
วันเดือนปีเกิด	1 พฤษภาคม 2518
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	79/205 ซ. 1 หมู่บ้านศุภาลัย แกรนด์เลค ถ.คู้มเกล้า แขวงแสนแสบ เขตมีนบุรี กรุงเทพฯ 10510 โทร 0-1556-4077
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครูผู้สอน
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนนานาชาติคอนคอร์เดีย ตำบลบางโจลง อำเภอบางพลี สมุทรปราการ โทร 0-2336-1155
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2533	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนนิพัทธ์วิทยา
พ.ศ. 2535	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพระสุธรรมยานเถระวิทยา
พ.ศ. 2540	ครุศาสตรบัณฑิต วิชา เอกภาษาไทย จากสถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จ เจ้าพระยา
พ.ศ. 2549	การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ